

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
I. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УНІВЕРСИТЕТУ	6
1.1. Кадровий склад кафедр.....	6
1.2. Підготовка науково-педагогічних кадрів у МДУ	10
II. РЕЗУЛЬТАТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ І ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ	14
2.1. Формування номенклатури спеціальностей університету.....	14
2.2. Формування контингенту студентів.....	19
2.3. Організація і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу та якість підготовки фахівців.....	29
III. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ.....	47
3.1. Аналіз основних результатів наукових досліджень і проведення науково-практичних конференцій	47
3.2. Науково-дослідна робота студентів	64
3.3. Розвиток наукової бібліотеки.....	67
IV. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО.....	74
4.1. Співробітництво з міжнародними організаціями, установами, університетами... ..	74
4.2. Міжнародні наукові проекти.....	79
4.3. Міжнародні центри МДУ	82
4.4. Міжнародні стажування викладачів і студентів	85
4.5. Підготовка іноземних громадян у Маріупольському державному університеті ..	90
V. ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ МДУ.....	93
VI. ВИХОВНА РОБОТА ЗІ СТУДЕНТАМИ. РОЗВИТОК СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	95
VII. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ, ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК.....	105
VIII. РОБОТА, СПРЯМОВАНА НА ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ.....	111
IX. БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА.....	114
X. ВИСНОВКИ ТА ЗАВДАННЯ КОЛЕКТИВУ МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ НА 2020 РІК.....	116

ВСТУП

У 2019 році Маріупольський державний університет забезпечив подальшу реалізацію Стратегії розвитку «МДУ-2020», поступовий розвиток за всіма напрямками діяльності: забезпечення високої якості підготовки здобувачів вищої освіти, розвиток системи забезпечення якості вищої освіти, укріплення кадрового, наукового, матеріально-технічного потенціалу, розширення міжнародного співробітництва тощо. За досягнутими результатами роботи МДУ у рейтингу закладів вищої «ТОП-200 Україна» посідає 106 місце (у 2018 році – 110 місце)

Консолідований рейтинг ЗВО України 2019*

рік	Місце у загальному рейтингу	ТОП-200 Україна	Scopus	Підсумковий бал
2018	141	110	140	399
2019	133	106	137	389

*<https://ru.osvita.ua/vnz/rating/51741/>

У 2019 році в МДУ за всіма спеціальностями та напрямками підготовки вищу освіту здобували 3419 студентів, з них на денній формі – 2223 (1010 – бюджет; 1213 – контракт), на заочній – 1196 (132 – бюджет, 1064 – контракт), у тому числі 133 іноземних громадян, а також 36 аспірантів та здобувачів.

Протягом звітної періоду в університеті забезпечено підготовку:

за 19 напрямками підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» (Переліку – 2006);

за 41 освітньо-професійною програмою (30 спеціальностями) на першому (бакалаврському) рівні;

за 33 освітньо-професійними програмами (22 спеціальностями) на другому (магістерському) рівні;

за 6 освітньо-науковими програмами (6 спеціальностями) на третьому (освітньо-науковому) рівні;

за 8 науковими спеціальностями аспірантури (Переліку 2011 р.);

Університет також забезпечує підвищення кваліфікації за базовими акредитованими напрямками підготовки (спеціальностями) у ліцензованому обсязі 263 особи.

Протягом звітної періоду Маріупольський державний університет виступав ініціатором багатьох заходів, спрямованих на формування сучасного світогляду студентів. МДУ виступав майданчиком проведення важливих для розвитку країни та регіону форумів, конференцій за участю керівництва Української держави,

регіональних органів влади та місцевого самоврядування, дипломатів іноземних країн, керівників правоохоронних органів, провідних вчених, діячів культури тощо.

У жовтні 2019 р. на базі Маріупольського державного університету відбулося офіційне відкриття Всеукраїнського молодіжного форуму «Кожне завтра розпочинається вже сьогодні». Захід проводився в рамках Інвестиційного форуму «Re: Think Invest in Ukraine» за участю Президента України Володимира Зеленського, який дав високу оцінку діяльності МДУ щодо якісної підготовки фахівців. Студенти МДУ разом зі студентством Української академії лідерства презентували власні проєкти розвитку країни: «Нові індустрії – нова економіка країни», «Енергетика та екологія», «Освіта та виховання», «Охорона здоров'я та здоровий спосіб життя», «Наука та інновації: Україна – ІТ країна». Молодіжний форум організовано за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) та Маріупольської міської ради. Його учасниками стали понад 500 молодих людей із 24-ох областей України, а також з АР Крим і тимчасово окупованих територій Донеччини та Луганщини, зокрема понад 80 студентів МДУ. У роботі форуму брали участь Міністерка освіти і науки України Ганна Новосад, Міністр культури, молоді та спорту України Володимир Бородянський, тимчасово повірений у справах США в Україні Вільям Тейлор, президент Світового конгресу українців Павло Грод та інші.

Протягом 2019 року Маріупольський державний університет відвідували делегації Європейського Союзу (у складі Генерального директора з питань розширення ЄС Крістіан Даніелсона, Посла, Голови Представництва ЄС в Україні Матті Маасікаса, керівника групи підтримки України в Європейській комісії Пітера Вагнера), Посол Франції в Україні Ізабель Дюмон, Посол Італії в Україні Давіде Ла Чечіліа, Посол Грецької Республіки в Україні Георгіос Пукаміссас та інші відомі іноземні політики, професори та журналісти.

Серед важливих наукових подій, які відбулися на базі Маріупольського державного університету у 2019 році, слід відзначити круглий стіл «Пілотування системи оцінки індивідуальної діяльності прокурорів у трьох прокуратурах Одеської, Харківської та Львівської областей». Захід проводила Консультативна місія Європейського Союзу в Україні у співпраці з Генеральною прокуратурою України та прокуратурою Донецької області. Задля розвитку боротьби із фейковими новинами, побудови сучасних систем виявлення кібератак, створення єдиної захищеної бази персональних даних для користування органами державної влади в МДУ було організовано круглий стіл «Кібербезпека у системі національної безпеки України: проблеми та перспективи розвитку», під час якого виступили заступник Міністра інформаційної політики України Дмитро Золотухін, керівництво Донецького управління кіберполіції Департаменту кіберполіції Національної поліції України, співробітники профільних департаментів та відділів Головного управління Національної поліції в Донецькій області, Головного управління Служби безпеки

України в Донецькій та Луганській областях, Донецької облдержадміністрації, Маріупольської міської ради.

Новим напрямом роботи МДУ стало проведення науково-практичних форумів медичного спрямування, особливе місце серед яких займає конференція «Сучасні методи лікування кардіосудинних захворювань», головним спікером якої став генеральний директор Інституту серця, член-кореспондент НАМН України, професор, заслужений лікар України Борис Тодуров. Також вдруге було проведено науково-практичну конференцію «Сучасні проблеми гастроентерології», організаторами якої виступили Міністерство охорони здоров'я України, департамент охорони здоров'я Донецької облдержадміністрації, Донецьке обласне відділення Української гастроентерологічної асоціації, а головним спікером стала президент Українського клубу панкреатології, доктор медичних наук, професор Наталія Губергріц. Враховуючи запит з боку лікарів, батьків та абітурієнтів, активну співпрацю із медичними закладами Донеччини і провідними вітчизняними та зарубіжними університетами, МДУ як класичний університет може забезпечити всі умови для якісної підготовки фахівців медичного напрямку.

В МДУ забезпечено дотримання норм законодавства України щодо провадження усіх видів діяльності, використання коштів державного бюджету, охорони праці, укладення господарських і цивільних договорів тощо. Цілеспрямовано та планово проводилась робота щодо запобігання та виявлення корупції.

Протягом року ректор та проректори регулярно проводили робочі зустрічі із колективами факультетів, студентством та студактивом, забезпечено публічність та прозорість у прийнятті усіх управлінських рішень.

I. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УНІВЕРСИТЕТУ

1.1. Кадровий склад кафедр

Кадрове забезпечення в Маріупольському державному університеті у 2019 році здійснювалось відповідно до основної мети, зазначеної в Стратегічному плані розвитку Маріупольського державного університету на 2016-2020 роки, а саме із дотриманням вимоги сприяння розвитку науково-педагогічного потенціалу кафедр та факультетів.

У звітному періоді було продовжено роботу щодо формування груп забезпечення освітніх програм за спеціальностями з метою дотримання кадрових вимог відповідно до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності (постанова КМУ № 1187 від 30.12.2015 р.). Так, наказами МДУ були затверджені 25 груп забезпечення освітніх програм за спеціальностями на 2018-2019 н. р. та 26 груп забезпечення на 2019-2020 н. р. з урахуванням результатів професійної діяльності науково-педагогічних працівників МДУ.

На кінець 2019 року в Університеті всього працює 498 працівників (у 2018 р. – 522), із них 467 штатних (у 2018 р. – 480), 31 за сумісництвом та на умовах погодинної оплати (у 2018 р. – 42). Освітній процес забезпечувався 232 викладачами (у 2018 р. – 266) на 21 кафедрі 5 факультетів (199 штатних, 10 за внутрішнім сумісництвом, 23 за зовнішнім сумісництвом та/ або на умовах погодинної оплати). До кадрового потенціалу Університету також входять 14 штатних педагогічних та 6 наукових працівників, за внутрішнім сумісництвом.

Таблиця 1.1.

**Кадровий склад науково-педагогічного персоналу
Маріупольського державного університету (кількість осіб)**

Категорія персоналу	2017	2018	2019
Усього працівників в МДУ, з них:	535	522	498
на умовах сумісництва та на умовах погодинної оплати	41	42	31
Штатні	494	480	467
науково-педагогічні працівники (штат, внутрішні та зовнішні сумісники, на умовах погодинної оплати, з них:	274	266	232
к.н., доцент	136	129	127
д.н., професор	37	40	39
без наукових ступенів та вчених звань	86	83	66

У порівнянні з 2018 роком кількість викладачів, які мають науковий ступінь та/або вчене звання, збільшилась на 5% (з 67% до 72 %). Загальна чисельність

кандидатів наук складає 127 осіб (117 штатних і 10 сумісників та таких, що працюють на умовах погодинної оплати), чисельність докторів наук – 39 осіб (32 штатних та 7 таких, що працюють на умовах погодинної оплати).

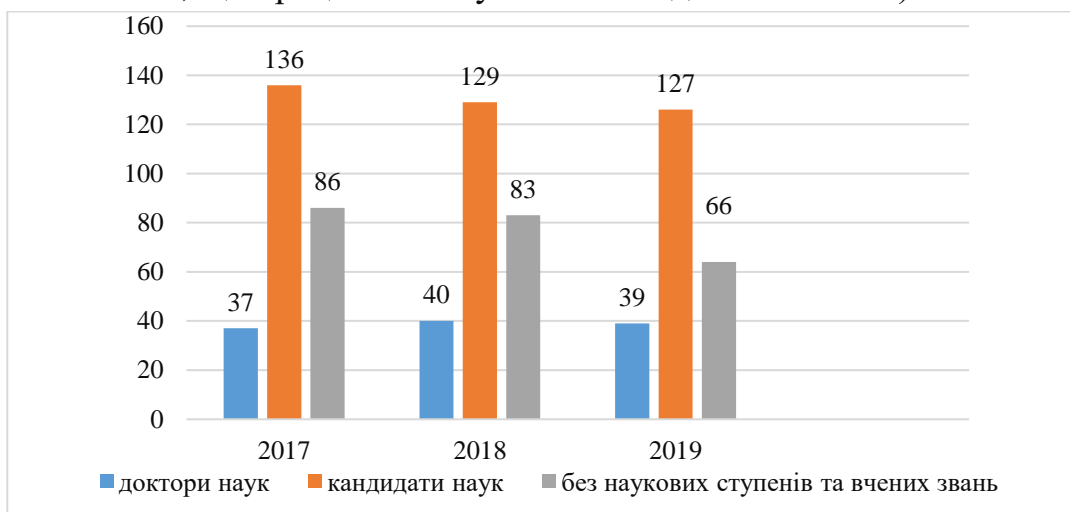

Рис.1.1. Динаміка науково-педагогічного потенціалу МДУ

Незмінним з 2018 року залишився показник викладачів-чоловіків (зі 199 – 46 чоловіки, це 23%, як в 2018 році), середній вік штатних викладачів становить 45 років. У 2019 році не змінилась чисельність молодих викладачів віком до 35 років, даний показник становить 47 осіб (23%).

Під час заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників, обов'язковою була вимога щодо їх конкурсного заміщення (стаття 55 Закону України «Про вищу освіту»). Конкурсні заходи в МДУ проводяться відповідно до розробленого та затвердженого «Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників, обрання за конкурсом та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у Маріупольському державному університеті», останні зміни до якого вносились у 2019 році.

У 2019 році в МДУ відбулися *конкурсні заходи* на заміщення посад науково-педагогічних працівників:

- на заміщення посад завідувачів кафедр культурології та інформаційної діяльності, міжнародних відносин та зовнішньої політики, математичних методів та системного аналізу, теорії та практики перекладу, німецької та французької філології (усього 5 посад);

- на заміщення посад професорів, доцентів, старших викладачів, асистентів (усього 82 посади).

Також у 2019 році відповідно до чинного законодавства було оголошено повторний конкурс на посади викладачів, які залишились вакантними (не подано жодної заяви від претендентів).

Загалом 72 претенденти на посаду за рішенням конкурсної комісії та Вченої

ради університету обрано на посади науково-педагогічних працівників.

У 2019 році науково-педагогічні працівники безперервно підвищували свій професійний рівень шляхом проходження стажувань, проходження довгострокових курсів підвищення кваліфікації, беручи участь у різноманітних наукових та освітніх заходах (семінарах, тренінгах, форумах тощо). Підвищення кваліфікації викладачів відбувалось відповідно до розробленого та затвердженого Положення про підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників Маріупольського державного університету. Наразі до Положення розробляються зміни з метою приведення його до чинних нормативних актів у цій сфері діяльності. У 2019 році 50 працівників підвищили свою кваліфікацію в Україні та закордоном. 24 особи пройшли наукове стажування у закладах вищої освіти Польщі, Білорусі, Словаччини, США, Греції, Чехії тощо. 24 викладачі МДУ пройшли навчання на довгострокових та короткострокових курсах підвищення кваліфікації, з них 18 (у 2018 р. – 49) – на базі Центру підвищення кваліфікації та післядипломної освіти МДУ. Направлено на стажування у ЗВО України – 2 викладачі (у 2018 р. – 10), ще 3 стали слухачами тренінгів, семінарів та наочно-демонстраційних сесій, організованих різними громадськими організаціями та установами.

Відповідно до наказу МОН України від 20.06.2019 № 859 «Про затвердження складу Наукової ради Міністерства освіти і науки України, переліку та персонального складу секцій за фаховими напрямками» два науковці МДУ продовжили роботу у складі Наукової ради МОН України та брали участь у засіданнях секцій за фаховими напрямками: з економіки (Олена Булатова, д.е.н., професор); соціально-історичних наук (Світлана Безчотнікова, д.філол.н., професор).

У 2019 році четверо науковців Маріупольського державного університету обрано членами науково-методичних комісій (підкомісій) сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України. Членами науково-методичних комісій стали: завідувач кафедри філософії та соціології, професор Богдан Слющинський (054 «Соціологія»), декан факультету філології та масових комунікацій, професор Світлана Безчотнікова (061 «Журналістика»), доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Тетяна Марена (292 «Міжнародні економічні відносини»), доцент кафедри права та публічного адміністрування Євген Годованик (081 «Право»).

Дев'ятеро викладачів і дві студентки Маріупольського державного університету увійшли до переліку кандидатів в експерти з акредитації освітніх програм. Відбір проводило Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. Експертами з акредитації освітніх програм з числа науково-педагогічних працівників стали доктори наук Світлана Безчотнікова, Олена Павленко, Леніна Задорожна-Княгницька та кандидати наук Ольга Беззубченко, Вікторія

Мацука, Лілія Тищенко, Юлія Лабецька, Неллі Гайдук, Марія Смирнова. Кандидатами з числа здобувачів вищої освіти стали студентки факультету іноземних мов Ольга Гнатюк і Марія Реуцька, 2 аспірантки МДУ Беспалова Ольга (спеціальність 081 «Право»), Сенатосенко Вікторія (спеціальність 052 «Політологія») стали експертами з акредитації освітніх програм.

Протягом 2019 року вченими університету були захищені 1 докторська (Брежнєва О.Г.) та 9 кандидатських дисертацій (Демідко О.О., Забавін В.О., Грачова А.В., Педченко О.В., Рябченко Е.В., Піддубний С.А., Скарга О.О., Волік Н.А., Мельник А.М.).

Рис. 1.2. Динаміка захисту кандидатських і докторських дисертацій

За сумлінну бездоганну працю відповідно до рішення конференції трудового колективу працівники Університету заохочувались відзнаками різного рівня. Протягом 2019 року понад 60 працівників Університету було нагороджено такими відзнаками: ректор МДУ отримав державну нагороду орден Ярослава Мудрого IV ступеня, медаль «Іван Франко» Національної академії педагогічних наук України, завідувач кафедри історичних дисциплін, професор Романцов В.М. – нагрудний знак МОН «Відмінник освіти», 5 працівників отримали відзнаки МОН України: Грамоти та Подяки, 16 співробітників нагороджено Почесними грамотами та Подяками Донецької обласної державної адміністрації, 8 співробітників відзначено Подяками Департаменту освіти і науки Донецької обласної державної адміністрації. 26 осіб отримали відзнаки місцевого рівня: Почесні грамоти Маріупольської міської ради та Подяки Міського голови м. Маріуполя, 5 – Подяки ректора.

На початок 2020 року в Університеті працює 144 працівники, які мають нагороди та відзнаки державного, відомчого, обласного, міського,

університетського та інших рівнів, серед них 97 науково-педагогічних працівників: «Заслужений працівник освіти» мають 4 особи, «Заслужений працівник промисловості» – 1 особа; «Заслужений юрист України» – 1 особа; «Заслужений діяч науки та техніки України» – 1 особа, «Заслужений працівник культури України» – 1 особа, «Заслужений журналіст України» – 2 особи. Також серед працівників університету є особи, відзначені високими державними медалями та орденами: повний кавалер ордену «За заслуги» – 1 особа, орден князя Ярослава Мудрого - V, IV ступеню – 1 особа; орден «За заслуги» II ступеня – 1 особа, орден княгині Ольги III ступеня – 1 особа. Заохочувальними відзнаками високого рівня нагороджено 12 осіб: Почесною грамотою Верховної Ради України – 5 осіб, Грамотою Президії Верховної Ради УРСР – 1 особа, Почесною грамотою Кабінету Міністрів України – 4 особи, Подякою Прем'єр-міністра України – 2 особи. Відомчими нагородами відзначено: Нагрудні знаки «За наукові та освітні досягнення» – 2 особи, Золота медаль

К.Д. Ушинського НАПН України – 3 особи, нагрудний знак «Петро Могила» – 2 особи, «Софія Русова» – 2 особи, «Відмінник освіти» – 15 осіб тощо.

1.2 Підготовка науково-педагогічних кадрів у МДУ

У МДУ підготовку науково-педагогічних кадрів організовано на базі власної аспірантури, яка успішно розвивається з 2005 року та має достатній рівень результативності.

В аспірантурі університету продовжують навчання **4** аспіранти за **4** науковими спеціальностями (Переліку 2011 р.):

10.02.15 – Загальне мовознавство;

12.00.02 – Конституційне право; муніципальне право;

23.00.04 – Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку;

27.00.04 – Теорія та історія журналістики, з яких:

- *з відривом від виробництва*: **1** аспірант (1 аспірант - за рахунок державного бюджету);

- *без відриву від виробництва*: **3** аспіранта (2 аспіранта – за рахунок державного бюджету; 1 аспірант – за рахунок фізичних та юридичних осіб);

та **28** аспірантів за **6** науковими спеціальностями (Переліку 2015 р.)

032 Історія та археологія ОНП «Історія та археологія»;

051 Економіка ОНП «Економіка»;

052 Політологія ОНП «Політологія»;

081 Право ОНП «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право», ОНП «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність»;

281 Публічне управління та адміністрування, ОНП «Публічне управління та

адміністрування»;

292 Міжнародні економічні відносини, ОНП «Міжнародні економічні відносини», з яких:

- *денна форма*: **13** аспірантів (10 аспірантів – за рахунок державного бюджету; 3 аспіранти – за рахунок фізичних та юридичних осіб);

- *заочна форма*: **15** аспірантів (15 аспірантів – за рахунок фізичних та юридичних осіб, з яких 1 аспірант-іноземець (рік вступу – 2019, Республіка Словенія).

У 2019 р. аспірантуру МДУ закінчили **6** аспірантів, з яких:

- достроково захищена **1** кандидатська дисертація (Городовенко А.В., спеціальність 12.00.02 – Конституційне право; муніципальне право);

- випуск 5 аспірантів:

- *без відриву від виробництва* – **5** аспірантів (3 аспіранти – за рахунок державного бюджету; 2 аспіранти – за рахунок фізичних та юридичних осіб);

Три роботи подані до спеціалізованих вчених рад до закінчення терміну навчання (Мельник А.М., Мельников Е.О., Коровчук Ю.І.), з яких дві були захищені у грудні 2019 р. (Мельник А.М., Мельников Е.О. спеціальність 07.00.01 – Історія України).

Протягом 2019 року з аспірантури МДУ відраховано **6** аспірантів: (1 аспірант денної форми навчання за рахунок державного бюджету; 3 аспіранти заочної форми навчання за рахунок фізичних та юридичних осіб; 2 аспіранти без відриву від виробництва за рахунок державного бюджету).

Показник ефективності аспірантури МДУ у 2019 році становить **66,6%** (у 2018 році – **25%**).

В 2019 році в докторантурі університету **вперше** відбувся випуск зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини з достроковим захистом дисертації (докторант Панченко В.Г., науковий консультант – д.е.н., професор Булатова О.В.). Таким чином, показник ефективності докторантури МДУ у 2019 році становить **100%**.

Станом на 01.01.2020 р. в МДУ загальна кількість докторантів, аспірантів та здобувачів складає **36** осіб, у тому числі аспіранти МДУ — **32** особи (*денної форми навчання* – **14** аспірантів, з яких **11** аспірантів – за рахунок державного бюджету, **3** аспіранти – за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб та *заочної форми навчання* – **18** аспірантів, з яких **2** аспіранти – за рахунок державного бюджету, **16** аспірантів – за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб), докторанти та аспіранти інших закладів вищої освіти – **3** особи. В докторантурі університету навчається **1** докторант.

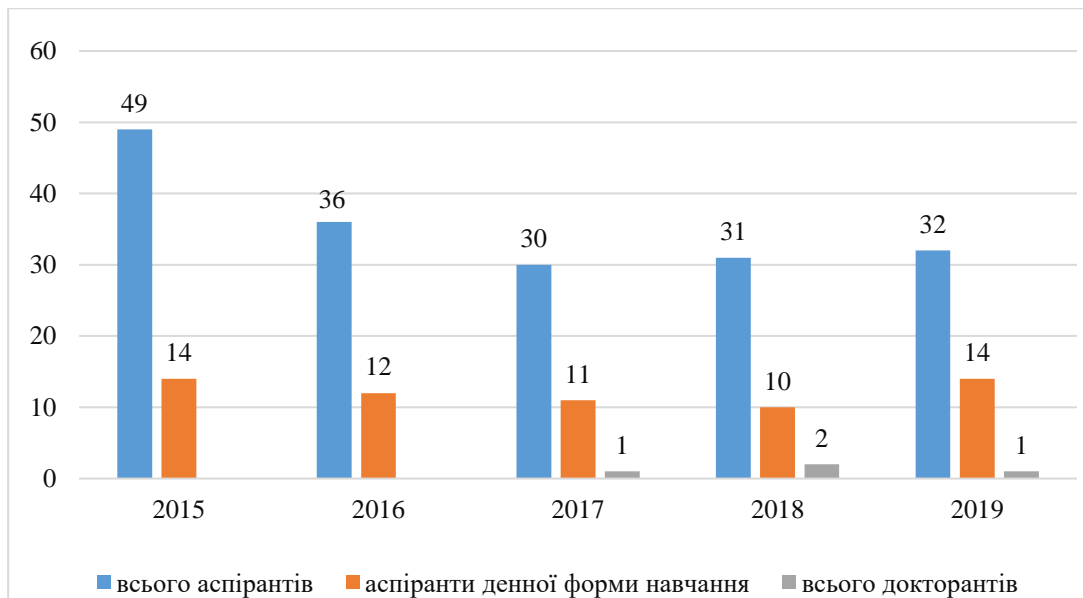

Рис. 1.3. Контингент аспірантів та докторантів МДУ

Перспективним напрямком діяльності аспірантури та докторантури університету є розширення переліку наукових спеціальностей шляхом проходження процедури ліцензування на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти за спеціальностями 011 Освітні, педагогічні науки, 035 Філологія.

Протягом 2019 року в університеті продовжували роботу *спеціалізовані вчені ради*:

К 12.093.03 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.02 – Світове господарство і міжнародні економічні відносини;

К 12.093.02 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук за спеціальністю 23.00.02 – Політичні інститути та процеси;

К 12.093.04 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 07.00.01 – Історія України.

Протягом звітнього року у спеціалізованих вчених радах із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук захищено **8** дисертацій.

Таким чином, загальна характеристика стану кадрового забезпечення та розвиток науково-педагогічного потенціалу університету дозволяють прозвітувати про виконання пп. 2,13-14,17,19 ч.6 Контракту.

Завдання на 2020 рік:

- підвищення конкурентоздатності Університету на ринку освітніх послуг шляхом прийняття на роботу через конкурсний відбір науково-педагогічних працівників, які мають найвищий професійний та науковий рівень;
- підвищення рівня професійної компетенції та її реалізації науково-

педагогічними та педагогічними працівниками завдяки їх участі у безперервній освіті (підвищенні власної кваліфікації) в наукових та навчальних закладах України та за кордоном;

- підвищення питомої ваги докторів наук (професорів) та кандидатів наук (доцентів) у загальній кількості науково-педагогічних працівників університету;

- отримання вчених звань та здобуття наукових ступенів працівниками - викладачами, аспірантами та докторантами;

- забезпечення кафедрами (базовими структурними підрозділами) виконання плану-графіку підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу кафедр;

- подальший розвиток системи заохочення науково-педагогічних працівників з урахуванням підсумків щорічного рейтингового оцінювання їх роботи.

II. РЕЗУЛЬТАТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ І ЯКІСТЬ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

2.1. Формування номенклатури спеціальностей університету

Відповідно до Стратегії розвитку «МДУ-2020», основною метою забезпечення якості освіти є забезпечення наявності достатніх і збалансованих ресурсів, забезпечення європейської якості освіти та подальше входження у світове освітнє середовище.

У звітний період здійснювалась системна робота щодо подальшого вдосконалення освітнього процесу за всіма напрямками для забезпечення якісної підготовки фахівців відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014, Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» № 222-VIII від 02.03.2015, Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» № 1087 від 30.12.2015, наказу МОН № 977 від 11.07.2019 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» та інших нормативних актів.

Адміністрацією університету основна увага приділялась формуванню належного кадрового, матеріально-технічного, інформаційного, навчально-методичного забезпечення для здійснення якісного освітнього процесу, створення умов для формування у студентської молоді загальнокультурної, професійної та практичної підготовки, формування інтелектуального потенціалу та всебічного розвитку особистості як найвищої цінності суспільства.

Протягом 2019 року університет здійснював освітній процес відповідно до ступеневої системи підготовки фахівців, враховуючи попит на освітньо-професійні програми і вимоги ринку праці щодо конкурентоспроможності фахівців відповідно до відомостей на право здійснення освітньої діяльності (наказ МОН України від 22.05.2017 р. № 102-л).

У звітному періоді університет здійснював професійну підготовку фахівців

➤ відповідно до **Переліку – 2006 та Переліку – 2010 за 19 напрямками підготовки**: із них 19 – за денною формою навчання; 11 – за заочною на освітньо-кваліфікаційному рівні «**Бакалавр**» (влітку 2019 р. відбувся останній випуск бакалаврів за Переліком – 2006)

➤ відповідно до **Переліку – 2015 за 41 освітньо-професійною програмою** (30 спеціальностями) на першому (бакалаврському) рівні, за 33 освітньо-професійними програмами (22 спеціальностями) на другому (магістерському) рівні відповідно до Переліку – 2015 (Таблиця 2.1).

Таблиця 2.1.

**Кількісні показники галузей знань та спеціальностей
Маріупольського державного університету
відповідно до Переліку – 2006, Переліку – 2010 та Переліку 2015**

Освітній/ Освітньо- кваліфікаційний рівень	Кількість галузей знань та спеціальностей (напрямів підготовки) відповідно до Переліку – 2006 та Переліку – 2010		Кількість галузей знань та спеціальностей відповідно до Переліку – 2015			
	Кількість галузей знань	Кількість напрямів підготовки / спеціальностей	Кількість галузей знань	Кількість спеціальностей	Кількість ОПІ	
Бакалавр	13	13	12	12	30	41
Магістр	13	-	12	12	22	33

Протягом звітного періоду університет пройшов ліцензування спеціальностей 281 Публічне управління та адміністрування (ліцензований обсяг – 160 осіб з урахуванням терміну підготовки), 293 Міжнародне право (ліцензований обсяг – 160 осіб з урахуванням терміну підготовки) – за першим (бакалаврським) рівнем,

052 Політологія (ліцензований обсяг – 40 осіб з урахуванням терміну підготовки) – за другим (магістерським) рівнем; ліцензування підготовки іноземців та осіб без громадянства спеціальності 052 Політологія за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти (ліцензований обсяг – 20 осіб з урахуванням терміну підготовки).

Розпочато роботу щодо проходження ліцензування підготовки іноземців та осіб без громадянства за 25 спеціальностями за першим (бакалаврським), другим (магістерським) та третім (освітньо-науковим) рівнями вищої освіти.

У 2019 р. було приведено у відповідність до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності ліцензовані обсяги за спеціальностями та рівнями вищої освіти (протоколи засідань Ліцензійної комісії МОН України № 124/2 від 12.02.2019 р., № 156 від 23.10.2019, накази МОН України № 141-л від 12.02.2019, № 973-л від 23.10.2019).

Усього ліцензований обсяг підготовки бакалаврів становить 1330 осіб (з урахуванням підготовки за Переліком – 2006); підготовки магістрів – 795 осіб.

Укрупнення спеціальностей відповідно до Переліку-2015 призвело до зменшення кількості спеціальностей, але збільшило кількість освітніх програм, за якими навчаються студенти університету (Рис.2.1.).

У лютому 2019 р. відповідно до рішення Акредитаційної комісії України (протокол № 134 від 19.02.2019 р.) було успішно пройдено первинні акредитації та

визнано акредитованими освітньо-професійні програми: «Міжнародний бізнес» спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини, «Фізична культура» спеціальності 017 Фізична культура і спорт, «Середня освіта. Мова і література (німецька)» спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (німецька)), «Середня освіта. Мова і література (англійська)» спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)), «Середня освіта. Мова і література (російська)» спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (російська)) за другим (магістерським) рівнем; у червні 2019 р. (протокол № 136 від 06.06.2019 р.) було успішно пройдено первинну акредитацію за напрямом підготовки 6.030104 Політологія з урахуванням нових Ліцензійних умов.

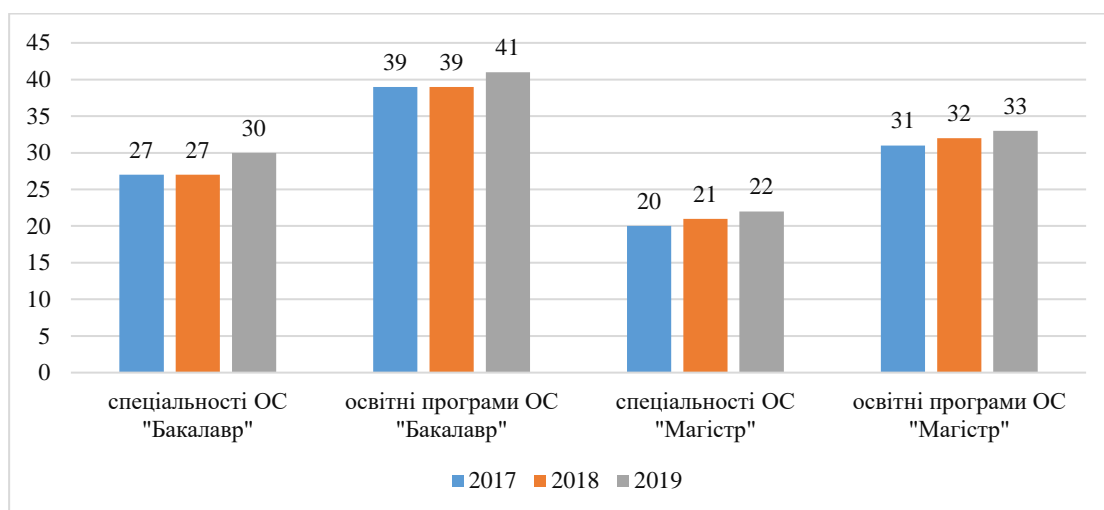

Рис. 2.1. Динаміка розвитку спеціальностей та освітніх програм у МДУ

У вересні 2019 р. розпочато якісно нову процедуру акредитації відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом МОН України № 977 від 11.07.2019 р. Усього у 2019 році було проведено акредитацію за 3 освітніми програмами за **другим (магістерським) рівнем:**

- ОПП «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування;
- ОПП «Системний аналіз» спеціальності 124 Системний аналіз;
- ОПП «Туризм» спеціальності 242 Туризм;

23 грудня 2019 р. за рішенням засідання Національного агентства зазначені програми отримали умовну акредитацію терміном на 1 рік. Відповідно до заяв Національного агентства умовна акредитація дає право закладу вищої освіти видати дипломи державного зразка випускникам 2019 р. і право проходження повторної акредитації у наступному навчальному році з обов'язковим виконанням рекомендацій експертів щодо покращення якості.

Освіта дорослих

Слід зазначити, що Маріупольський державний університет значну увагу приділяє освіті впродовж життя з метою задоволення потреб різних верств населення. Освіта дорослих в Університеті реалізується Центром підвищення кваліфікації та післядипломної освіти (далі – ЦПКПО).

Відповідно до Положення про ЦПКПО, основними напрямками роботи є:

- оновлення та розширення знань, формування нових професійних компетентностей в психолого-педагогічній, науково-дослідній, організаційно-управлінській діяльності;
- засвоєння інноваційних технологій, форм, методів та засобів навчання;
- набуття досвіду формування змісту навчання з урахуванням його цільового спрямування, посадових обов'язків педагогічних і науково-педагогічних працівників, попередньо здобутої ними освіти, досвіду практичної роботи та професійної діяльності, інтересів і потреб особистостей;
- формування та розвиток цифрової, управлінської, комунікаційної, медійної, інклюзивної, мовленнєвої компетентностей;
- здійснення зв'язку з відповідними установами, підприємствами з питань перепідготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів.

Згідно із зазначеними напрямками роботи протягом 2019 календарного року ЦПКПО були організовані такі курси підвищення кваліфікації:

- для вчителів української мови та літератури, зарубіжної літератури (33 особи);
- для вчителів іноземних мов (28 осіб);
- для вчителів російської мови та літератури, зарубіжної літератури (27 осіб);
- для науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти (10 осіб);
- для вихователів закладів дошкільної освіти (108 осіб);
- завідувачів та вихователів-методистів закладів дошкільної освіти (21 особа);
- для практичних психологів (15 осіб);
- для вчителів історії (21 особа).

Загалом курси підвищення кваліфікації пройшли 263 особи.

Крім того, підвищенню викладацької майстерності науково-педагогічних працівників університету, міста та регіону сприяло й проведення на базі МДУ тренінгів з викладацької майстерності для викладачів переміщених та східних університетів України. Організатором заходів виступила громадська організація «Вище» спільно із Саксонським центром викладання та навчання вищої освіти в Лейпцигу (Німеччина).

Маріупольський державний університет з 2017 року був визнаний уповноваженим закладом вищої освіти з проведення атестації осіб, які претендують на вступ на державну службу, щодо вільного володіння державною мовою. Процедура атестації включала два варіанти: шляхом складання іспиту та у зв'язку з наявністю відповідного документа про освіту. З 25 жовтня 2019 року у зв'язку зі змінами, прийнятими до «Закону про державну службу», ЦПКПО припинив видачу відповідних посвідчень. Кількісні показники за три роки наведено на Рис. 2.2.

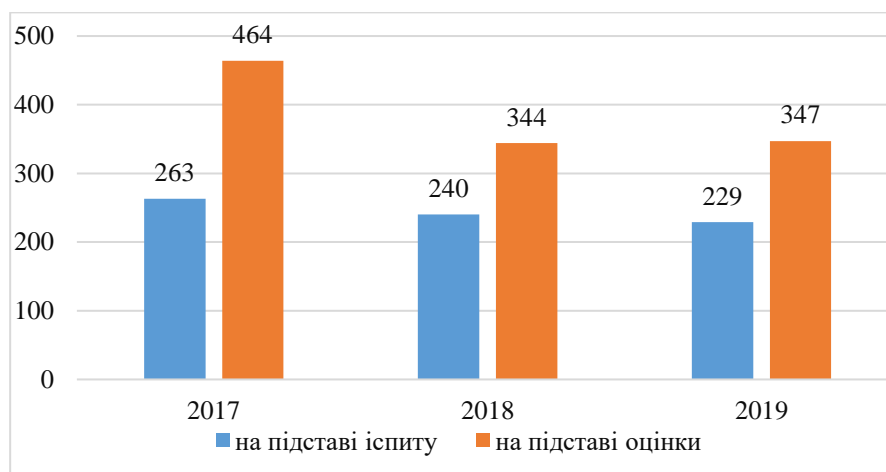

Рис. 2.2. Динаміка атестації осіб, які претендують на вступ на державну службу, щодо вільного володіння державною мовою

Загалом за період роботи атестаційної комісії посвідчення щодо вільного володіння державною мовою отримали 1887 осіб.

У січні-лютому 2019 року МДУ взяв участь у конкурсі Донецького обласного центру зайнятості з організації професійного навчання зареєстрованих безробітних, та за результатами відбору був визнаний таким, що пройшов відбір за наступними пропозиціями:

- «Менеджери (управителі) з підбору, забезпечення та використання персоналу»;
- «Менеджери (управителі) з бухгалтерського обліку»;
- «Менеджер (управитель) з питань комерційної діяльності та управління»;
- «Економіст з планування»;
- «Економіст з фінансової роботи».

У 2019 році було прийнято новий Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України № 800 від 21 серпня 2019 р. У Порядку зазначено, що педагогічні і науково-педагогічні працівники зобов'язані постійно підвищувати свою кваліфікацію. Також визначено, що окремі види діяльності педагогічних та науково-педагогічних працівників, такі, як участь у семінарах, практикумах,

тренінгах, вебінарах, майстер-класах тощо можуть бути визнані як підвищення кваліфікації. Перспективним напрямком роботи Центру у наступному році є реалізація заходів відповідно до нового Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 800 від 21 серпня 2019 р., зокрема організація семінарів, практикумів, тренінгів, вебінарів, майстер-класів з метою професійного розвитку педагогічних та науково-педагогічних працівників університету, міста та регіону в цілому, підвищення їхньої викладацької майстерності, розвиток соціальних навичок (soft skills), організація сертифікатних програм післядипломної освіти для різних соціальних груп населення.

Діяльність Маріупольського державного університету, спрямована на забезпечення доступу до якісної освіти, в тому числі і програм післядипломної освіти та підвищення кваліфікації, дозволяє вчасно реагувати на вимоги часу та суспільні потреби і реалізовувати прагнення і потреби особистості ХХІ століття.

Отже, у звітний період університетом реалізовано комплекс заходів щодо розширення та вдосконалення номенклатури спеціальностей, освітньо-професійних та освітньо-наукових програм, підтвердження відповідності рівня підготовки фахівців державним вимогам.

2.2. Формування контингенту студентів

Збільшення контингенту студентів в МДУ залежить, загалом, від багатовекторної діяльності університету, великого розмаїття культурних заходів та діяльності соціального характеру, профорієнтаційної роботи з випускниками закладів загальної середньої освіти та престижності освітніх програм підготовки.

Профорієнтаційна робота в МДУ має кілька пріоритетних завдань: організація агітаційно-роз'яснювальної роботи, рекламна діяльність у засобах масової інформації, проведення Днів відкритих дверей університету та факультетів, організація освітнього процесу довузівської підготовки тощо.

Діяльність Центру довузівської підготовки та роботи з іноземними студентами у 2019 році була зосереджена на наступних напрямках:

- ✓ підготовка абітурієнтів до зовнішнього незалежного оцінювання;
- ✓ факультативи з іноземних мов (індивідуальні, парні, міні групи);
- ✓ англійська мова для підготовки до єдиного вступного іспиту з іноземної мови на ОС «Магістр»;
- ✓ англійська мова для школярів;
- ✓ образотворче мистецтво;
- ✓ літня мовна школа;
- ✓ підготовче відділення для іноземних громадян.

За результатами вступної кампанії 2019 року з 324 абітурієнтів Центру

довузівської підготовки та роботи з іноземними студентами до МДУ вступили 54 особи, з них 21 – на бюджет, 33 – на контрактну форму навчання.

Усього у 2018-2019 навчальному році у Центрі довузівської підготовки та роботи з іноземними студентами навчалося 406 слухачів, а саме:

- абітурієнтів (громадяни України) – 263;
- абітурієнтів (іноземні громадяни) – 61;
- слухачів школи іноземних мов «Поліглот» – 45;
- відвідувачів факультативних занять – 37.

На сьогодні в Центрі довузівської підготовки та роботи з іноземними студентами навчається 325 осіб, з них:

- абітурієнтів (громадяни України) – 217;
- абітурієнтів (іноземні громадяни) – 62;
- слухачів школи іноземних мов «Поліглот» – 53.

Порівняно з минулим роком кількість абітурієнтів збільшилася на 17%. Центром були успішно введені нові напрямки діяльності, зокрема:

1. Дистанційні курси он-лайн з іноземними громадянами з вивчення української мови в індивідуальному порядку;
2. Індивідуальні заняття з української мови для іноземних громадян для отримання громадянства України;
3. Індивідуальні заняття з англійської мови для складання єдиного вступного іспиту при вступі до магістратури;
4. Підготовка школярів до ДПА у міні групах (дисципліна математика).
5. Спільно з кафедрою практичної психології організовано роботу літньої психологічної школи.

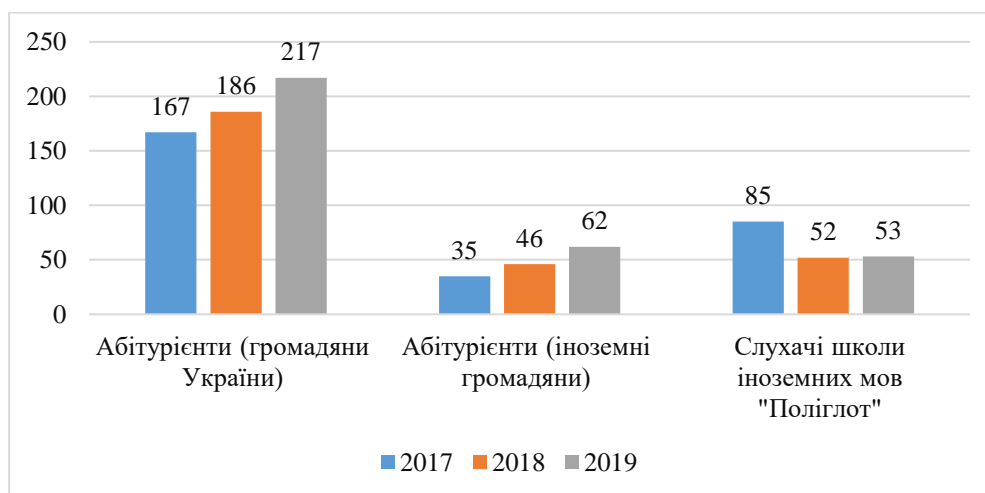

Рис. 2.3 Динаміка кількості слухачів Центру довузівської підготовки та роботи з іноземними студентами МДУ

Прийом заяв та документів для здобуття ОС «Бакалавр» здійснювався з 10.07.2019 до 22.07.2019 (до 21.09.2019 – на місця за кошти фізичних та юридичних

осіб для заочної форми навчання), для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр» на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста – з 10.07.2019 до 22.07.2019 (додатковий набір – 06.08.2019 – 27.08.2019), прийом заяв на ОС «Магістр» здійснювався з 08.07.2019 до 23.07.2019 (додатковий набір – 02.09.2019 – 21.09.2019).

Актуальні дані вступної кампанії, а саме: доведений обсяг державного замовлення, програми, розклад та результати вступних випробувань, співбесід, рейтингові списки та накази про зарахування офіційно оприлюднювалися на стендах приймальної комісії та сайті університету (mdu.in.ua) в розділі Абітурієнту, вкладці Вступ-2019.

Результати вступу за освітнім ступенем «Бакалавр»

У 2019 році МДУ здійснював набір здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» на 1 курс за 40 освітньо-професійними програмами 31 спеціальністю.

Загальний ліцензований обсяг прийому у 2019 році склав:

- ✓ денна форма – 805 місць;
- ✓ заочна форма – 480 місця.

Вступна кампанія для вступу на 1 курс мала свої особливості:

1. Другий рік поспіль заклади вищої освіти отримують фіксований перелік конкурсних предметів за спеціальностями для бюджетних конкурсних пропозицій.

2. Абітурієнти, які вступали на денну та заочну форми навчання, мали змогу надавати сертифікати ЗНО 2017 (крім сертифікатів з іноземної мови), 2018 і 2019 років.

3. Конкурсний бал вступників мнотився на коефіцієнти (регіональний – 1,04, галузевої (для поданих заяв з пріоритетністю 1 та 2 на спеціальності 124 «Системний аналіз» та 101 «Екологія») – 1,02, сільський – 1,02 (для спеціальностей 124 «Системний аналіз» та 101 «Екологія» - 1,05, першочерговий – 1,05).

4. Для вступу на основі повної загальної середньої освіти для спеціальностей галузей знань 08 «Право», 28 «Публічне управління та адміністрування», 29 «Міжнародні відносини» конкурсний бал становив не менше ніж 130 балів.

5. Пільги для учасників бойових дій при вступі на ОС Бакалавр поширювався не тільки на учасників АТО/ООС, але й на всіх вступників цієї категорії.

6. У 2019 році вступила в силу постанова Кабінету міністрів України від 30 травня 2018 р. № 417 щодо реалізації права осіб на першочергове зарахування до закладів вищої медичної і педагогічної освіти за державним (регіональним) замовленням. Вступники мали передбачене законом право щодо зарахування на навчання до закладу вищої освіти за кошти державного або регіонального бюджету (за державним або регіональним замовленням) за спеціальностями галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» у разі укладення ним угоди про відпрацювання не менше трьох років у сільській місцевості або селищі міського типу.

Кількість поданих заяв у 2019 році на 1 курс освітнього ступеня «Бакалавр» склала 2442 особи, з них:

- ✓ денна форма навчання – 2129 заяв,
- ✓ заочна форма навчання – 313 заяв.

Порівняно з минулим роком (2397 заяв) цей показник виріс здебільшого за рахунок зростання інтересу до спеціальностей університету з боку іноземних громадян, що прибувають до країни з метою навчання.

У 2019 році Маріупольським державним університетом було отримано заяви з 13 областей України (Донецька, Луганська, Запорізька, Дніпропетровська, Київська, Херсонська, Харківська, Житомирська, Одеська, Волинська, Чернігівська, Полтавська, Хмельницька), але, як і в попередні роки, основними вступниками були абітурієнти з м. Маріуполя.

Складна воєнно-політична ситуація в регіоні спричинила зменшення показника загальноуніверситетського конкурсу в 2019 році, що становив 7,3 особи на одне бюджетне місце (у 2018 році – 8,2). Найпопулярнішими спеціальностями МДУ для абітурієнтів залишаються 081 «Право», 012 «Дошкільна освіта», 053 «Психологія», 073 «Менеджмент», на які було подано більше 100 заяв.

Для підтримки незахищених категорій громадян державою були введені квоти, що надавало їм спеціальні умови для отримання місць державного замовлення. За квотою до Маріупольського державного університету у 2019 році було зараховано 24 особи, з них 16 за денною формою навчання, 8 за заочною формою навчання. Це, в першу чергу, діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування; особи з інвалідністю внаслідок війни та учасники бойових дій та які захищали незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, брали участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, у тому числі ті, які проходять військову службу.

На базі приймальної комісії МДУ спільно із Комунальним закладом «Маріупольська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №52 Маріупольської міської ради Донецької області» у період з 03 червня до 27 вересня 2019 року працював освітній центр «Донбас-Україна» (Наказ ректора МДУ №194 від 30.05.2019).

Центр забезпечував проходження державної підсумкової атестації, отримання документа державного зразка про повну загальну середню освіту та прийому на навчання до Маріупольського державного університету осіб, місцем проживання яких є територія проведення антитерористичної операції (на період її проведення), територія здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях (на період їх здійснення), територія населених пунктів на лінії зіткнення.

Під час літньої вступної кампанії до Центру звернулись 185 осіб з тимчасово непідконтрольної території, 125 осіб стали студентами МДУ (за кошти державного

замовлення навчається 97 студентів, за кошти фізичних та юридичних осіб – 28 студентів). Динаміка вступу через ОЦ «Донбас-Україна» МДУ абітурієнтів з тимчасово непідконтрольної території та території населених пунктів на лінії зіткнення у 2016-2019 рр. наведено на рис. 2.4.

За територіальним розподілом найбільша частка вступників звернулася з таких населених пунктів, як смт Сартана (18 заявників), м. Донецьк (14 заявників), с. Старогнатівка (5 заявників), с. Новоселівка (4 заявника) та ін.

В рамках профорієнтаційної роботи університету в 2019 році було підписано меморандум про співпрацю між Маріупольським державним університетом та благодійним фондом «Майбутнє у єдності», метою якого є підтримка талановитої молоді з тимчасово непідконтрольних територій Донецької та Луганської областей в отриманні якісної української освіти.

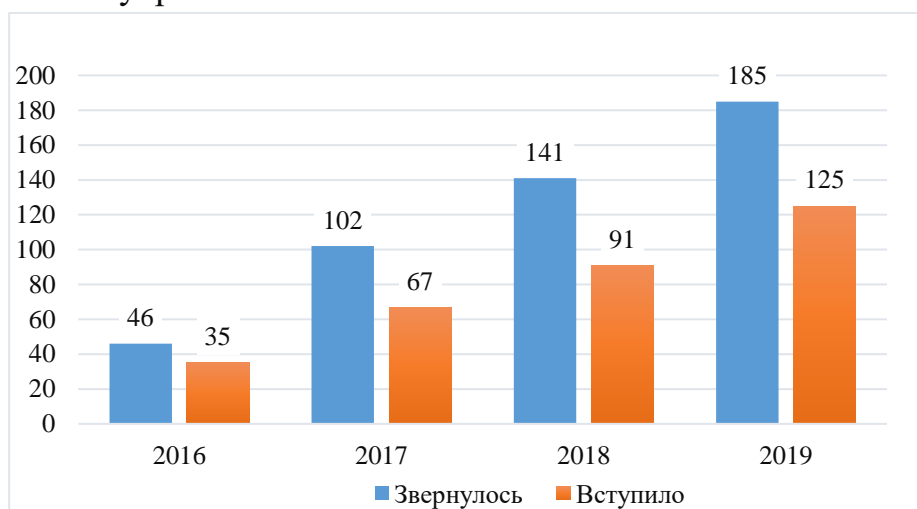

Рис. 2.4. Динаміка вступу осіб через ОЦ «Донбас-Україна» МДУ у 2016-2019 рр.

У 2019 році також студентами 1 курсу стали 128 іноземних громадян таких країн, як: Туркменістан, Узбекистан, Бангладеш, Вірменія, Азербайджан, Камерун, Нігерія, Гвінея, Ліберія, Того, Конго, В'єтнам, Кот-д'Івуар.

За результатами вступної кампанії студентами 1 курсу денної форми навчання в 2019 році стали 522 особи (241 – бюджет, 281 – контракт), а заочної – 125 осіб (28 – бюджет, 97 – контракт).

Прослідковується певна позитивна динаміка щодо кількості зарахованих на 1-ий курс (Рис.2.2.).

Традиційно здійснювався набір на 2 та 3 курси освітнього ступеня «Бакалавр» на базі диплома молодшого спеціаліста. За результатами вступних іспитів на 2 курс було зараховано 44 особи (3 – денна форма, 41 – заочна форма), на 3 курс було зараховано 19 осіб (2 – денна форма, 17 – заочна форма). Особливістю вступної кампанії 2019 року для абітурієнтів, що вступали на спеціальності 051 «Економіка»

та 053 «Менеджмент на базі диплома молодшого спеціаліста, стала обов'язково наявність сертифіката ЗНО з української мови та літератури.

Таблиця 2.2.

Інформація щодо зарахованих вступників на ОС «Бакалавр»

Форма навчання	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Денна форма	490 (235 б / 255 к)	496 (251 б / 255 к)	522 (241 б / 281 к)
Заочна форма	118 (27 б / 91 к)	138 (43 б / 95 к)	125 (28 б / 97 к)
ВСЬОГО	608	634	647

Для здобуття другої вищої освіти було прийнято 46 осіб, для здійснення паралельного навчання в МДУ зараховано 6 осіб (1 – денна форма навчання, 5 – заочна).

У період літніх канікул під час вступної кампанії 2019 року також здійснювалися переведення з інших закладів вищої освіти до МДУ та поновлення до складу студентів. За результатами роботи приймальної комісії кількість таких осіб склала – 38.

Результати вступу за освітнім ступенем «Магістр»

У 2019 році прийом студентів на освітній ступінь «Магістр» здійснювався за 33 освітньо-професійними програмами 25 спеціальностей.

Під час літньої вступної кампанії 2019 року для участі у конкурсному відборі для здобуття ОС «Магістр» вступниками було подано 548 заяв (2018 р. – 702 заяви).

Таблиця 2.3.

Інформація щодо кількості поданих заяв на ОС «Магістр»

Форма навчання	2017 р.	2018 р.	2019 р.
Денна форма	432 (311 б / 121 к)	368 (300 б / 68 к)	268 (235 б / 33 к)
Заочна форма	366 (117 б / 249 к)	334 (130 б / 204 к)	280 (93 б / 187 к)
ВСЬОГО	798	702	548

Зниження кількості заяв обумовлено збільшенням переліку спеціальностей, вступ на які передбачав складання єдиного вступного іспиту з іноземної мови.

У 2019 році складання єдиного вступного іспиту з іноземної мови, що передбачає використання організаційно-технологічних процесів здійснення зовнішнього незалежного оцінювання, було необхідною умовою для вступу до магістратури за наступними спеціальностями МДУ:

- ✓ 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

- ✓ 032 Історія та археологія
- ✓ 051 Економіка
- ✓ 052 Політологія
- ✓ 053 Психологія
- ✓ 061 Журналістика
- ✓ 073 Менеджмент
- ✓ 081 Право
- ✓ 124 Системний аналіз
- ✓ 242 Туризм
- ✓ 281 Публічне управління та адміністрування
- ✓ 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
- ✓ 292 Міжнародні економічні відносини

та єдиного вступного фахового випробування за спеціальністю 081 Право.

Кількість зареєстрованих випускників-бакалаврів для складання зовнішнього незалежного оцінювання наведено у таблиці 2.4

Таблиця 2.4.

**Інформація щодо кількості зареєстрованих вступників для здобуття ОС
«Магістр»**

№	Спеціальність	Кількість випускників	Кількість зареєстрованих	
			випускники МДУ	інших ЗВО
1.	029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	13	11	-
2.	032 Історія та археологія	8	5	-
3.	051 Економіка	16	11	1
4.	052 Політологія	4	1	-
5.	053 Психологія	42	11	-
6.	061 Журналістика	30	9	-
7.	073 Менеджмент	17	17	2
8.	081 Право	56	53	20
9.	124 Системний аналіз	11	10	-
10.	242 Туризм	3	2	-
11.	281 Публічне управління та адміністрування		5	-
12.	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	15	11	-
13.	292 Міжнародні економічні відносини	2	2	-
Разом		217	148	23

За результатами проходження Єдиного вступного іспиту з іноземної мови та Єдиного фахового вступного випробування зі 171 зареєстрованих успішно склали тестування 89 абітурієнтів, з яких 85 осіб були зараховані до МДУ.

У 2019 році кількість місць державного замовлення для підготовки здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем магістр в МДУ склало 103 місця (в 2018 році – 150 місць). Зниження кількості наданих місць державного замовлення зумовлене зменшенням цього року кількості випускників-бакалаврів.

За результатами вступної кампанії до магістратури вступило 357 студентів (в 2018 р. – 430 студентів).

Отже, за період вступної кампанії в Маріупольський державний університет за всіма рівнями освіти у 2019 році було зараховано на навчання 1157 осіб, а саме, на: ОС «Бакалавр» 1 курс – 647 осіб; ОС «Бакалавр» старші курси – 153 особи; ОС «Магістр» – 357 осіб.

Станом на 1 грудня 2019 р. контингент студентів університету становить 3419 студентів, з них на денній формі навчаються 2233 (1010 – бюджет; 1213 – контракт), на заочній – 1196 (132 – бюджет, 1064 – контракт). Порівнюючи показники минулих років, слід зазначити, що загальна кількість студентів залишилась майже незмінною, проте останні роки спостерігається тенденція щодо збільшення контингенту студентів заочної форми навчання (Рис. 2.5., Таблиця 2.5.).

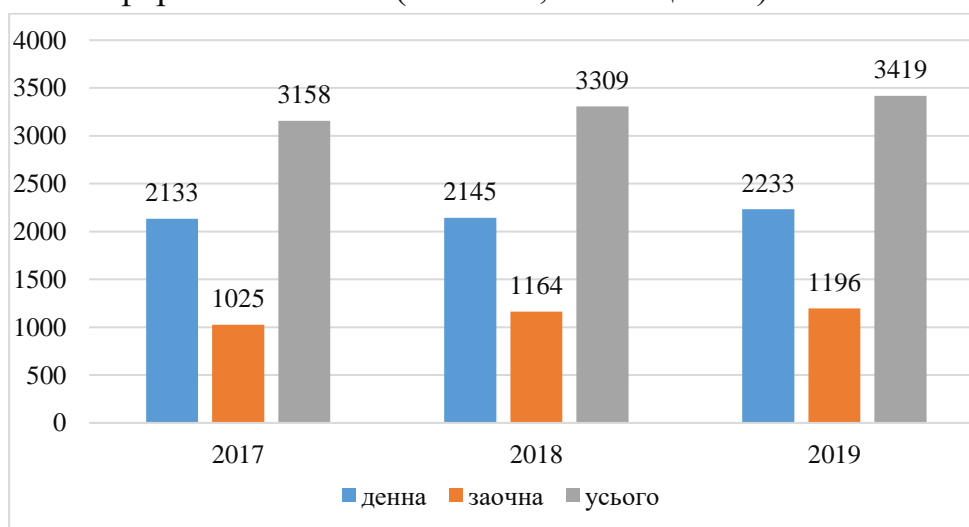

Рис. 2.5. Динаміка руху контингенту студентів у 2017-2019 рр.

Розподіл студентів за факультетами Університету наведено на Рис.2.6. Слід зазначити, що переважна більшість студентів навчається на економіко-правовому факультеті та факультеті філології та масових комунікацій (32 та 33 % відповідно). Майже однаковим є контингент студентів факультету іноземних мов (15 %), історичного факультету (12 %), найменшим є контингент студентів факультету грецької філології та перекладу (8%).

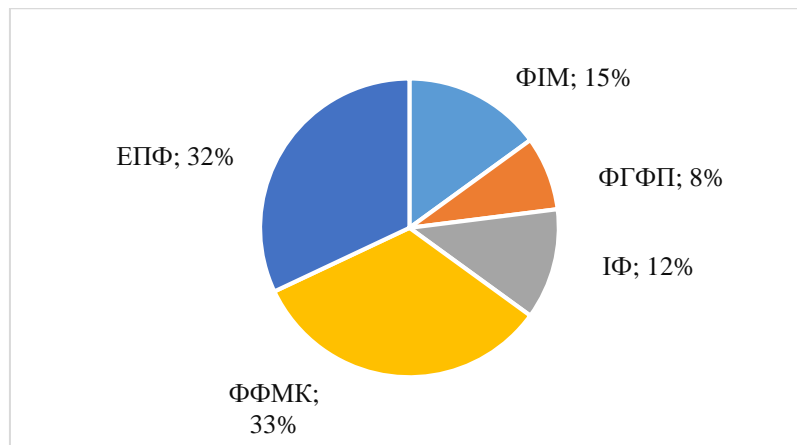

Рис.2.6. Розподіл студентів за факультетами Маріупольського державного університету

Заслужують пильної уваги й аналізу показники відрахування студентів упродовж року. Протягом 2018-2019 навч. р. було відраховано 200 студентів, серед яких 99 студентів (37 бюджет / 62 контракт) денної форми навчання та 101 студент (10 бюджет / 91 контракт) заочної форми навчання. У розрізі факультетів інформація про кількість відрахованих подана на Рис. 2.7.

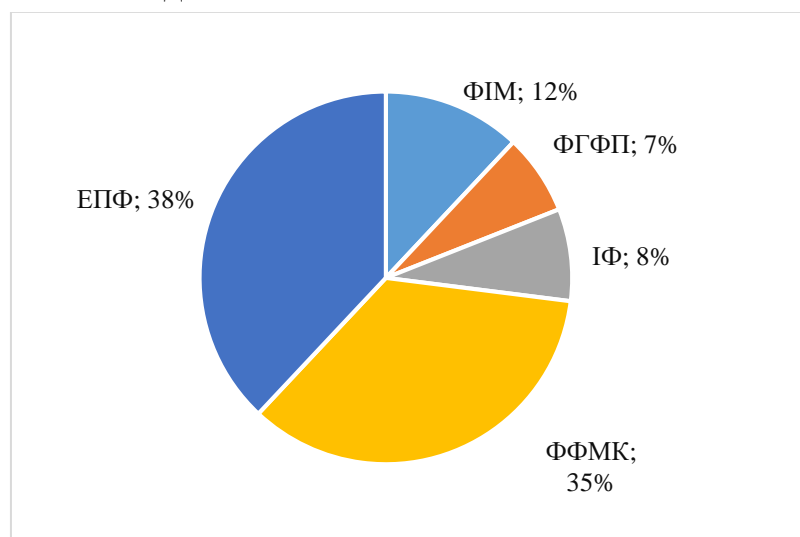

Рис.2.7. Кількість відрахованих студентів у розрізі факультетів Університету за 2018-2019 н. р.

Основні причини відрахування студентів: невиконання навчального плану, невиконання умов договору, за власним бажанням.

Таблиця 2.5.

Контингент студентів Маріупольського державного університету

Факультет	Громадяни України	Іноземні громадяни	Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
			Бакалавр		Магістр		Усього		Бакалавр		Магістр		Усього	
			держ. замовл	контракт	держ. замовл	контракт	держ. замовл	Контракт	держ. замовл	контракт	держ. замовл	контракт	держ. замовл	контракт
Економіко-правовий факультет	1032	67	231	346	51	72	282	418	44	234	1	120	45	354
Історичний факультет	416	6	129	128	29	13	158	141	10	84	2	28	12	112
Факультет філології та масових комунікацій	1093	34	243	297	61	39	304	336	50	298	15	126	65	424
Факультет грецької філології та перекладу	215	47	68	95	45	20	113	115	1	26	0	0	1	26
Факультет іноземних мов	419	90	114	168	39	35	153	203	7	78	2	70	9	148
Разом громадян України	3175		785	815	225	170	1010	983	112	703	20	343	132	1046
Разом іноземних громадян		244		219		9		228		17		1		18
Разом по університету	3419		785	1034	225	179	1010	1213	112	720	20	344	132	1064

2.3. Організація і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу та якість підготовки фахівців

Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу

Підготовка фахівців у Маріупольському державному університеті відповідає вимогам Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», Постановам Кабінету Міністрів України, наказам Міністерства освіти і науки України та іншим нормативним актам у галузі освіти. Університет повною мірою дотримується статутних і нормативних положень щодо діяльності закладу вищої освіти, затверджених згідно з чинним законодавством.

У 2019 році університетом продовжувалась імплементація Закону України «Про вищу освіту». Ректорат, структурні підрозділи університету розробляли нові та приводили у відповідність до Закону існуючі положення, що регулюють освітній процес в МДУ.

Надання академічної автономії вимагає від університету вироблення власних підходів до організації освітнього процесу, що повинні сприяти посиленню індивідуалізації навчання, створенню умов для академічної мобільності студентів та викладачів.

З метою дотримання вимог Закону України «Про вищу освіту» щодо 600 годин навчального навантаження на рік для науково-педагогічних працівників було розроблено рекомендації та інструкції з формування робочих навчальних планів, обсягів навчального навантаження, внесено зміни до норм навчального навантаження викладачів.

У процесі імплементації Закону України «Про освіту» і Закону України «Про вищу освіту», апробації деяких положень було виявлено необхідність внесення змін до них. Так, у 2019 р. було розроблено або внесено зміни до таких документів:

- Положення про проведення практик здобувачів вищої освіти Маріупольського державного університету в новій редакції;
- Положення про проведення науково-дослідної практики для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти Маріупольського державного університету;
- Інструкції про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у Маріупольському державному університеті в новій редакції;
- Положення про планування та облік роботи науково-педагогічних працівників в Маріупольському державному університеті в новій редакції;
- Інструкції щодо складання обсягів навчального навантаження кафедр та планування навчального навантаження науково-педагогічних працівників у 2019-

2020 навчальному році в новій редакції;

- Тимчасового положення про щорічне рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів Маріупольського державного університету в новій редакції;

- Положення про підготовку наукових, навчальних та навчально-методичних видань у Маріупольському державному університеті в новій редакції;

- Положення про порядок видачі документів про вищу освіту державного зразка у Маріупольському державному університеті в новій редакції;

- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових та навчально-методичних працях науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої світи МДУ в новій редакції;

На сьогодні розроблено понад 50 положень, інструкцій, рекомендацій, що регулюють освітній процес в університеті. Таким чином, усі складові освітнього процесу регулюються відповідними локальними нормативними документами МДУ, що є виконанням вимог Закону України «Про вищу освіту» щодо автономії та самостійності закладу вищої освіти.

З метою забезпечення відкритості та прозорості освітньої діяльності нормативні документи університету проходять процедуру обговорення та схвалення Науково-методичною радою та оприлюднюються на офіційному сайті Маріупольського державного університету. Удосконалення нормативної бази освітньої діяльності сприятиме подальшому розвитку системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності в Маріупольському державному університеті.

Система внутрішнього забезпечення якості освіти

У звітному періоді було продовжено вдосконалення система внутрішнього забезпечення якості МДУ, яка передбачає такі принципи та процедури:

1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;

4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;

5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;

б) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;

8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективного системи запобігання та виявлення академічного плагіату;

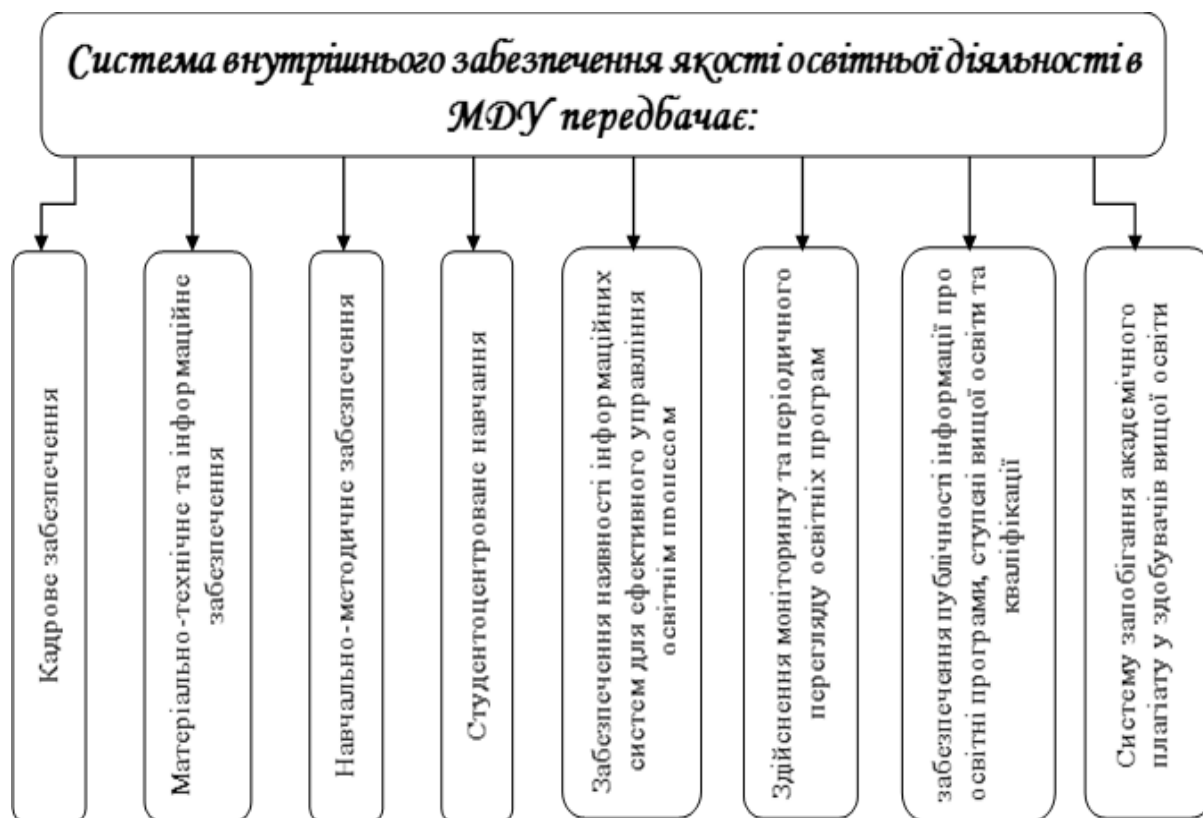

Рис.2.8. Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності в МДУ

Інформаційні системи для ефективного управління освітнім процесом Автоматизована система «Деканат»

АС «Деканат» дозволяє створити і підтримувати базу даних, в якій реєструється і формується така інформація

➤ структура освітнього процесу (факультети, кафедри, спеціальності, спеціалізації, освітні програми, навчальні плани, академічні групи, лекційні потоки);

➤ навантаження кафедр;

➤ відомості про здобувачів вищої освіти університету (оцінки, відвідування занять, рух контингенту студентів);

➤ аудиторний фонд, його використання.

У 2019 році здійснювалось подальше впровадження АС «Деканат» на факультетах університету:

- випускникам ОС «Бакалавр» та «Магістр» 2019 р.в. були підготовлені додатки до дипломів за допомогою АС «Деканат».
- до АС «Деканат» внесено інформацію про контингент студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання.

На сьогодні в освітньому процесі використовуються форми, згенеровані у АС «Деканат»:

- Відомості обліку успішності та аркуші успішності студентів – з 08.01.2019 р.;
- «Навчальна картка студента», «Наказ про завершення навчання» – починаючи з 2018 року випуску;
- «Академічна довідка» – з 01.07.2018 р.;
- «Довідка про навчання» – з 01.09.2018 р.;
- Довідка щодо планового строку завершення навчання та отримання диплома у 2018 році – для випускників ОС «Бакалавр» 2018 р.

Заплановано використання згенерованих у АС «Деканат» форм документів відповідно до номенклатури справ:

- Відомості навчального закладу про хід екзаменаційної сесії (з подальшим використанням в роботі роздрукованих та прошитих відомостей з інформацією про результати складання сесії);
- Відомості про рух контингенту студентів;
- Робочі навчальні плани ОПП за спеціальностями університету;
- Обсяги навчальної роботи на навчальний рік та розподіл навчальної роботи на навчальний рік (картки розподілу навчального навантаження викладачів).

Слід зазначити, що здійснені заходи допоможуть у подальшому мати можливість для переходу до автоматизованого документообігу, обліку руху контингенту студентів, різних форм звітності.

Технології дистанційного навчання

Впровадженням технологій дистанційного навчання в Університеті займається навчальна лабораторія з розвитку дистанційного навчання та автоматизованих систем управління, до завдань якої, серед інших, входять адміністрування Навчального порталу МДУ, надання допомоги під час розробки дистанційних курсів тощо.

З метою якісної підготовки студентів університету, забезпечення публічності інформації, розвитку системи забезпечення якості в МДУ комплекси навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін оприлюднюються на Навчальному порталі МДУ, розташованому на платформі СДО Moodle (Рис. 2.9.).

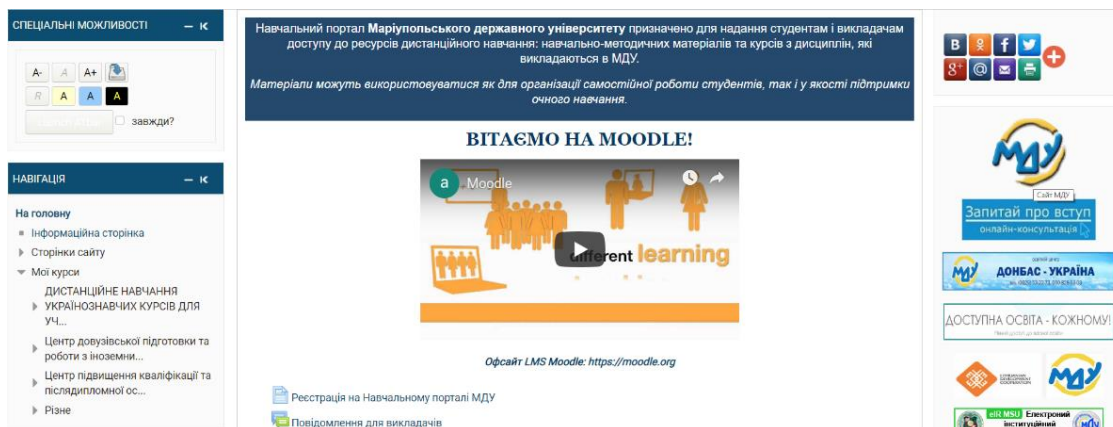

Рис.2.9. Навчальний портал МДУ

Платформа постійно оновлюється. Навчальний портал МДУ пропонує користувачам комфортну навігацію, сучасні засоби комунікації, корисні інформери та посилання. Інтерфейс сайту підтримує 6 мов: українську, англійську, французьку, новогрецьку, італійську, російську. Також на сайті передбачено можливість налаштування особистих кабінетів, ведення блогів, швидких переходів на офіційний сайт МДУ, веб-сторінки приймальної комісії, школи «Поліглот», центру «Донбас-Україна» та електронні ресурси наукової бібліотеки (Рис. 2.10.).

Рис. 2.10. Корисні посилання Навчального порталу

У рубриці сайту «Серія безкоштовних онлайн-курсів» створено категорію «Доступна освіта: інтернет-платформа для молоді з Донбасу та Криму» за підтримки проєкту Фонду «Відкрита політика» (Рис. 2.11.-2.12.).

З метою оновлення матеріалів на Навчальному порталі МДУ проведено оптимізацію та створено окрему категорію для оприлюднення наскрізних та робочих програм практик, де викладено актуальні документи для проходження студентами практик з усіх освітніх програм університету. Також оновлено робочі програми навчальних дисциплін відповідно до переліку спеціальностей та освітньо-професійних програм університету.

Продовжує зростати загальна кількість переглядів Навчального порталу МДУ, що станом на 1 грудня 2019 р. становить близько 20 тис. переглядів (у порівнянні з 9 тис. переглядів у грудні 2018 р.) Аналіз даних показав, що збільшенню відвідуваності ресурсу сприяло оновлення оприлюднених робочих програм навчальних дисциплін та впровадження семестрового контролю з нормативних дисциплін з використанням Навчального порталу МДУ.

В умовах глобалізації та інформаційного суспільства якісна освіта стає доступною. **Інтернет-платформа «Доступна освіта»** створена надати можливість українським дітям і молоді, незалежно від місця проживання, здобути українську освіту. Ресурс працює за підтримки **Фонду «Відкрита політика»**.

На сайті «Доступна освіта» можна без реєстрації знайти безкоштовні **відеоуроки з української мови та літератури, історії України й інших предметів**.

Також на сайті можна ознайомитися із **правилами вступної кампанії**, пройти **безкоштовні онлайн-курси**, а також знайти **відповіді на найбільш поширені питання** серед батьків та абітурієнтів.

Безкоштовна консультативна телефонна лінія Фонду «Відкрита політика» для школярів, абітурієнтів та студентів із Донбасу та Криму з питань здобуття української освіти (діє за підтримки Міністерства освіти та науки України):

0 800 504 425.

У робочі дні з 9:00 до 18:00 звертайтеся за мобільними номерами: +38-068-951-25-13; +38-050-550-54-11

(Viber/Telegram/WhatsApp/Skype: **Dostupna Osvita**).

Рис.2.11. Категорія «Доступна освіта»: інтернет-платформа для молоді з Донбасу та Криму»

**«ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ УКРАЇНОЗНАВЧИХ КУРСІВ
ДЛЯ УЧНІВ З ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ»**

захід відбувається у межах проекту, що реалізує МДУ та Маріупольський науково-методичний центр за підтримки МОН України, Міністерства закордонних справ Литовської Республіки, Посольства Литви в Україні тощо

Українська література (9-11 класи)

Курс «Українська література (9-11 класи)»

надає можливість підготуватися до зовнішнього незалежного оцінювання з української літератури, витративши 2 години на день.

Курс призначений для таких категорій абітурієнтів:

- учні 9-11 класу, що мають намір повторити вивчене перед ЗНО;
- учні із зони АТО, які не мали можливості навчатися;
- особи, які вже закінчили школу і збираються вступити до ВНЗ.

Завдання курсу: систематизувати теоретичні знання учнів з української літератури, актуалізувати базові вміння літературознавчого аналізу, повторити зміст програмних творів та відомості про авторів/відпрацювати навички виконання тестів у форматі ЗНО.

**ПРОГРАМА ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

для осіб, які бажають здобути вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти

Шановний старшокласнику!

Привітання та добі дистанційний курс з історії України від виконавця історичного проекту до кінця XIX ст.

Курс складений відповідно до програми ЗНО з історії України 2021 року. Його робити ви можете, коли з вами літять інтернетичний повільник, достатній обсяг пам'яті, інтернет та спеціальний, але безкоштовний мобільний оператор. Формат має повну відповідальність історії.

Також до кожного тижня будуть виходити додаткові розширені матеріали, щоб збагатити ваші знання і допомогти вам успішно підготуватися до складання ЗНО.

Курс: «Українська література (9-11 класи)»

надає можливість підготуватися до зовнішнього незалежного оцінювання з української літератури, витративши 2 години на день.

Курс призначений для таких категорій абітурієнтів:

- учні 9-11 класу, що мають намір повторити вивчене перед ЗНО;
- діти з тимчасово окупованих територій;
- особи, які вже закінчили школу і збираються вступити до ВНЗ.

Завдання курсу:

- систематизувати теоретичні знання учнів з української літератури;
- актуалізувати базові вміння літературознавчого аналізу;
- повторити зміст програмних творів та відомості про авторів;
- відпрацювати навички виконання тестів у форматі ЗНО.

Рис 2.12. Українознавчі дистанційні курси для учнів з тимчасово окупованих територій

Протягом 2019 року співробітники навчальної лабораторії з розвитку дистанційного навчання та автоматизованих систем управління надавали допомогу викладачам Університету з розробки дистанційних курсів та впровадження елементів дистанційного навчання в освітній процес. Так, у 2019-2020 н.р. заплановано проведення семестрового контролю з нормативних навчальних дисциплін з використанням Навчального порталу МДУ. Викладачами кафедр розроблено тестові питання, які співробітники навчальної лабораторії з розвитку дистанційного навчання та автоматизованих систем управління адаптували для використання під час контролю. Для успішного проходження семестрового контролю співробітниками навчальної лабораторії проводиться реєстрація студентів на Навчальному порталі, а також здійснюється консультативна підтримка викладачів під час проведення екзаменів.

З метою покращення якості освіти, визначення пріоритетних напрямів та проблемних питань в організації освітнього процесу в університеті спільно з навчальною лабораторією із забезпечення якості освіти проведено опитування студентів, анкета до якого була розміщена на Навчальному порталі МДУ.

Освітньо-професійні програми

Станом на 01.12.2019 р. в Університеті здійснюється підготовка за 41 освітньо-професійною програмою на першому (бакалаврському) рівні та 33 освітньо-професійними програмами на другому (магістерському) рівні (Таблиця 2.6.).

До кожної програми розроблено Профіль, що коротко та стандартизовано представляє інформацію про освітню програму українською та англійською мовами. На виконання нормативних документів Міністерства освіти і науки України, з метою забезпечення публічності інформації про освітні програми та залучення майбутніх абітурієнтів освітньо-професійні програми, профілі освітньо-професійних програм розміщені на офіційному сайті університету.

У 2018-2019 навчальному році наказами МОН України були затверджені стандарти вищої освіти, у т.ч. і за 11 спеціальностями, підготовку за якими здійснює МДУ. Відповідно випусковими кафедрами було розроблено нові ОПП та навчальні плани на 2019-2020 навчальний рік та внесено зміни до чинних ОПП.

На основі освітньо-професійних програм розроблено відповідні навчальні плани, робочі навчальні плани, індивідуальні навчальні плани для здобувачів вищої освіти за ступенем бакалавра та магістра на поточний навчальний рік відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти», інструктивних листів МОН України.

Таблиця 2.6.

Кількість та назви освітньо-професійних програм у Маріупольському державному університеті відповідно до Переліку-2015

№ з/п	Код та назва спеціальності	Освітньо-професійна програма
1	2	3
Ступінь бакалавра		
1.	012 Дошкільна освіта	<i>Дошкільна освіта</i>
2.	013 Початкова освіта	<i>Початкова освіта</i>
3.	014 Середня освіта	<i>Середня освіта. Українська мова і література</i>
4.		<i>Середня освіта. Мова і література (італійська)</i>
5.		<i>Середня освіта. Мова і література (німецька)</i>
6.		<i>Середня освіта. Мова і література (новогрецька)</i>
7.		<i>Середня освіта. Мова і література (російська)</i>
8.		<i>Середня освіта. Мова і література (французька)</i>
9.		<i>Середня освіта. Мова і література (англійська)</i>
10.		<i>Середня освіта. Історія</i>
11.		<i>Середня освіта. Фізична культура</i>
12.		029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
13.	032 Історія та археологія	<i>Історія</i>
14.	034 Культурологія	<i>Культурологія</i>
15.	035 Філологія	<i>Філологія. Українська мова та література</i>
16.		<i>Філологія. Мова та література (російська)</i>
17.		<i>Філологія. Переклад (українська, російська, польська)</i>
18.		<i>Філологія. Мова та література (англійська)</i>
19.		<i>Філологія. Мова та література (німецька)</i>
20.		<i>Філологія. Переклад (англійська)</i>
21.		<i>Філологія. Мова та література (французька)</i>
22.		<i>Філологія. Мова та література (італійська)</i>
23.		<i>Філологія. Переклад (італійська)</i>
24.		<i>Філологія. Мова та література (новогрецька)</i>
25.		<i>Філологія. Переклад (новогрецька)</i>
26.	051 Економіка	<i>Міжнародна економіка</i>
27.	052 Політологія	<i>Політологія</i>
28.	053 Психологія	<i>Практична психологія</i>
29.	054 Соціологія	<i>Соціологія</i>
30.	061 Журналістика	<i>Журналістика</i>
31.		<i>Журналістика. Реклама та зв'язки з громадськістю</i>
32.	073 Менеджмент	<i>Менеджмент</i>
33.	081 Право	<i>Право</i>
34.	101 Екологія	<i>Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування</i>
35.	124 Системний аналіз	<i>Системний аналіз</i>
36.	125 Кібербезпека	<i>Кібербезпека</i>
37.	242 Туризм	<i>Туризм</i>

1	2	3
38.	281 Публічне управління та адміністрування	<i>Публічне управління та адміністрування</i>
39.	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	<i>Міжнародні відносини</i>
40.	292 Міжнародні економічні відносини	<i>Міжнародний бізнес</i>
41.	293 Міжнародне право	<i>Міжнародне право</i>
Ступінь магістра		
1.	012 Дошкільна освіта	<i>Дошкільна освіта</i>
2.	014 Середня освіта	<i>Середня освіта. Українська мова і література</i>
3.		<i>Середня освіта. Мова і література (німецька)</i>
4.		<i>Середня освіта. Мова і література (російська)</i>
5.		<i>Середня освіта. Мова і література (англійська)</i>
6.		<i>Середня освіта. Історія</i>
7.		017 Фізична культура і спорт
8.	029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	<i>Інформаційна, бібліотечна та архівна справа</i>
9.	032 Історія та археологія	<i>Історія</i>
10.	035 Філологія	<i>Філологія. Українська мова та література</i>
11.		<i>Філологія. Мова та література (російська)</i>
12.		<i>Філологія. Переклад (українська, російська, польська)</i>
13.		<i>Філологія. Мова та література (англійська)</i>
14.		<i>Філологія. Мова та література (німецька)</i>
15.		<i>Філологія. Переклад (англійська)</i>
16.		<i>Філологія. Переклад (італійська)</i>
17.		<i>Філологія. Мова та література (новогрецька)</i>
18.		<i>Філологія. Переклад (новогрецька)</i>
19.	051 Економіка	<i>Міжнародна економіка</i>
20.	052 Політологія	<i>Політологія. Політична аналітика та експертиза</i>
21.	053 Психологія	<i>Практична психологія</i>
22.	061 Журналістика	<i>Журналістика</i>
23.		<i>Журналістика. Реклама та зв'язки з громадськістю</i>
24.	073 Менеджмент	<i>Менеджмент організації і адміністрування</i>
25.		<i>Менеджмент. Управління фінансово-економічною безпекою</i>
26.		<i>Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти</i>
27.	081 Право	<i>Право</i>
28.	101 Екологія	<i>Екологія та охорона навколишнього середовища</i>
29.	124 Системний аналіз	<i>Системний аналіз</i>
30.	242 Туризм	<i>Туризм</i>
31.	281 Публічне управління та адміністрування	<i>Публічне управління та адміністрування</i>
32.	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії	<i>Міжнародні відносини</i>
33.	292 Міжнародні економічні відносини	<i>Міжнародний бізнес</i>

Студентоцентроване навчання

Студентоцентроване навчання є однією з ключових складових системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ. Студентоцентроване навчання означає зміщення уваги в освітньому процесі з викладання на навчання, при чому студент стає центральною фігурою освітнього процесу, виступає повноправним суб'єктом відносин, бере на себе долю відповідальності за навчання та освітній процес в цілому.

Студентоцентроване навчання в МДУ реалізується, зокрема, і через варіативну складову освітніх програм спеціальностей університету. Для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти варіативна компонента освітньо-професійної програми становить не менше 60 кредитів (1800 годин); для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти – 24 кредити (720 годин), що відповідає статті 62 Закону України «Про вищу освіту» щодо вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти.

Процедура вибору студентами елективних дисциплін реалізується за допомогою Google-form, розміщених на офіційному сайті Університету, що є зручним та ефективним інструментом як для здобувачів вищої освіти, так і для представників структурних підрозділів, які займаються організацією вивчення вибіркових дисциплін.

На виконання рішень Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти в університеті заплановано у 2019-2020 навчальному році розширення переліку дисциплін, що передбачають набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills).

Моніторинг якості вищої освіти є одним з елементів студентоцентрованого навчання та передбачає, зокрема, систему оцінювання здобувачів, анкетування студентів. Система оцінювання в Маріупольському державному університеті включає вхідний, поточний, семестровий, ректорський контроль знань, комплексні контрольні роботи та атестацію здобувачів вищої освіти, що проводяться відповідно до локальних нормативних актів: Положення про організацію освітнього процесу у Маріупольському державному університеті, Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у МДУ, Положення про ректорський контроль знань студентів Маріупольського державного університету, Рекомендацій щодо підготовки та проведення комплексних контрольних робіт, Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної Комісії у Маріупольському державному університеті.

Якість підготовки фахівців за спеціальностями характеризується показниками успішності студентів за результатами екзаменаційних сесій. Згідно з результатами зимової та літньої екзаменаційних сесій 2018-2019 н. р., навчальні здобутки студентів університету утримуються на рівні вище середнього.

З метою визначення рівня якості викладання навчальних дисциплін, оцінювання залишкових знань студентів для проведення аналізу якості навчання в університеті на початку кожного навчального семестру проводяться ректорські контрольні роботи, до участі в яких залучаються студенти 2-4 курсів освітнього ступеня «Бакалавр» та 2-го року навчання освітнього ступеня «Магістр» денної форми навчання. У 2019 р. було проведено 52 ректорські контрольні роботи з 50 навчальних дисциплін, в яких взяли участь 828 здобувачів вищої освіти

Результати РКР були заслухані на засіданнях ректорату у червні 2019 р. (протокол № 9 від 24.06.2019 р.) та у листопаді 2019 р. (протокол №4 від 18.11.2019 р.), на яких були прийняті рішення щодо подальшого забезпечення якості вищої освіти в університеті.

Анкетування студентів є надзвичайно важливим інструментом студентоцентрованого навчання, оскільки дозволяє дізнаватися про думки студентів щодо якості освітнього процесу у МДУ або окремих його складових та вчасно реагувати на їхні запити та потреби.

У 2019 р. було проведено низку анкетувань студентів, що стосувались організації позанавчальної діяльності студентів, публічності інформації щодо організації освітнього процесу та ґрунтовне анкетування щодо якості вищої освіти в університеті. Анкета складалася з трьох основних блоків: Блок 1. Якість знань здобувачів вищої освіти; Блок 2. Якість надання освітніх послуг; Блок 3. Оцінювання рівня забезпеченості ресурсами освітнього процесу. Інформація щодо можливості пройти анкетування була висвітлена на сайті МДУ, а також за допомогою соціальних мереж:

- Телеграм https://t.me/mdu_mariupol/1155;
- Інстаграм [https://www.instagram.com/p/B36b5C-](https://www.instagram.com/p/B36b5C-F_f2/?igshid=1x91v1c3r474r&fbclid=IwAR00O4szqQH17hrTrmr4Nd2UCZ65YMD9QC6uIz63uXNGDoWrFFmZgAfq4ZQ)

[F_f2/?igshid=1x91v1c3r474r&fbclid=IwAR00O4szqQH17hrTrmr4Nd2UCZ65YMD9QC6uIz63uXNGDoWrFFmZgAfq4ZQ](https://www.instagram.com/p/B36b5C-F_f2/?igshid=1x91v1c3r474r&fbclid=IwAR00O4szqQH17hrTrmr4Nd2UCZ65YMD9QC6uIz63uXNGDoWrFFmZgAfq4ZQ);

- Фейсбук <https://www.facebook.com/mdu.mariupol/photos/a.586372448151481/2296873887101320/?type=3&theater>;

- Твіттер https://twitter.com/mgu_mariupol/status/1186550530555953152.

Усього взяли участь у опитуванні 707 здобувачів вищої освіти МДУ, що склало 21 % від загального контингенту студентів університету (3414 осіб). 79 % опитаних студентів задоволені якістю вищої освіти в університеті. За результатами анкетування прийнято рішення щодо посилення інформаційно-роз'яснювальної

роботи серед здобувачів вищої освіти стосовно академічної мобільності, роботи Навчального порталу МДУ та технологій дистанційного навчання, впливу здобувачів вищої освіти на якість освітнього процесу в університеті; крім того, вирішено провести опитування щодо організації практичної підготовки за освітньо-професійними програмами та організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Рейтингове оцінювання студентів

Одним з ключових принципів системи забезпечення якості МДУ є щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників університету.

Рейтингове оцінювання діяльності студентів регулюється

- Законом України «Про вищу освіту» (Р VI ст. 32 п.7)
- Правилами призначення академічних та соціальних стипендій в МДУ
- Порядком формування рейтингу успішності

Рейтинг успішності студентів МДУ формується з 3 складових: навчальної, наукової, соціальної. При цьому навчальна складова становить 90 % рейтингового бала.

Основними видами діяльності студентів, що включаються до рейтингу успішності, є:

- навчальна діяльність;
- наукова (науково-технічна) діяльність;
- соціальна активність (громадська, творча, спортивна діяльність).

Рейтинг успішності студентів враховується при:

- призначенні академічних стипендій (в т.ч. іменних стипендій, стипендій, заснованих Президентом України, Верховною Радою України, Кабінетом Міністрів України);
- призначенні соціальних стипендій;
- переведенні студентів на вакантні місця державного замовлення;
- покращенні умов проживання в гуртожитку та поселенні на наступний навчальний рік;
- заохоченні, в тому числі матеріальному;
- формуванні наукового резерву та рекомендації до вступу до аспірантури;
- інших випадках, які потребують порівняння результатів діяльності студентів.

Рейтинг студентів щосеместрово оприлюднюється на офіційному сайті Університету.

За результатами рейтингового оцінювання за підсумками літньої екзаменаційної сесії 312 студентів (45 %) отримують академічну стипендію, з них

241 особа (77%) отримує стипендію у підвищеному розмірі. Крім того, 147 особам (45 %) з числа студентів 1-х курсів ОС «Бакалавр» та ОС «Магістр» також було призначено стипендію У розрізі факультетів показники призначення стипендій представлено на Рис. 2.13-2.14.

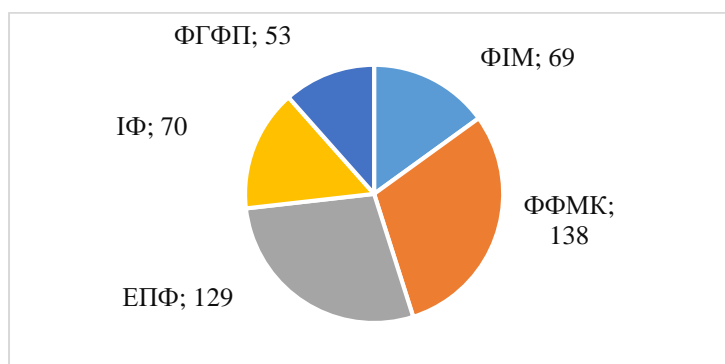

Рис.2.13. Кількість академічних стипендій у розрізі факультетів Університету

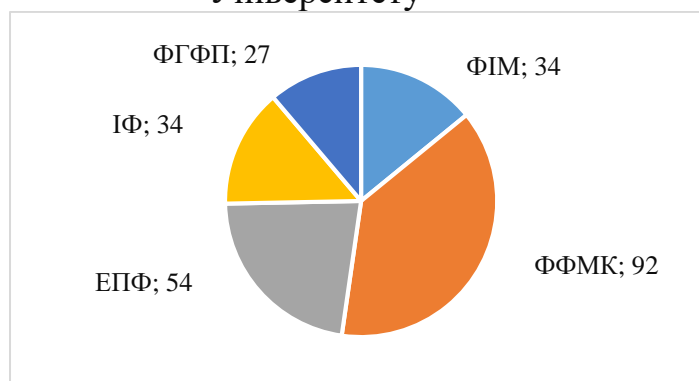

Рис. 2.14. Кількість академічних стипендій у підвищеному розмірі у розрізі факультетів

У 2019 році **34** кращих студенту університету отримали іменні академічні стипендії Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України тощо (у 2018 році-18 студентів) (Таблиця 2.7.).

Таблиця 2.7.

Іменні академічні стипендії студентів МДУ у 2019 р.

	Президента України	Кабінету Міністрів України	Кабінету Міністрів України обдарованим з числа інвалідів	Імені М. С. Грушевського	Імені В. М. Чорновола	Імені державних діячів першого українського уряду	Маріупольської міської ради	Усього
II семестр 2018-2019 н.р.	2	2	1	1	1	7	-	14
I семестр 2019-2020 н.р.	4	2	-	2	1	8	3	20

Академічна доброчесність

Для запобігання та виявлення фактів академічного плагіату у наукових працях науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти в університеті реалізуються заходи, спрямовані на дотримання академічної доброчесності.

У 2019 р. з урахуванням рекомендацій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти було внесено зміни до Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових та науково-методичних працях науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти МДУ, вдосконалено електронний репозитарій навчально-методичних та наукових доробок викладачів університету, здійснюється перевірка кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти, наукових та навчально-методичних видань викладачів МДУ за допомогою системи пошуку текстових збігів Unplag відповідно до затверджених в університеті Положень.

У 2019 р. за допомогою системи пошуку текстових збігів Unplag було перевірено 403 кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня. За результати перевірки, яка показала належний рівень оригінальності робіт студентів, було оформлено відповідні довідки для допуску здобувачів до захисту кваліфікаційних робіт.

Практична підготовка

Набуття професійних компетентностей здобувачами вищої освіти МДУ, розвиток soft skills дозволяє їм відповідати вимогам, що висуваються сучасним ринком праці. У цьому важливу роль відіграє практична підготовка, оскільки певна частка здобувачів вищої освіти МДУ забезпечується першим робочим місцем вже на етапі проходження практики.

У 2019 р. МДУ проводив системну роботу зі зміцнення довгострокових двосторонніх відносин з підприємствами, установами, організаціями, що виступають потенційними роботодавцями, через розширення бази договорів про практичну підготовку здобувачів вищої освіти. Станом на грудень 2019 р. у МДУ діє 132 договори на проведення практики здобувачів вищої освіти. Безпосередньо 39 договорів було укладено в 2019 р.

Структура договорів про практичну підготовку здобувачів вищої освіти МДУ розподілена таким чином: договори з підприємствами, установами та організаціями – 61% (80), договори із закладами середньої освіти – 30% (39), договори із закладами дошкільної освіти – 9% (13).

Серед договорів з підприємствами, установами, організаціями з органами виконавчої влади укладено 16 договорів; з державними та приватними підприємствами – 3; з банківськими установами – 3; з адвокатами, нотаріусами – 8; з готелями та ресторанами – 7; із засобами масової інформації – 6; з туристичними

фірмами – 6; з закладами охорони здоров'я – 5; з комунальними підприємствами – 5; з громадськими організаціями – 3; з благодійними організаціями – 2; інші договори – 16.

У межах практичної підготовки здобувачів вищої освіти МДУ співпрацює з підприємствами, установами та організаціями, розташованими не лише в Донецькій області, але й в інших регіонах України.

Працевлаштування випускників університету

Успішне працевлаштування є показником якості вищої освіти університету. Серед випускників ОС «Магістр» 2019 р. працевлаштовано 68%. Динаміка показників працевлаштування випускників МДУ протягом 2015–2018 рр. свідчить про те, що в середньому частка працевлаштованих становить 68,6% (Рис.2.15.).

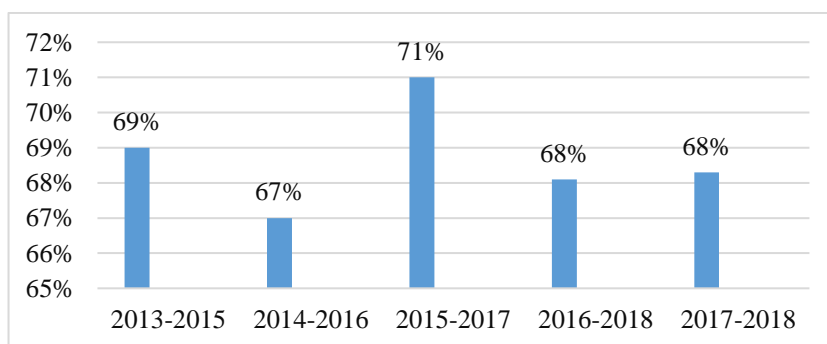

Рис. 2.15. Динаміка працевлаштування випускників МДУ ОС «Магістр» (за роками навчання)

Більшість випускників ОС «Магістр» 2019 р. працевлаштовані у сфері освіти – 37%. Зокрема, серед них 43% працевлаштовані в закладах загальної освіти, 40% – у закладах дошкільної освіти, 17% – у закладах вищої освіти. На другому місці знаходиться сфера послуг, у тому числі торгівля, готельний і туристичний бізнес, у якій працевлаштовано 17% випускників. В органах державної влади та комунальних підприємствах працюють 10% випускників (Рис.2.16).

У МДУ діє практика укладання договорів про співробітництво з підприємствами, установами та організаціями всіх форм власності, які містять пункт про сприяння працевлаштуванню випускників МДУ на їх базі. Серед них слід відзначити договори про співробітництво з Головним управлінням Національної поліції в Донецькій області, Донецьким управлінням кіберполіції Департаменту кіберполіції Національної поліції України, Прокуратурою Донецької області, Головним управлінням Державної фіскальної служби у Донецькій області, Центральним об'єднаним управлінням Пенсійного фонду України у м. Маріуполі Донецької області, Інститутом вищої освіти НАПН України, Департаментом освіти

Маріупольської міської ради, Громадською організацією «Фонд розвитку Маріуполя» тощо.

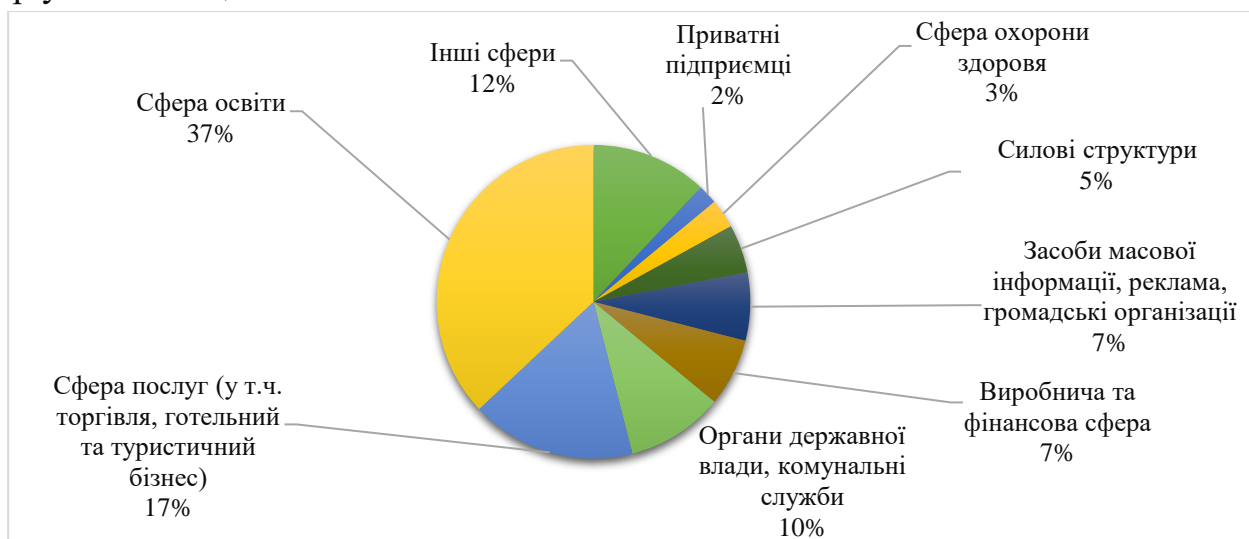

Рис. 2.16. Сфери працевлаштування випускників МДУ у 2019 р.

Цілеспрямована політика університету дозволила на сьогодні укласти 73 договори про співробітництво з підприємствами, установами та організаціями.

МДУ взаємодіє з питань працевлаштування випускників з Маріупольською міською радою, Маріупольським міським центром зайнятості, Агенцією місцевої демократії в Маріуполі, Маріупольською Спілкою Молоді тощо.

У межах співробітництва з Маріупольським міським центром зайнятості протягом року відбулася низка зустрічей представників центру зі здобувачами вищої освіти випускних курсів, спрямованих на сприяння працевлаштуванню останніх. Під егідою Маріупольської Спілки молоді для здобувачів вищої освіти була проведена презентація проекту «Skills Lab 2», що передбачав розвиток навичок з пошуку роботи, складання резюме, написання бізнес-плану, розробки та створення власного бізнесу. Також на базі МДУ відбулася презентація проекту «Маріуполь відкритий для молоді» від Маріупольської Спілки Молоді та Агенції місцевої демократії в Маріуполі, що був спрямований на отримання знань, необхідних для діяльності в громадській сфері. Протягом року було організовано низку зустрічей здобувачів вищої освіти з роботодавцями, зокрема з представниками АТ КБ «ПриватБанк», торговельної мережі «Сільпо», дитячого табору «Брусіно».

15 квітня 2019 р. на базі МДУ під егідою Євросоюзу вже втретє було проведено «День кар'єри». Означений захід спрямований на інформування здобувачів вищої освіти про шляхи професійного зростання та кар'єрні можливості для молоді в європейському вимірі. У ньому взяли участь представники більш, ніж 30 роботодавців, зокрема органів виконавчої влади України, місцевого

самоврядування, державних і комерційних підприємств, ІТ-компаній, торговельних мереж, благодійних і громадських організацій тощо. «День кар'єри» відвідало понад 450 осіб.

Отже, результати діяльності МДУ у сфері працевлаштування випускників за 2019 р. свідчать про ефективність обраної стратегії розширення партнерських стосунків між університетом з одного боку та підприємствами, установами, організаціями м. Маріуполя - з іншого, що дозволяє забезпечувати здобувачів вищої освіти МДУ першим робочим місцем одразу після завершення університету та під час навчання на випускних курсах.

Підбиваючи підсумки, потрібно зазначити, що освітній процес в Маріупольському державному університеті здійснюється на принципах науковості, гуманізму, демократизму, наступності та безперервності, він спрямований на створення умов для особистого розвитку та самореалізації, забезпечення потреб суспільства і держави у кваліфікованих фахівцях, на інтеграцію української освіти в європейський і світовий простір.

Результати вступної кампанії, динаміка руху контингенту студентів, якісні характеристики здобувачів вищої освіти свідчать про стабільну привабливість Маріупольського державного університету.

У 2019 р. університетом проводилася системна робота щодо імплементації Закону України «Про вищу освіту», вдосконалення системи внутрішнього забезпечення якості освіти, її моніторингу відповідно до вимог чинного законодавства.

Таким чином, загальна характеристика організації та навчально-методичного забезпечення навчального процесу, якість підготовки фахівців дозволяють звітувати про виконання пп. 1,3-4,9,15,18 ч.6 Контракту.

Завдання на 2020 рік:

– здійснення необхідних заходів для акредитації освітніх програм «Соціологія», «Культурологія», «Менеджмент», «Початкова освіта», «Практична психологія» за першим (бакалаврським), «Туризм», «Системний аналіз», «Публічне управління та адміністрування», «Практична психологія»; «Менеджмент організацій та адміністрування», «Менеджмент. Управління фінансово-економічною безпекою», «Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти» за другим (магістерським); «Історія та археологія»; «Політологія» за третім (освітньо-науковим) рівнями вищої освіти;

– перегляд структури та змісту освітньо-професійних програм, навчальних планів за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями відповідно

до вимог Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, Міністерства освіти і науки України;

- оновлення переліку освітньо-професійних програм;
- подальший розвиток внутрішньоуніверситетської системи управління якістю, вдосконалення системи моніторингу якості освіти;
- організація внутрішньої експертизи та перегляду освітніх програм за спеціальностями університету, проведення опитування стейкхолдерів, зацікавлених у контролі якості освіти, – роботодавців, студентів, викладачів щодо ефективної організації освітнього процесу з метою відповідності потребам студентів та ринку праці;
- подальший розвиток інформаційних систем з метою підвищення ефективності управління та організації освітнього процесу (зокрема, АС «Деканат», «Навчальний портал МДУ»);
- забезпечення публічності та прозорості інформації щодо організації навчальної і навчально-методичної роботи;
- реалізація механізму академічної доброчесності;
- використання іноземної мови під час викладання окремих навчальних дисциплін та підготовки і захисту кваліфікаційних робіт студентів;
- реалізація академічної автономії університету через подальший розвиток науково-методичного забезпечення освітнього процесу, імплементацію положень Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту»;
- розширення бази договорів про співробітництво та практичну підготовку здобувачів вищої освіти; проведення системної роботи щодо зміцнення довготривалих двосторонніх відносин між МДУ та роботодавцями на рівні університету, факультетів, кафедр;
- посилення інформаційно-роз'яснювальної роботи із здобувачами вищої освіти, випускниками та роботодавцями з питань організації та проведення практик, працевлаштування, стажувань тощо.

III. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ

3.1. Аналіз основних результатів наукових досліджень і проведення науково-практичних конференцій

Здійснення науково-дослідної роботи в МДУ – один з головних напрямів в університеті, якому надається пріоритет і створюються умови для ефективного розвитку. Визначається і регламентується Законами України «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», «Про інноваційну діяльність», Статутом МДУ, наказами та інструктивними листами МОН України, рішеннями вченої ради, наукової ради, науково-методичної ради університету, нарад, семінарів, конференцій з наукових питань.

У наукових дослідженнях викладачів університету важливе місце посідають тематичні планові дослідження. Науково-дослідна робота в МДУ проводиться в рамках 4-х пріоритетних тематичних напрямів: 1) розвиток і впровадження новітніх технологій у неперервній професійній освіті; 2) правові науки; 3) світове господарство та міжнародні економічні відносини; 4) розробка та впровадження новітніх технологій соціальних комунікацій.

Відповідно до частини 3 статті 19 Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність», вищі навчальні заклади в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності підлягають державній атестації в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України та затвердженому постановою КМУ від 22 серпня 2018 року № 652 «Деякі питання проведення державної атестації закладів вищої освіти в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності».

На виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 18.07.2019 року №1012 «Про проведення державної атестації закладів вищої освіти в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності, які знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України» та відповідно до наказу ректора МДУ від 12.08.2019 № 258 «Про підготовку інформаційних матеріалів за науковими напрямами для участі у державній атестації ЗВО в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності» за Методикою оцінювання наукових напрямів закладів вищої освіти під час проведення державної атестації закладів вищої освіти в частині проведення ними наукової (науково-технічної) діяльності, затвердженої наказом МОН України від 12.03.2019 №338, підготовлено інформаційні матеріали з оцінювання наукового потенціалу та результативності науково-дослідної роботи Маріупольського державного університету за період

2014 – 2018 років та перспективні плани розвитку на подальший п'ятирічний період (2019-2023 роки) за науковими напрямками кафедр:

- суспільні науки: кафедра права та публічного адміністрування, кафедра економіки та міжнародних економічних відносин, кафедра менеджменту, кафедра соціальних комунікацій, кафедра дошкільної освіти, кафедра практичної психології, кафедра фізичного виховання, спорту та здоров'я людини, кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики, кафедра педагогіки та освіти

- гуманітарні науки та мистецтво: кафедра грецької філології та перекладу, кафедра слов'янської філології та перекладу, кафедра теорії та практики перекладу, кафедра української філології, кафедра історичних дисциплін, кафедра культурології та інформаційної діяльності, кафедра філософії та соціології, кафедра англійської філології, кафедра англійської філології, кафедра німецької та французької філології, кафедра італійської філології;

- математичні науки та природничі науки: кафедра математичних методів та системного аналізу, кафедра раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища.

У 2019 році в університеті виконувалось **20** науково-дослідних робіт (НДР), з них:

– *за видом роботи*: **14** фундаментальних, **6** прикладних.

– *за видом фінансування*: **1** НДР за рахунок бюджетних коштів (фундаментальне дослідження), **19** НДР – за рахунок власних і залучених коштів (з них **13** фундаментальних, **6** прикладних).

Закінченими у 2019 році є **4** НДР, що виконувались за власні і залучені кошти (з них **2** – фундаментальні НДР, **2** – прикладні)

Закінченими за звітний період фундаментальними НДР є:

1. «Прийняття рішень в умовах невизначеностей в технічній, соціально-економічній і освітній галузях діяльності людини», державний реєстраційний №0115U003034, науковий керівник Шабельник Т.В., д.е.н., доц, проф. (власні кошти).

2. «Філософська аналітика індивідуального й соціального буття людини: проблеми та рішення», державний реєстраційний № 0116U000053, науковий керівник Попович О.В., д.філос.н., проф (власні кошти).

Закінченими за звітний період прикладними НДР є:

1. «Теоретико-методичні засади професійної підготовки педагогів дошкільної освіти в умовах європейського вибору», державний реєстраційний №0115U003033, науковий керівник – Демидова Ю.О., к.пед.н., доц. (власні кошти);

2. «Особливості життєдіяльності особистості в сучасному просторі соціальних змін», державний реєстраційний №0115U003036, науковий керівник – Горбань Г.О., д. псих. н., проф. (власні кошти);

Таблиця 3.1.

Науково-дослідні теми, що розроблялися в МДУ у 2019 році

№	Фундаментальні дослідження	Наук. Керівник
1	«Повернення та переосвоєння тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях: сучасний стан та перспективи» державний реєстраційний №0119U001312	Балабанов К.В., д.політ.н., проф., <i>бюджетні кошти</i>
2	«Прийняття рішень в умовах невизначеностей в технічній, соціально-економічній і освітній галузях діяльності людини», державний реєстраційний №0115U003034	Шабельник Т.В., д.е.н, доц.
3	«Філософська аналітика індивідуального й соціального буття людини: проблеми та рішення», державний реєстраційний №0116U000053	Попович О.В., д. філос.н., проф
4	«Компаративний опис мов і літератур: лінгвокультурологічний аспект», державний реєстраційний №0116U000051	Гусева О.І., к.філол.н., доц.
5	«Проблеми та перспективи розвитку національної правової системи України в умовах європейської міждержавної інтеграції», державний реєстраційний № 0116U000048	Хараберюш І.Ф д.ю.н., проф.
6	«Теоретико-методичні засади професійної підготовки фахівців у галузі журналістики, реклами та PR в контексті компетентнісного підходу», державний реєстраційний № 0118U003554	Іванова Т.В., д.пед.н., проф.
7	«Здоров'язбережувальні та рекреаційно-оздоровчі технології в галузі фізичної культури та спорту», державний реєстраційний № 0118U003555	Осіпцов А.В., д.пед.н., доц.
8	«Актуальні проблеми історії України. Сучасне бачення», державний реєстраційний № 0118U003556	Романцов В.М., д.і.н., проф.
9	Теоретико-методологічне забезпечення та розробка інструментарію модернізаційної моделі регіонального розвитку в нових територіально-просторових умовах, державний реєстраційний № 0118U000551	Булатова О.В., д.е.н., проф.
10	«Трансформація політичних систем країн світу в умовах глобалізації», державний реєстраційний №0119U001313	Балабанов К.В., д.політ.н., проф.
11	«Актуальні проблеми українського літературознавства, лінгвістики та лінгводидактики», державний реєстраційний №0119U100971	Мельничук І.В., к. філол. н., доц.
12	«Розвиток італійської мови, літератури та культури в історичній та сучасній площині», державний реєстраційний №0119U001311	Трифоновна Г. В., к.н. із соц. ком., доц.
13	«Лексико-граматичні одиниці різноструктурних мов: зародження, функціонування та реалізація у мові та мовленні», державний реєстраційний №0119U001311	Гутнікова А.В., к. філол. н., доц.
14	«Культурологія в системі соціально-гуманітарного знання», державний реєстраційний №0119U001316	Сабадаш Ю.С., д.культурології, проф.
Всього: 14 НДР фундаментального характеру, у т.ч 1 – за рахунок бюджетних коштів		
	Прикладні дослідження	Наук. Керівник
1	«Теоретико-методичні засади професійної підготовки педагогів дошкільної освіти в умовах європейського вибору», державний реєстраційний №0115U003033	Демидова Ю.О. к.пед.н., доц.
2	«Особливості життєдіяльності особистості в сучасному просторі соціальних змін», державний реєстраційний №0115U003036	Горбань Г.О., д.психол.н., проф.
3	«Грецький лінгвокультурний простір» державний реєстраційний № 0116U000050	Жарікова Ю.В., к.філол.н., доц.
4	«Мовні одиниці різних рівнів сучасних германських, романських, слов'янських та новогрецької мов: когнітивний, комунікативний, порівняльний аспекти», державний реєстраційний № 0117U003194	Шепітько С.В., к. філол. н, доц.
5	«Зміст філологічної освіти в системі професійної підготовки вчителів англійської мови та філологів», державний реєстраційний № 0118U003553	Федорова Ю.Г., к.філол.н., доц.
6	«Фахова підготовка в галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи в умовах реалізації стратегії сталого розвитку українського суспільства», державний реєстраційний №0119U001315	Янковський С.В., к.філос.н., доц.
Всього: 6 НДР прикладного характеру		
Разом: 20 НДР, з них 14 фундаментальних (у т.ч. 1 – бюдж. фінансування), 6 прикладних		

Виконання зазначених розробок здійснюється індивідуально та колективами (тематичними групами), до складу яких входять науково-педагогічні працівники, докторанти, аспіранти та студенти.

Науково-дослідна робота здійснюється в умовах зростаючої конкуренції, підвищення вимог до якості та ефективності її результатів, необхідності відповідати потребам суспільства.

Дотримання базових принципів розвитку НДР дає свій позитивний результат. Так, за звітний період найвагомішими результатами наукових дослідження, що здійснюються з бюджетні кошти є наступні:

Досліджено підходи до визначення так званої «сірої зони» в умовах гібридної війни і водночас запропоновано власний підхід до розуміння даного феномену, який виступає не лише як об'єкт зовнішнього впливу, але й суб'єкт, що, у свою чергу, здійснює вплив на обидві сторони конфлікту.

Розглянуто невоєнні та нелетальні засоби та інструменти гібридної війни, зокрема, процес міграції населення як тиск на Україну. Акцентовано увагу на прихованих та штучно замаскованих соціокультурних аспектах ураження міграційної зброї, таких як штучні заборона, обмеження, цілеспрямовані напрямки переміщення населення з тимчасово окупованих районів Донецької та Луганської областей. Доведено, що прихованість соціокультурного ураження створює ефект вибухівки уповільненої дії, яка може здетонувати у будь-який момент та використовуватися як часовий механізм у руках агресора в політичному, інформаційному, освітньому, ментальному просторах: розхитування суспільної єдності, створення агентів впливу «руського миру», насадження нетерпимості та соціально-регіональної ксенофобії, перетворення тимчасово окупованих територій на освітянське та інтелектуальне гетто.

Досліджено вплив громадськості на законотворчий процес щодо деокупації Донбасу. Констатовано, що на сьогодні завершено процес формування перехідного типу громадянського суспільства. Доведено актуальність активної участі суспільства у процесі повернення та переосвоєння тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей *(наукова тема «Повернення та переосвоєння тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях: сучасний стан та перспективи» (науковий керівник – Балабанов К.В., доктор політичних наук, професор).*

Здійснено подальший розвиток багатоаспектного, філософсько-антропологічного аналізу індивідуального у соціальному бутті людини, розроблено модель механізму соціалізації, сформульованого на основі застосованих феноменологічного, герменевтичного, історико-генетичного аналізу.

Обґрунтовано філософську аналітику та методологічну перспективу дослідження функціонального потенціалу культури і творчості як контингентної можливості інтеграції та дезінтеграції, що відбувається у процесі культуротворчості.

Доведено доцільність розрізнення між репрезентаціями культуротворчості не мікро- і макротворчості, де відбувається фракталізація інтегрованих функцій, також доведено, що інтегровані функції культуротворчості констатуються через синтези або гібридні форми інтелектуальних, чуттєвих та фізичних здібностей індивіда у соціальному бутті людини. Сформовані в дослідженні положення, висновки і пропозиції відкривають нові перспективи дослідження такого сегменту проблемного поля філософської антропології, як індивідуального у соціальному бутті людини через акцентування специфічних станів людини у процесі культуротворчості, де реалізується її здатність до трансценденції і самовдосконалення. *(наукова тема «Філософська аналітика індивідуального й соціального буття людини: проблеми та рішення» (науковий керівник – Попович О.В., доктор філософських наук, професор)*

Розроблено практичні рекомендації щодо реалізації системно-динамічних моделей соціально-економічних систем, впровадження яких дозволяє здійснювати розрахунки множини оціночних параметрів цільової спрямованості та координувати інформаційні потоки з метою підвищення ефективності функціонування соціально-економічних систем. Розроблено критеріальний підхід до вибору базового періоду аналізу економічної ефективності доменної плавки. Впроваджено системно-динамічну модель контролю бізнес-процесів управління фармацевтичним підприємством.

Удосконалено методики навчання математичних та комп'ютерно-інформаційних дисциплін, які дозволяють розвивати інтегральні компетенції здобувачів вищої освіти. *(наукова тема «Прийняття рішень в умовах невизначеностей в технічній, соціально-економічній і освітній галузях діяльності людини» (науковий керівник – Шабельник Т.В., доктор економічних наук, доцент)*

Отримано **1** патент на винахід №119280: «Спосіб агломерації залізорудних матеріалів», винахідники: Кривенко С.В., Безверхій І.В., зареєстровано в Державному реєстрі патентів України на винаходи 27.05.2019.

За результатами наукових досліджень викладачами університету протягом 2019 р. підготовлена **1041** публікація, у тому числі **950** наукових статей та науково-методичних розробок (у 2018 році - **1147** публікацій, у тому числі **1087** наукових статей та науково-методичних розробок). Результати досліджень викладачів знайшли втілення у **76** статтях у зарубіжних виданнях, **195** статтях у наукометричних базах (Scopus – **26** наукових статей, Web of Science – **18** наукових

статей) (у 2018 році - **38** статей у зарубіжних виданнях, **171** стаття у наукометричних базах (Scopus – **6** наукових статей, Web of Science – **10** наукових статей). Кількість цитувань у виданнях, що входять до наукометричної бази Scopus, за 2019 рік – **8**, Web of Science за 2019 рік – **1**.

Протягом 2019 року науковцями університету опубліковано **15** монографій, **56** підручників та навчальних посібників (у 2018 році - **13** монографій, **36** підручників та навчальних посібників).

Інформація щодо наукового доробку викладачів МДУ регулярно оновлюється в авторських наукових профілях Google Академії. Станом на 31.12.2019 в системі Бібліометрика української науки представлено **141** авторський науковий профіль викладачів МДУ.

Таблиця 3.2

Публікації викладачів МДУ

Публікації	2015	2016	2017	2018	2019
Опубліковано: монографій, всього одиниць	10	14	15	13	15
Підручників, всього одиниць	5	6	5	2	2
Навчальних посібників, всього одиниць	51	47	32	34	54
Кількість статей у фахових виданнях України, всього одиниць	297	174	212	173	172
В іноземних виданнях, всього одиниць	85	52	52	38	76
В наукометричних базах, всього одиниць	137	86	149	171	195

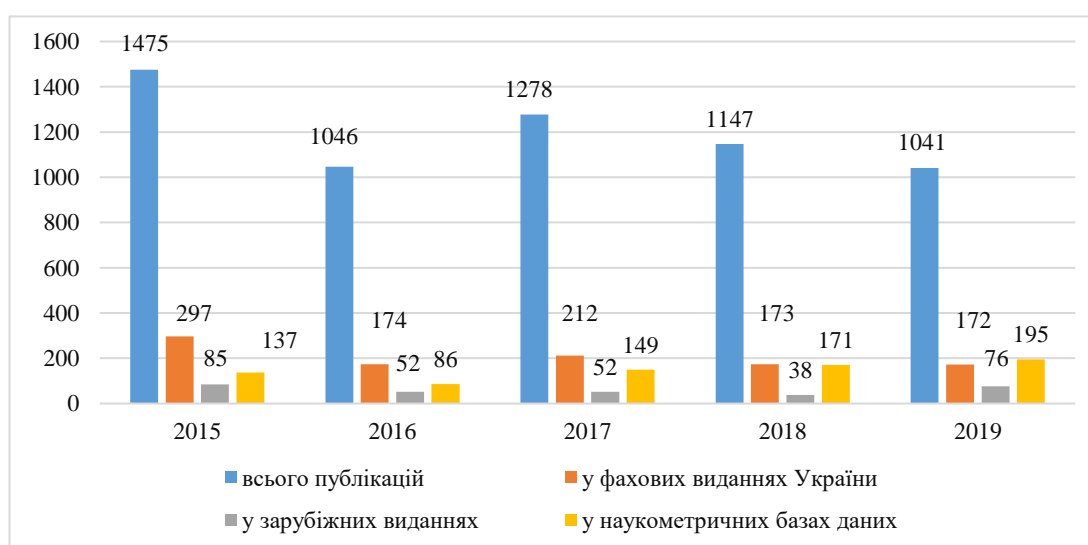

Рис. 3.1 Публікації викладачів МДУ

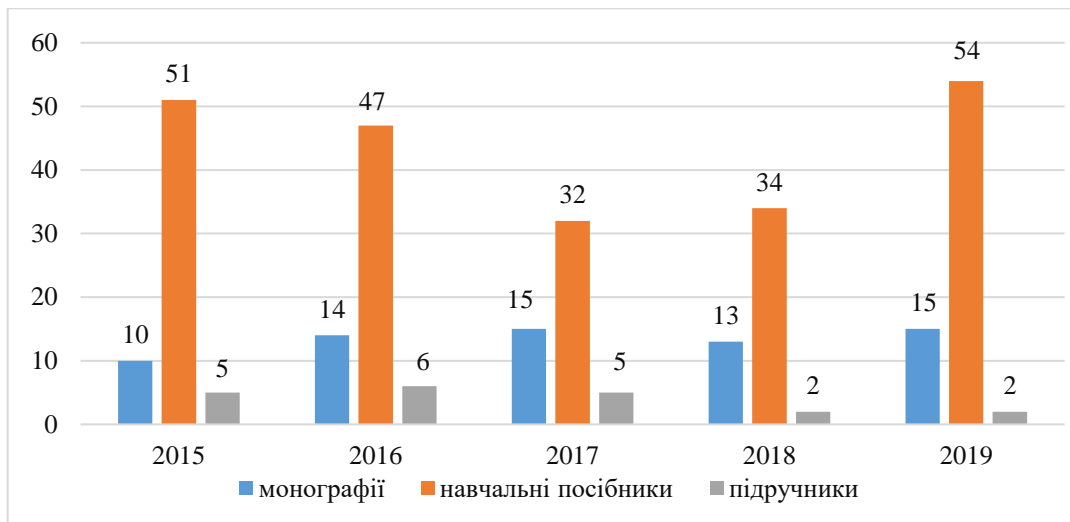

Рис. 3.2 Монографії, навчальні посібники, підручники

2019 року Маріупольський державний університет отримав за кошти держбюджету передплату на доступ до міжнародних наукометричних баз даних Web of Science та Scopus. Доступ до баз даних здійснюється з усіх стаціонарних комп'ютерів університету за адресами:

<https://www.webofknowledge.com> (для Web of Science)

<https://www.scopus.com> (для Scopus).

В університеті сформовані власні наукові школи, розвиваються нові, прогресивні форми наукового співробітництва, у тому числі й міжнародного, що врешті решт сприяє більш ефективному використанню наукового потенціалу вищої школи. Наукові школи, що успішно діють в МДУ:

- з *теорії міждержавного та регіонального співробітництва* (рік заснування – 1996 р., керівник наукової школи – ректор МДУ, член-кореспондент НАПН України, д. політ. н., професор Балабанов К.В.);
- з *дошкільної освіти* (рік заснування – 2001 р., керівник наукової школи – завідувач кафедри дошкільної освіти, к.пед.н., професор Щербакова К.Й.);
- з *історіографії історії України* (рік заснування – 2006 р., керівник наукової школи – завідувач кафедри історичних дисциплін, д.і.н., професор Романцов В. М.);
- з *проблем інформаційної політики та соціального інжинірингу* (рік заснування – 2009 р., керівник наукової школи – Заслужений журналіст України, член Спілки письменників України, д.філол.н., професор Почепцов Г.Г.);
- з *фундаментальних досліджень у сфері глобальних та регіональних інтеграційних процесів* (рік заснування – 2012 р., керівник наукової школи – д.е.н., професор Булатова О.В.);

Наукові дослідження викладачів університету проходять апробацію під час

їх участі у різноманітних науково-практичних конференціях. У МДУ за 2019 рік було організовано та проведено 18 науково-практичних конференцій, серед яких 5 міжнародних та 11 всеукраїнських, щорічні підсумкові конференції викладачів та студентів МДУ.

У 2019 році науково-педагогічні працівники Маріупольського державного університету були учасниками вагомих міжнародних заходів, серед яких: міжнародні конференції «Формування стійкого майбутнього інтернаціоналізації вищої освіти» (Торонто, Канада; липень 2019р.), «Як ми впроваджуємо Рамку КДК Ради Європи у наші школи?» (Тбілісі, Грузія; жовтень 2019р.), «Майбутнє та ідентичність журналістики – горизонти, перспективи, виклики» (Познань, Польща; листопад 2019р.), «Енвайронментальні виміри педагогічних професій» (Брно, Чехія; листопад 2019р.), Україно-британський форум «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті» (грудень 2019р.) тощо.

22 травня 2019 р. на базі Маріупольського державного університету проведено Міжнародну науково-практичну конференцію «Правова доктрина: міжнародний досвід та практична реалізація в Україні». Форум був організований за підтримки Міністерства освіти і науки України, Національної поліції України та Європейської організації публічного права та об'єднав більше 200 правознавців, серед яких 40 докторів наук і 62 кандидата наук із 23 університетів і наукових установ України, Греції, Італії, Кіпру, Польщі, Казахстану й Азербайджану, а також досвідчені юристи-практики.

Також у 2019 році на базі Маріупольського державного університету відбулись:

– науково-практична конференція «Сучасні проблеми гастроентерології» (червень 2019р.). Ефективні методи діагностики і лікування хвороб органів травлення обговорили понад 150 вчених-медиків із Маріуполя, Києва, Одеси, Харкова, Запоріжжя та Лиману. Вже вдруге університет виступає базою для проведення такої масштабної медичної конференції. Її організаторами є Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство освіти і науки України, департамент охорони здоров'я Донецької облдержадміністрації, Донецьке обласне відділення Української гастроентерологічної асоціації, громадська організація ВУО «Український клуб панкреатологів», департамент охорони здоров'я Маріупольської міської ради, Донецький медичний університет МОЗ України та МДУ;

– науково-практична конференція «Сучасні методи лікування кардіосудинних захворювань» (вересень 2019р.), яка зібрала понад 200 учасників. Організаторами конференції виступили Міністерство охорони здоров'я України, ДУ «Інститут серця Міністерства охорони здоров'я України»,

департамент охорони здоров'я Маріупольської міської ради, Маріупольська міська лікарня швидкої медичної допомоги та МДУ. Головний спікер – відомий хірург, генеральний директор Інституту серця, член-кореспондент НАМН України, професор, заслужений лікар України Борис Годуров. Науковий захід проводився з метою підвищення кваліфікації лікарів-кардіологів, інформування фахівців про актуальні питання діагностики та лікування серцево-судинних захворювань, а також зміцнення зв'язків між науковими співробітниками та лікарями;

– науково-практична конференція «Синкопальні стани як мультидисциплінарна проблема» (жовтень 2019р.). Конференція була організована за сприяння Міністерства охорони здоров'я України, департаменту охорони здоров'я Донецької обласної державної адміністрації, департаменту охорони здоров'я Маріупольської міської ради, Донецького національного медичного університету та МДУ. Науковий захід проводився з метою обміну досвідом, підвищення кваліфікації вчених та практиків, інформування фахівців про актуальні питання діагностики та лікування синкопальних станів, а також укріплення науково-практичних зв'язків наукових співробітників та лікарів;

– круглий стіл «Пілотування системи оцінки індивідуальної діяльності прокурорів у трьох прокуратурах Одеської, Харківської та Львівської областей» (березень 2019 р.). Захід проводила Консультаційна місія Європейського Союзу в Україні у співпраці з Генеральною прокуратурою України та прокуратурою Донецької області тощо.

В університеті продовжується випуск наукових видань, зокрема:

– Вісник Маріупольського державного університету за серіями:

Філологія (включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International»);

Філософія, культурологія, соціологія (включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International»);

Право (фахове видання з юридичних наук; включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International»);

Історія. Політологія (фахове видання з політичних та історичних наук; включено до міжнародної наукометричної бази даних «Index Copernicus International»);

Економіка (фахове видання з економічних наук; включено до міжнародних наукометричних баз даних «Index Copernicus International», RePEc);

Усі серії Вісника Маріупольського державного університету включені до Каталогу періодичних видань Ulrich's Periodicals Directory американського видавництва Bowker. Каталог є найбільшою базою даних, що описує світовий потік

серіальних (періодичних і продовжуваних) видань по всіх тематичних напрямках життєдіяльності.

Таблиця 3.3.

Дані наукових профілів серій «Вісника Маріупольського державного університету» за версією системи Google Академія

Назви серій	Кількість Цитувань	Індекс Хірша
Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка	253	7
Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право	236	6
Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія	80	4
Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філологія	72	4
Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філософія. Культурологія. Соціологія	94	3

Окрім того, всі серії Вісника МДУ доступні в повному тексті на сайті Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. Для цього готуються і передаються електронні копії видань. Усі серії Вісника індексуються в пошуковій системі *Google Академія*. Створено Бібліометричні профілі всіх серій Вісника МДУ.

Оприлюднення результатів наукової та навчально-методичної роботи викладачів університету через друковані видання залишається таким же пріоритетним, як і забезпечення доступу до них через електронні джерела.

Всебічна підтримка організації видавничої діяльності забезпечує оприлюднення і популяризацію результатів наукової та навчально-методичної роботи професорсько-викладацького складу МДУ. Входження наукових видань МДУ до міжнародних наукометричних баз даних свідчить про їх відповідність високим міжнародним вимогам, забезпечує подальшу інтеграцію вітчизняної науки до світової, відповідно підвищує ступінь міжнародного визнання університету в різних сферах діяльності.

Широке залучення викладачів до видавничої діяльності, а обдарованої молоді до науково-дослідної роботи, розробки актуальних проєктів, проведення наукових експериментів сприяє виявленню, розвитку і використанню творчого потенціалу для розв'язання проблемних завдань науки, розробці перспективних напрямів наукових досліджень.

У 2019 р. Маріупольський державний університет продовжував співпрацю з науковими установами НАН України та відповідними галузевими академіями наук України: Інститутом історії України НАН України, Інститутом археології НАН

України, Інститутом соціології НАН України, Інститутом вищої освіти НАПН України, Інститутом педагогіки НАПН України, Інститут проблем виховання НАПН України, Інститутом психології ім. Г.С. Костюка НАПН України тощо. МДУ та наукові установи відповідно до укладених договорів про наукову співпрацю продовжують проведення спільних досліджень актуальних проблем розвитку університетської освіти та якості професійної підготовки фахівців; беруть участь у рецензуванні дисертацій та авторефератів дисертацій на здобуття наукових ступенів; здійснюють обмін науковою інформацією, беруть участь у науково-практичних конференціях, наукових форумах, круглих столах, реалізації спільних міжнародних наукових і видавничих проєктів.

У рамках наукової співпраці з НАПН України протягом звітнього періоду завершено розробку теми 6.302. «Інтернаціоналізація як спосіб підвищення конкурентоспроможності сучасного університету» (затверджено постановою Президії НАПН України від 15.12.2016р. №1-2/15-352). За її результатами підготовлено заключний звіт.

Кафедри університету підтримують наукові зв'язки як з вітчизняними, так і з зарубіжними науковими державними, громадськими установами, організаціями та ЗВО, серед яких:

– *вітчизняні:*

Київський національний університет імені Т. Г. Шевченка, Київський національний лінгвістичний університет, Київський національний університет ім. Б. Грінченка, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, Київський національний торговельно-економічний університет, Національний педагогічний університет ім. М.П. Драгоманова, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», Державна установа «Національний інститут стратегічних досліджень», Національний університет «Запорізька політехніка», Запорізький національний університет, Ужгородський національний університет, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка (м. Старобільськ), Національний університет «Острозька академія», Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова, Одеський національний політехнічний університет, Тернопільський національний економічний університет, ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника», Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського (м. Кривий Ріг), Східноукраїнський національний університет імені

Володимира Даля (м. Сєверодонецьк), Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця), Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського, Херсонський державний університет, Житомирський державний університет імені Івана Франка, Могилянська школа журналістики, Львівський національний університет імені Івана Франка, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Донбаський державний педагогічний університет, Харківська державна академія фізичної культури, Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, Донецький державний технічний університет (м. Покровськ), ДВНЗ «Криворізький державний педагогічний університет», Бердянський державний педагогічний університет, Приазовський державний технічний університет, Український католицький університет, Сумський державний університет, Азовський морський інститут Одеської національної морської академії, Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, ТОВ «Бердянський університет менеджменту і бізнесу» тощо.

– *зарубіжні:*

Університет «Тор Вергата», Італійський інститут культури, Університет Мессіни (Італія), Афінський національний університет ім. Каподистрії, Салонікський університет ім. Арістотеля, Університет Демокріта у Фракії, Янінський університет, Університет Західної Македонії (Грецька Республіка), Державний університет масової комунікації Віргінії (США); Познанський економічний університет (Польща), Університет ім. Марії Кюрі-Складовської в Любліні (Польща), Варшавський університет (Польща), Університет імені Адама Міцкевича в Познані (Польща), Вроцлавський університет (Польща), Сілезійський університет (Польща); Інститут археології Словацької академії наук, Господарська академія імені Д.А. Ценова (м. Свіштоф, Болгарія), Софійський університет «Св. Климента Охридського» (Болгарія), Бізнес-школа «Туріба» (Латвія), Балтійська міжнародна академія (Латвія), Вільнюський університет (Литва), Тбіліський державний університет ім. Іване Джавахішвілі (Грузія), Кагульський державний університет ім. Богдана Петричейку Хашдеу (Молдова), Комратський державний університет (Молдова), Університет Ліннея (Кальмар, Швеція), Гомельський державний університет імені Франциска Скорини (Білорусь) тощо;

Фонд Конрада Аденауера, Фонд Фрідріха Науманна «За свободу» (ФРН), Міжнародний благодійний фонд Королівства Нідерландів, Фонд розвитку ЗМІ Посольства США, Фонд «Анастасіос Г. Левендіс» (Кіпр), Центр грецької мови Міністерства освіти і релігії Греції;

Європейський центр ім. Вергеланда (Норвегія), співпраця в рамках програми «Демократична школа») Німецька служба академічних обмінів (DAAD) (представництво в м. Київ), Гете-Інститут (представництво в м. Київ), Akademie Mitteleuropa e.V., Посольство Італійської Республіки в Україні, Школа новогрецької мови (о. Калімос, Греція). Здійснюється співробітництво з координаційним відділом з питань грецької освіти при Генеральному консульстві Греції в Маріуполі, Генеральним почесним консульством Республіки Кіпр в Маріуполі, Федерацією грецьких товариств України, Товариством греків міста Маріуполя щодо культурно-просвітницьких питань, навчально-методичної роботи, організації проходження практичної підготовки фахівців. Також у 2019 році зміцнилися партнерські стосунки з Асоціацією українських германістів (м. Львів) через участь науковців і студентів МДУ у науково-практичних конференціях, семінарах, конкурсах, що проводилися Асоціацією.

Науковці-журналісти МДУ спільно з групою вітчизняних та європейських вишів продовжували напрацювання концептуальної бази змін, що відбуватимуться у журналістській освіті в українських закладах вищої освіти. Протягом 2019 року тривала реалізація чергового етапу проекту Європейського союзу Erasmus+ KA2 DESTIN («Журналістська освіта задля демократії в Україні: розробка стандартів, доброчесність і професіоналізм», *у напрямі зміцнення потенціалу вищої освіти*), взято участь у ряді науково-комунікативних заходів: конференціях, семінарах, тренінгах на базі власне МДУ, а також вітчизняних та зарубіжних вишів, зокрема Київського національного університету імені Тараса Шевченка (травень 2019р.), Університету Ліннея у м. Кальмар (Швеція, жовтень 2019р.), Університету імені Адама Міцкевича в Познані (Польща; листопад 2019р.). Також в активній співпраці з БФ «Розвиток України» протягом 2019 року МДУ брав участь у проекті «Цифрові медіа в університетах» (у рамках благодійної програми «Сучасна освіта»).

Участь науковців МДУ у проекті «Зміни педагогічних факультетів та університетів у ХХІ столітті», який реалізує Університет Масарика (м. Брно, Чеська Республіка) за підтримки Чеської агенції розвитку, дозволила розширити можливості працівників середнього менеджменту та викладачів українських університетів, які готують майбутніх учителів, а також участь студентів у програмах мобільності (листопад 2019р.). А участь у семінарі «Бачення та стратегічне планування інституційного розвитку ЗВО» у рамках проекту «Зміцнення переміщених українських університетів задля сталого розвитку», що реалізується Програмою імені Фулбрайта в Україні за фінансової підтримки Посольства США в Україні, надала змогу обговорити актуальні питання створення та запровадження ефективної внутрішньої системи забезпечення якості освіти, вимоги до моніторингу якості вищої освіти в Україні в контексті роботи

Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, бачення Міністерства освіти і науки України щодо подальшого розвитку переміщених університетів. Також освітяни разом з американськими та українськими експертами розібрали приклади стратегічного планування розвитку закладів вищої освіти України (листопад 2019р.).

З точки зору перспектив залучення МДУ до нових проєктів програми Еразмус+ стала участь науковців і студентів університету у Міжнародному інформаційному тижні програми Європейського Союзу Еразмус+ (International Erasmus+ Mobility Day). Захід за підтримки Представництва Європейського Союзу в Україні, Виконавчого агентства з питань освіти, аудіовізуальних засобів і культури (ЕАСЕА) та Міністерства освіти і науки України став платформою для обговорення питань міжнародної кредитної мобільності (ІСМ), практик ефективного впровадження проєктів ІСМ українськими та європейськими університетами, де були отримані практичні інструкції та корисні поради з реалізації проєктів, рекомендації щодо пошуку партнерів, відбору учасників, підготовки угод на навчання і практики, мобільності науково-педагогічного персоналу і здобувачів вищої освіти (листопад 2019р.). Учасники від МДУ поділилися власним досвідом впровадження проєктів міжнародної кредитної мобільності з університетами Греції та Кіпру: Афінським національним університетом імені Каподистрії, Фракійським університетом імені Демокрита, Університетом Західної Македонії, Відкритим університетом Кіпру. Також розповіли про діючі проєкти Еразмус+: «Переосмислення регіональних досліджень: Балто-Чорноморський зв'язок» та «Журналістська освіта задля демократії в Україні: розробка стандартів, доброчесність і професіоналізм».

Робота з обдарованою молоддю здійснюється на плановій та систематичній основі. У рамках співпраці із Департаментом освіти і науки Донецької обласної державної адміністрації 16 лютого 2019 року на базі Маріупольського державного університету пройшов II (обласний) етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідних робіт учнів-членів Малої академії наук України, який проводиться щорічно під егідою Міністерства освіти і науки України. Викладачі МДУ продовжили роботу з обдарованою учнівською молоддю в рамках роботи секцій Очно-заочної школи для здібної учнівської молоді «Юний дослідник» Донецького відділення Малої академії наук України.

Традиційною є співпраця між МДУ та Департаментом освіти Маріупольської міської ради, Методично-консалтинговим центром Маріупольської міської ради, в рамках якої викладачі університету сприяють розвитку роботи з обдарованою молоддю міста (проводять Всеукраїнські учнівські олімпіади з базових дисциплін, долучаються до роботи Малої академії наук, здійснюють експертизу наукових

робіт учнів тощо). Протягом багатьох років університет активно співпрацює з освітніми установами міста. Успішно реалізуються договори з Департаментом освіти міської ради, 34 школами і 22 дошкільними закладами Маріуполя. Особливу увагу університет приділяє роботі з вчителями, що працюють зі здібною та обдарованою молоддю. Питанням організації роботи з обдарованою учнівською молоддю були присвячені методичні семінари, робочі зустрічі для вчителів міста, що організовувались протягом 2019 року у рамках співпраці університету із департаментом освіти Маріупольської міської ради. Учасники таких заходів обговорюють питання організації роботи з обдарованою учнівською молоддю й обмінюються досвідом проведення досліджень у різних галузях знань: починаючи з обрання теми, обговорення структури наукової роботи, методів проведення досліджень, процедури захисту робіт. Метою подібних заходів є об'єднання зусиль освітян задля залучення учнів до наукової та експериментальної діяльності, а також підвищення кваліфікації вчителів, які виступають науковими керівниками. У жовтні 2019 року проведено I етап Всеукраїнського учнівського турніру юних журналістів, а у грудні 2019 року на базі МДУ успішно проведено міський етап Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України.

У рамках співробітництва з Маріупольським міським центром практичної психології та соціальної роботи триває обмін досвідом психологічного консультування, психодіагностики та психокорекції, проводяться спільні заходи. Для забезпечення організаційної, координуючої та навчально-методичної функції у галузі практичної психології та соціальної роботи кафедрою практичної психології продовжено співробітництво з Кальміуським районним центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, багатьма загальноосвітніми школами, дошкільними навчальними закладами, а також з Приазовською виправною колонією №107 та Сектором ювенальної пробації міста Маріуполя. Співпраця з партнерами сприяє укріпленню баз практики та подальшій розробці корекційних, тренінгових програм, спрямованих на розширення поведінкових стратегій життєдіяльності та підвищення стресостійкості особистості. У 2019 році у рамках функціонування психологічної лабораторії «Образ та якість життя особистості в процесі професійного становлення» завершено прикладне дослідження «Особливості життєдіяльності особистості в сучасному просторі соціальних змін».

У 2019 році було продовжено діяльність юридичної клініки МДУ, у рамках якої на постійній основі налагоджено надання регулярних правових консультацій та правової допомоги. Студентами і науковцями МДУ у рамках участі в проєкті «UPSHIFT Україна», який є частиною глобальної інноваційної програми ЮНІСЕФ і реалізується Фондом «Професійний розвиток Харкова» за підтримки

Європейського Союзу, розроблено і представлено власний проєкт «Studconsult», який допоможе вирішити проблему надання безоплатної правової допомоги соціально незахищеним верствам населення шляхом залучення студентів-консультантів Юридичної клініки університету. Здійснювався подальший розвиток співпраці з міським центром позашкільної роботи з метою формування правової культури громадян.

Реалізуючи договір про співпрацю між Маріупольським державним університетом і Головним управлінням Національної поліції в Донецькій області, протягом 2019 року викладачі МДУ регулярно читали лекції з української мови, історії, культури, журналістики та інформаційної безпеки для співробітників поліції, проводили психологічні тренінги та інші практико-орієнтовані заходи. Важливим результатом співпраці МДУ з поліцією Донеччини є підвищення якості підготовки правознавців на базі МДУ. Студенти економіко-правового факультету регулярно зустрічаються зі співробітниками ГУНП в Донецькій області, які діляться знаннями і практичним досвідом з майбутніми фахівцями, розповідають про нові проєкти Нацполіції та перспективи працевлаштування. Такі зустрічі сприяють підвищенню рівня громадянської активності молоді та її знайомству з діяльністю правоохоронних органів.

На виконання міжвідомчого наказу між Генеральною прокуратурою України та Міністерством освіти і науки України «Про співпрацю та комунікацію між відомствами» від 13 жовтня 2017 року № 289/1375 Маріупольським державним університетом та прокуратурою Донецької області здійснюється просвітницька та правоосвітня діяльність. Протягом звітного року відбулися зустрічі співробітників прокуратури Донецької області зі студентами МДУ, спрямовані на підвищення рівня правової культури молоді та обізнаності майбутніх юристів з окремими аспектами правничої спеціальності; проведено серію лекцій співробітниками прокуратури Донецької області, спрямованих на знайомство студентів усіх спеціальностей із діяльністю органів прокуратури.

Також у 2019 році успішним було співробітництво кафедр університету з Головним територіальним управлінням юстиції в Донецькій області, Донецьким апеляційним судом, Маріупольським місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

У рамках наукового співробітництва МДУ з регіональними і місцевими органами влади реалізується апробація матеріалів наукових досліджень; забезпечується їх впровадження у навчально-виховному процесі та в практичній діяльності; здійснюється обмін інформацією та матеріалами (періодичні видання, матеріали конференцій, виставок-ярмарків тощо).

У цілому, у процесі організації наукової діяльності робота науково-педагогічних працівників університету була направлена на подальшу інтеграцію освіти і науки, підсилення впливу науки на вирішення завдань освіти і виховання, збереження і зміцнення визначального характеру науки в розвитку суспільства, культури, економіки. Загалом активний курс університету на інтеграцію в європейський освітній та культурний простір має на меті подальшу оптимізацію навчання та викладання, розкриття нових можливостей для студентів та професорсько-викладацького складу університету. Розвиток науково-дослідної роботи в МДУ у наступному році доцільно продовжити базувати на таких основних принципах:

1) розвиток фундаментальних і прикладних досліджень переважно за державними та регіональними науковими пріоритетами і програмами;

2) всебічна підтримка ініціативи викладачів і науковців у виконанні НДР за пріоритетними напрямками, надання переваг у розвитку організаційним науковим формам у вигляді наукових шкіл та наукових центрів;

3) постійне зростання якості результатів НДР та збільшення результатів світового рівня, стимулювання досягнення високих результатів та здобутків у НДР;

4) постійна підтримка талановитої молоді з числа студентів, аспірантів та молодих учених;

5) безперервна інтеграція наукових результатів в освітній процес та гармонізація наукової, навчальної та методичної роботи;

6) сприяння модернізації наукової інформаційної бази, матеріально-технічної, наукової та лабораторної бази;

7) максимальне сприяння інноваційній діяльності;

8) регулярна популяризація та маркетинг власних наукових здобутків та результатів;

9) максимальне сприяння міжнародним науковим зв'язкам та міжнародним науковим проєктам;

10) сприяння співпраці з науковими установами, іншими ВНЗ та органами державної і місцевої влади;

11) взаємна відповідальність усіх керівників, викладачів та науковців за досягнення вагомих наукових результатів та наукового іміджу університету;

12) відкритість, прозорість та колегіальність прийняття рішень щодо науково-дослідної роботи;

13) пошук грантів на підтримку та проведення науково-дослідних робіт, наукових проєктів, наукових і освітніх стажувань та стипендій;

14) підсилення патентно-ліцензійної роботи та забезпечення підтримки діючих охоронних документів (патентів на винахід та корисну модель);

15) спрямування додаткових зусиль на підготовку спеціалістів вищої кваліфікації;

16) активізація участі представників університету в конкурсах науково-технічних розробок, які оголошуються Міністерством освіти і науки України та іншими установами і відомствами.

3.2 Науково-дослідна робота студентів

Науково-дослідна робота є важливим напрямом підготовки студентів в Маріупольському державному університеті.

Залучення студентів до науково-дослідної роботи відбувається поетапно:

1) заохочення до науково-дослідної діяльності, актуалізація мотивів дослідницької діяльності, створення ситуацій, що сприяють розвитку в них пізнавального, науково-дослідного інтересу, формування потреби у дослідній діяльності; 2) ознайомлення з основами науково-дослідної діяльності шляхом проведення індивідуальних консультацій, лекцій; підготовка рефератів, наукових повідомлень; проведення диспутів, діалогів, співбесід; включення студентів у пізнавальну дослідницьку діяльність на семінарських та практичних заняттях; участь у роботі наукових гуртків, проблемних груп, інших формах науково-дослідної роботи; 3) спонукання студентів до аналізу й оцінки результатів власної науково-дослідної діяльності, її презентації та апробації під час проведення науково-комунікативних заходів різного рівня.

З метою всебічного сприяння науково-дослідній роботі, винахідницькій та творчій діяльності здобувачів вищої освіти та молодих вчених в МДУ функціонує Рада молодих вчених.

У травні 2019 року в МДУ проводився Фестиваль науки з нагоди відзначення Дня науки в Україні. В рамках фестивалю Радою молодих вчених було проведено II Форум молодих науковців МДУ, в якому взяли участь 400 осіб: магістранти, аспіранти, молоді вчені університету, а також учні загальноосвітніх закладів міста.

У грудні 2019 року голова В'ячеслав Кудлай та члени Ради молодих вчених МДУ взяли участь у регіональному форумі «Наука. Бізнес. Інновації». Форум став інформаційною платформою для обговорення кадрового забезпечення та навчання цифрових навичок, зоною висвітлення успішних міжнародних, національних та регіональних інноваційних підходів до запуску муніципальних Smart проєктів, простором спілкування з провідними розробниками програмних продуктів Smart City щодо їх практичного застосування, висвітлення питань надання онлайн-послуг. Завершився захід науково-практичною конференцією молодих вчених Донецького регіону «Science Party», під час якої результати роботи презентували молоді вчені Маріупольського державного університету.

В Маріупольському державному університеті створено розвинуту систему студентських наукових об'єднань, основним завданням яких є створення умов для розкриття наукового та творчого потенціалу студентів. У 2019 році в університеті працювало 43 студентських наукових товариства (СНТ), дискусійно-інтелектуальних клубів, лабораторій тощо, у роботі яких активно брали участь 1235 студентів. Діяльність СНТ сприяє оволодінню спеціальністю, розширенню теоретичного кругозору і наукової ерудиції майбутніх спеціалістів, ознайомленню студентів зі станом розроблення наукових проблем у галузях науки, техніки, культури, формуванню здібностей застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності, прищепленню студентам навичок ведення наукових дискусій тощо.

Студенти МДУ є активними учасниками наукових заходів: виступають із доповідями на наукових конференціях, публікують наукові статті, беруть участь в міжнародних та всеукраїнських студентських олімпіадах та конкурсах наукових робіт.

Згідно з наказами Міністерства освіти і науки України щороку в МДУ проводяться Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з галузевих знань і спеціальностей та Всеукраїнська студентська олімпіада. У 2019 році за підтримки Міністерства освіти і науки України на базі Маріупольського державного університету було проведено II тур Всеукраїнської студентської олімпіади з новогрецької мови та літератури.

Перший тур Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей проводився в МДУ відповідно до наказу ректора від 26.09.2018 р. №357 у листопаді-грудні 2018 року. До базових ЗВО для участі у II турі Конкурсу було направлено **27** робіт студентів, з них **4** роботи нагороджено дипломами переможців:

Диплом II ступеня (за галуззю «Економіка та економічна політика») – бакалавр спеціальності «Міжнародна економіка» Гнідіна В.С.;

Диплом II ступеня (за галуззю «Міжнародні економічні відносини») – бакалавр спеціальності «Міжнародна економіка» Ларіна Д.Є.;

Диплом II ступеня (за галуззю «Журналістика») – магістр спеціальності «Журналістика» Жук Т.В.;

Диплом III ступеня (за галуззю «Маркетинг») – бакалавр спеціальності «Менеджмент» Серпокрилова О.С.

Перший етап Всеукраїнської студентської олімпіади проводився в МДУ відповідно до наказу ректора від 10.12.2018 р. №548 у лютому 2019 року. У II (підсумковому) етапі Олімпіади взяли участь **18** студентів, з них **5** студентів нагороджено дипломами переможців:

Диплом I ступеня (зі спеціальності «Італійська мова») – бакалавр спеціальності «Мова та література (італійська)» Федотова О.Є.;

Диплом I ступеня (зі спеціальності «Новогрецька мова та література») – студентка спеціальності «Мова і література (новогрецька)» Кішкіна А.О.;

Диплом II ступеня (зі спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа») – магістр спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» Білоусова В.Д.;

Диплом III ступеня (зі спеціальності «Менеджмент організацій та адміністрування») – магістр спеціальності «Менеджмент» Шостак М.П.;

Диплом III ступеня (зі спеціальності «Новогрецька мова та література») – студентка спеціальності «Філологія. Переклад (новогрецька)» Дженчако К.О.

За результатами участі у Міжнародному конкурсі студентських наукових робіт (м.Кременчук) у 2019 році переможцями стали **4** студентів:

Диплом II ступеня (зі спеціальності «Економіка») – магістр спеціальності «Економіка» Перонко А.М.;

Диплом III ступеня (зі спеціальності «Економіка») – бакалавр спеціальності «Міжнародна економіка» Склярова Т.С.;

Диплом III ступеня (зі спеціальності «Економіка») – бакалавр спеціальності «Міжнародна економіка» Гнідіна В.С.;

Диплом III ступеня (зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність») – магістр спеціальності «Менеджмент» Лінник Ю.О.

Диплом I ступеня за результатами участі у Всеукраїнському конкурсі дипломних робіт отримала магістр спеціальності «Менеджмент» Дзюба Г.А

За результатами участі у VI Українській Олімпіаді з менеджменту серед молоді в рамках Глобального проєкту «Молодіжний творчий рух «ЕСТАФЕТА ЯКОСТІ» в номінації «Практики і методи менеджменту» магістр спеціальності «Менеджмент» Шостак М.П. отримала диплом III ступеня.

Щорічно в Маріупольському державному університеті проводиться Декада студентської науки. Цього року під час Декади працювало **39** наукових секцій, на яких студентами було представлено **454** доповіді, які були опубліковані у збірниках. В рамках Декади студентської науки проводилися засідання круглих столів, фонетичні конкурси, конкурси письмового та усного перекладу, літературні вітальні, засідання студентських наукових клубів і товариств, тренінги та інші заходи, спрямовані на залучення студентської молоді до наукової творчості.

За результатами участі у науково-комунікативних заходах за 2019 рік опубліковано **1284** статей та тез наукових доповідей студентів.

Таким чином, результативність науково-дослідної діяльності викладачів МДУ, розвиток співробітництва з регіональними органами влади, підприємствами та установами дозволяють прозвітувати про виконання пп. 5-8 ч.6 Контракту.

3.3. Розвиток наукової бібліотеки

Створенню ефективної освітньо-наукової інфраструктури, інформаційному та документальному забезпеченню навчально-виховного і наукового процесів університету сприяє розвиток його наукової бібліотеки.

У звітному році основними завданнями наукової бібліотеки були: подальше формування документального фонду відповідно до спеціальностей і наукових досліджень університету, формування власних електронних інформаційних ресурсів та забезпечення доступу користувачів бібліотеки до вітчизняних, світових інформаційних ресурсів; забезпечення механізмів інтеграції науки університету до світової наукової комунікації; реалізація міжнародного проєкту «Вікно в Америку» («Window on America Mariupol»).

Пріоритетними напрямками діяльності бібліотеки стали: бібліотечне, інформаційне, інформаційно-аналітичне забезпечення навчально-виховної та наукової діяльності університету; впровадження й використання новітніх інформаційних технологій; прищеплення принципів академічної доброчесності й виховання інформаційної культури у студентської молоді; сприяння інтеграції науки університету до світової інформаційної наукової комунікації; науково-дослідна діяльність; культурно-просвітницька діяльність; корпоративна діяльність і співробітництво з бібліотеками, установами та організаціями країни й зарубіжжя.

Успішному виконанню поставлених завдань сприяє розвинута структура наукової бібліотеки, яка має 5 відділів з 7 секторами, 2 абонементи, 3 читальні зали з комп'ютеризованими читацькими місцями, інформаційно-ресурсний центр «Вікно в Америку». Протягом року читачі відвідали бібліотеку більше 122 тис. разів.

Фонд бібліотеки має універсальний характер і комплектується відповідно до спеціальностей та наукових досліджень університету сучасними вітчизняними, іноземними виданнями. За звітний рік фонд поповнився майже на 2 тис. примірників нових видань й на початок 2020 року становить з близько 160 тис. примірників навчальної, наукової, довідкової та художньої літератури. Пріоритетними напрямками комплектування фонду залишились комплектування науковими виданнями (51% від загальної кількості нових надходжень) та комплектування виданнями українською мовою (понад 87 % від загальної кількості нових надходжень). На початок 2020 року загальний фонд періодичних видань бібліотеки нараховує 385 найменувань, з них наукових – 217.

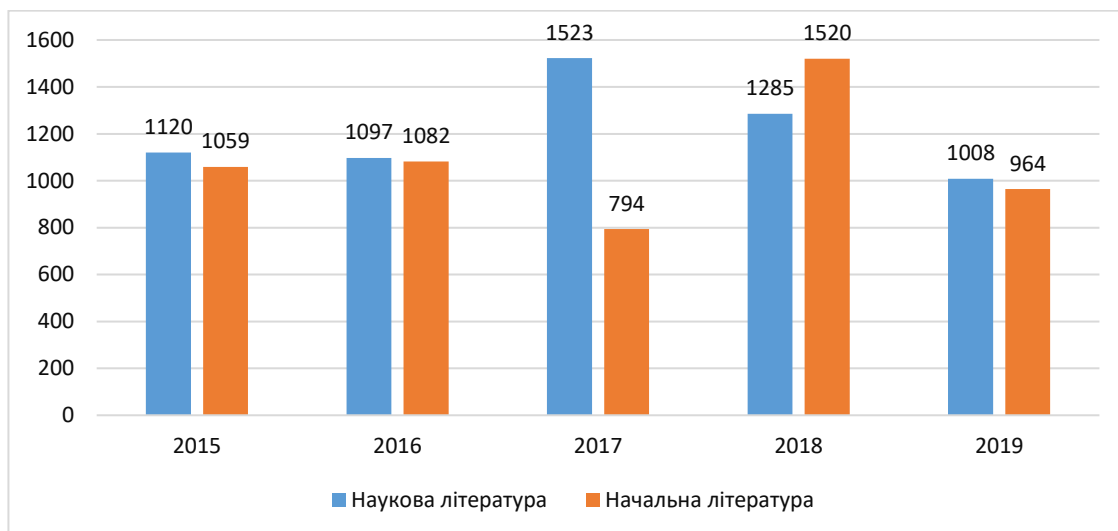

Рис. 3.3. Надходження наукової та навчальної літератури до наукової бібліотеки МДУ (2015-2019 рр., прим.)

На початок 2020 року власні електронні інформаційні ресурси бібліотеки складаються з Електронної бібліотеки, Електронного каталогу, Електронної картотеки статей, баз даних «Праці викладачів МДУ», «МДУ у засобах масової інформації», «Періодичні видання у вільному доступі» та ін. Їх обсяг за звітний рік збільшився на 13 тис. записів і на кінець звітного року становить понад 182 тис.

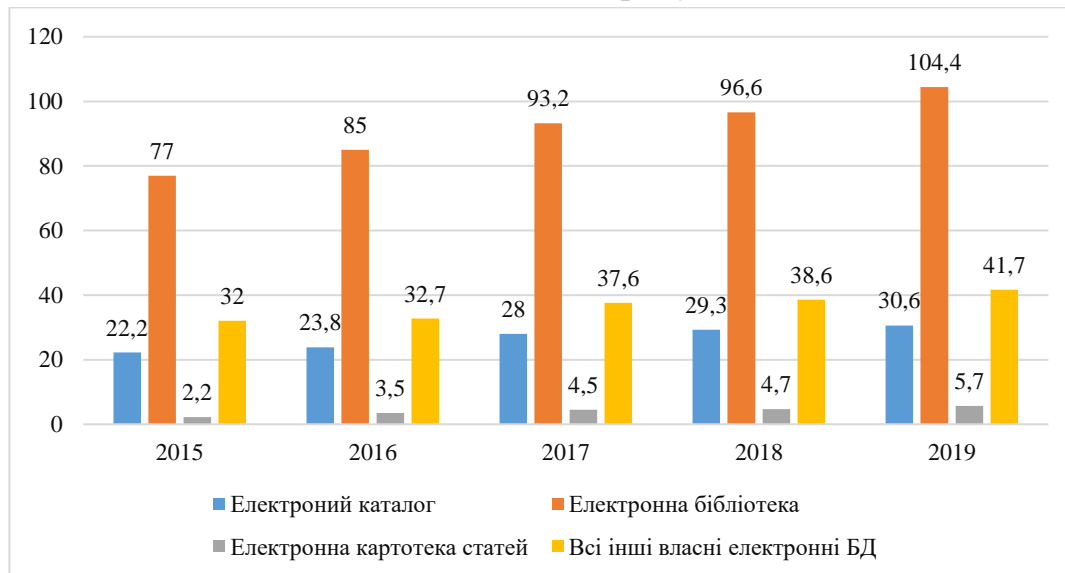

Рис. 3.4. Власні електронні ресурси наукової бібліотеки МДУ (тис. записів)

Власне інформаційне представництво бібліотеки в мережі Інтернет представлено офіційним сайтом, блогами, електронною літературною платформою, сторінками у соціальних мережах та сервісах. Сторінки сайту надають актуальну та оперативну інформацію за всіма напрямками діяльності

бібліотеки, інформують про послуги і сервіси, які надає бібліотека, про власні й світові науково-освітні інформаційні ресурси, а також про заходи з підвищення наукометричних показників праць авторів. Дієвою формою надання інформації з питань наукової, науково-дослідної діяльності країни та зарубіжжя є сторінка бібліотеки в соціальних мережах «Бібліотека – науковцю».

Значно збільшився спектр інформаційно-бібліотечних послуг завдяки використанню новітніх інформаційних технологій: це цілодобовий доступ до власних електронних ресурсів бібліотеки, вільний доступ до світових інформаційних ресурсів, електронна доставка документів, віртуальна довідка, електронне інформування про нові надходження літератури. Протягом звітного року користувачам бібліотеки надавався постійний доступ до міжнародних баз даних Scopus, Web of Sciences, eLibraryUSA, DPA NEWS JournalTOCs, вітчизняних ТЕХ МЕДІА ГРУП, «Центр навчальної літератури».

Впродовж року бібліотекою проводилось відстеження індексів цитування вчених університету; надавались консультації зі створення та редагування наукового профілю в Google Академії, моніторингу фахових видань України, які включені до міжнародних наукометричних баз даних, методики пошуку інформації за темами, що складають сферу наукових інтересів викладачів. Також проводились Дні інформації для кафедр, огляди та виставки-перегляди нових надходжень навчальної та наукової літератури за спеціальностями. Для здобувачів вищої освіти проводилися заняття за темами «Електронні ресурси НБ МДУ: сайт бібліотеки, блоги і сторінки у соціальних мережах», «Правила оформлення наукових робіт (рефератів, курсових, бакалаврських, магістерських, наукових статей)», «Технологія наукового дослідження. Принципи пошуку і відбору літератури для курсових робіт, пошук інформації в Інтернет» та науково-методичні семінари «Академічна доброчесність українського студентства», «Культура академічної доброчесності». Протягом року бібліотекою здійснювалися інформаційні супроводи науково-практичних конференцій, семінарів, що проводилися університетом та кафедрами, надавалися шифри УДК до наукових праць викладачів і студентів.

У звітному році бібліотекою була подовжена робота з інтеграції серій «Вісника Маріупольського державного університету» до світового наукового інформаційного простору: до міжнародної наукометричної бази даних Index Scopus, до відкритих міжнародних репозитаріїв наукової інформації та електронних бібліотек. Створення бібліометричних профілів всіх серій видання дозволило приймати участь в Рейтингу наукових періодичних видань в системі «Бібліометрика української науки». За результатами 2011-2019 років була підготовлена аналітична довідка «Аналіз авторського складу серій видання

«Вісник Маріупольського державного університету». У звітному році відповідно до Наказу МОН України від 15.01.2018 за № 32 «Про затвердження Порядку формування Переліку наукових фахових видань України» було продовжено роботу з підготовки серій «Вісника Маріупольського державного університету» щодо їх включення до оновленого переліку фахових видань України.

З метою подальшого підвищення рейтингу університету та якості наукової комунікації, інтеграції університетської науки до світового наукового простору бібліотекою протягом року проводилась робота з подальшого розвитку Електронного інституційного репозитарію Маріупольського державного університету (eIR MSU), його включення до міжнародних реєстрів The Registry of Open Access Repositories (ROAR), Directory of Open Access Repositories (OpenDOAR).

Науково-дослідна робота бібліотеки здійснювалась в рамках проведення досліджень з питань краєзнавства, організації, збереження і використання фондів, обслуговування читачів, бібліометрії, інформаційної справи. Так, за краєзнавчими дослідженнями на каналі МТВ маріупольського телебачення була прийнята участь у програмі «Збережемо історичну спадщину Маріуполя», у міському Культурно-туристичному центрі «Вежа» для мешканців і гостей міста було проведено захід «Історична цінність старого маріупольського кладовища», у Маріупольському краєзнавчому музеї для краєзнавців була проведена лекція «Пам'ятки архітектури Маріуполя: проблеми і перспективи», також проводилися краєзнавчі екскурсії для зарубіжних журналістів.

Співробітники бібліотеки брали участь з доповідями у кафедральній міжнародній науково-практичній конференції «Траєкторія сталого розвитку українського суспільства: особистість і культура», у Школі педагогічної майстерності, що діє на базі університету. Для бібліотекарів, учнів і викладачів переміщених університетів в Маріуполі було проведено дводенний науково-методичний семінар в рамках реалізації отриманого гранту за проєкт «WOA on the Go: професійна підтримка персоналу бібліотек переміщених університетів у м. Маріуполь»; для співробітників НБ ПДТУ проведено інструктивно-методичне заняття «Засоби популяризації іноземної літератури».

Протягом року фахівцями бібліотеки було продовжено видання бібліографічних покажчиків серій «Публікації кафедр МДУ», «Праці вчених МДУ», «Маріупольський державний університет: інформ-моніторинг ЗМІ» та серії методичних рекомендацій «Бібліотекарю-практику»; разом зі Школою педагогічної майстерності, було випущено другий збірник «Актуальні проблеми професійної діяльності викладача вищої школи : збірник тез доповідей викладачів

та слухачів Школи педагогічної майстерності Маріупольського державного університету».

Виставкова діяльність бібліотеки сприяла популяризації наукового надбання університету, культурних та духовних цінностей, висвітлюванню історичних подій. Так, до Всеукраїнського фестивалю науки проводились виставки «На шляху пошуку наукових істин: наукові роботи викладачів МДУ», «Університети – осередки сучасної і майбутньої науки». Пам'яті жертв Голодомору та політичних репресій була присвячена виставка «Україна як об'єкт політичного терору», події Другої світової війни висвітлювалися у виставці «Друга світова війна: український вимір». З сьогоднішнім та культурною спадщиною країни відвідувачі могли ознайомитись, переглянувши виставки «Відкрий для себе Україну», «Українська етнокультурна мозаїка» тощо. В рамках проєкту «Мандрівна Галерея» Американського дому (Київ) демонструвалися пересувні фотовиставки «Трансформація глянцу», «Американіана», «Жінки. Рівність. Політика», «Де об'єднуються ріки». Також протягом року відвідувачі бібліотеки могли знайомитись з роботами маріупольського фотоклубу «Матриця – М», велику увагу привернула до себе презентація картин від міжнародної Арт-резиденції «Дифузії», на якій були представлені твори художників з України, Німеччини, Італії, Аргентини.

Культурно-просвітницька діяльність бібліотеки була спрямована на формування у студентської молоді поваги до історії, культурної спадщини свого народу й світу, виховання гармонійної, відкритої до творчого розвитку особистості. Для студентів організовувалися різні заходи : квести, зустрічі з маріупольськими письменниками, презентації, в тому числі медіапрезентація «Карло Гоцці vs Карло Гольдоні – творчій поєдинок» в рамках Тижня італійської мови тощо. Також традиційно проводилися заходи для слухачів Університету третього віку

Активно продовжив роботу інформаційно-ресурсний центр «Вікно в Америку» («Window on America Mariupol»), який рік тому було створено на базі бібліотеки. Мета Центру полягає в сприянні взаєморозумінню між українським і американським народами, наданні актуальної інформації про суспільне, політичне та культурне життя США, популяризації англomовної літератури. Центр було створено за сприянням та фінансовою підтримкою Посольства США в Україні й наразі він став осередком американської культури в Маріуполі з потужним англomовним фондом літератури та електронними інформаційними ресурсами. У Центрі проходять зустрічі випускників міжнародних програм, що фінансуються американським урядом, семінари, фотовиставки, лекції, перегляди американських фільмів та інші інформаційні, науково-комунікативні та культурні заходи. Так, у Центрі відбувся Форум «Відкритий світ» з питань децентралізації в Донецькій та

Луганських областях, засідання Української академії лідерства в рамках Всеукраїнського молодіжного форуму «Кожне завтра розпочинається вже сьогодні», пройшла Всеукраїнська олімпіада з англійської мови для учнів 1-11 класів тощо. Наразі у центрі працюють 4 англomовних клуба для мешканців міста, молоді і дітей, а також Арт-майстерня творчих ідей. За звітний рік Центр відвідало 15 зарубіжних делегацій, у тому числі на чолі з Надзвичайним і Повноважним Послом Італійської Республіки в Україні, Надзвичайним і Повноважним Послом Франції в Україні, Тимчасово повіреним у справах США в Україні, директором Британської Ради, аташе з питань культури Відділу культури Посольства Великої Британії та ін.

Велика увага у звітному році приділялась співпраці з Посольством США в Україні, Американським домом в реалізації проєкта «Вікно в Америку», з Національною бібліотекою України ім. В.І. Вернадського у формуванні бази даних «Наукова періодика України», ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського у створенні єдиного інформаційного середовища бібліотек освітянської мережі країни, а також НТБ Дніпропетровського національного університету, Дніпропетровською обласною науковою універсальною бібліотекою, НТБ ПДТУ, бібліотекою ДонНУУ, Центральною міською бібліотекою ім. В. І. Короленка м. Маріуполь, Національною спілкою краєзнавців України, Маріупольською спілкою краєзнавців Маріупольським краєзнавчим музеєм. Бібліотека є учасницею проєктів «Придніпровський корпоративний каталог», «Електронний каталог періодичних видань м. Маріуполя» та організатором корпоративної бази даних «Інформаційне забезпечення бібліотечної справи».

Наукова бібліотека університету сьогодні є потужним інформаційним центром, одним з найбільших книгосховищ міста, здатним задовольняти не тільки навчально-виховну та наукову діяльність університету, але й різноманітні документальні, інформаційні та культурні потреби мешканців Маріуполя.

Розвиток наукової бібліотеки МДУ сприяє якісному забезпеченню освітнього процесу, реалізації наукових досліджень, розвитку виховної роботи, що дозволяє звітувати про виконання пп. 4, 9 ч. 6 Контракту.

Завдання на 2020 рік:

– розвиток нових, прогресивних форм науково-технічного співробітництва із закордонними та вітчизняними осередками академічної та галузевої науки з метою спільного вирішення найважливіших науково-технічних завдань і розширення сфер використання наукових розробок університету;

– розвиток фундаментальних досліджень і виконання прикладних досліджень і розробок за науковими напрямками «Суспільні науки», «Гуманітарні

науки та мистецтво», «Математичні науки та природничі науки» з метою ефективного використання і розвитку наукового потенціалу;

- розширення і збільшення обсягів госпдоговірної тематики НДР;
- підтримка існуючих та формування нових наукових шкіл, здійснення заходів щодо їх подальшого розвитку;
- дотримання принципу багатоканального фінансування у здійсненні науково-дослідної роботи (у т.ч. з використанням можливостей, які надає входження України в міжнародний науковий простір), сприяння захисту інтелектуальної власності та авторських прав дослідників МДУ;
- інтеграція до світового та європейського дослідницького простору (налагодження співпраці із ЗВО країн-членів ЄС та ОЕСР, стажування в закордонних університетах, обмін візитами в рамках різних програм та заходів, спільна участь у міжнародних грантових проєктах тощо);
- активізація участі молодих вчених та студентів у грантових проєктах, конкурсах науково-дослідних проєктів і розробок;
- забезпечення підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації на основі новітніх досягнень, відкриття нових спеціалізованих вчених рад з правом прийняття до захисту дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора філософії та доктора наук;
- ефективне використання наукового потенціалу вищої школи для вирішення пріоритетних завдань та проведення соціально-економічних перетворень;
- акцентування уваги на якості наукових публікацій (збільшення кількості публікацій в журналах, що індексуються у Scopus та Web of Science, монографій у видавництвах Springer, Elsevier тощо).

IV. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

4.1. Співробітництво з міжнародними організаціями, установами, університетами

Міжнародне співробітництво є одним з пріоритетних напрямків діяльності Маріупольського державного університету.

Підтримуючи наявні контакти і встановлюючи нові, МДУ виконує комплекс завдань, пов'язаних із навчально-методичною, науково-дослідною роботою, зміцненням кадрового потенціалу, розвитком матеріально-технічної бази університету задля якісної підготовки студентів та покращення іміджу України за кордоном.

Власна модель міжнародної діяльності МДУ передбачає комплексне співробітництво з міністерствами освіти, міністерствами закордонних справ, дипломатичними представництвами, обласними адміністраціями, меріями, провідними університетами, фондами, державними та громадськими організаціями зарубіжних країн. Зацікавленість закордонних партнерів у спільній діяльності з Маріупольським державним університетом свідчить про ефективну роботу, спрямовану на забезпечення якісної підготовки студентів, розширення освітніх, наукових та культурних зв'язків та позиціонування університету серед країн-партнерів як перспективного та авторитетного закладу вищої освіти, що динамічно розвивається.

Яскравим свідченням ефективною реалізації моделі міжнародної співпраці, інтеграції у європейський освітній простір є той факт, що МДУ, не зважаючи на складну соціально-політичну ситуацію, постійно відвідують іноземні делегації, представники яких читають лекції для студентів та викладачів університету, проводять майстер-класи, беруть участь у різних заходах, що проходять у МДУ. Сьогодні географія міжнародних зв'язків МДУ доволі широка і виходить за рамки європейського континенту. У звітному році університет відвідали 23 офіційні іноземні делегації загальною чисельністю 64 особи (Рис. 4.2.). Станом на кінець 2019 року університетом підписано 115 угод про співробітництво з іноземними партнерами (Рис. 4.1.).

Університет є членом багатьох авторитетних міжнародних організацій: Європейської асоціації університетів, Європейської організації публічного права, Мережі Середземноморських університетів, Асоціації ректорів педагогічних університетів Європи, Мережі університетів Чорноморського регіону.

На базі університету традиційно відбуваються міжнародні семінари, круглі столи, науково-практичні конференції за участі представників закордонних закладів вищої освіти, дипломатичних установ, громадських організацій та фондів.

Так, в МДУ у 2019 році організовано та проведено міжнародні науково-практичні конференції: «Сучасний розвиток державотворення та правотворення в Україні: проблеми теорії та практики», «Сучасні славістичні студії: основні напрями і перспективи досліджень», «Траєкторії сталого розвитку українського суспільства: особистість і культура», «Особливості інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір», міжнародна науково-практична конференція «Правова доктрина: міжнародний досвід та практична реалізація в Україні» тощо.

Рис. 4.1. Кількість угод про співпрацю з іноземними партнерами (накопичувальний залишок)

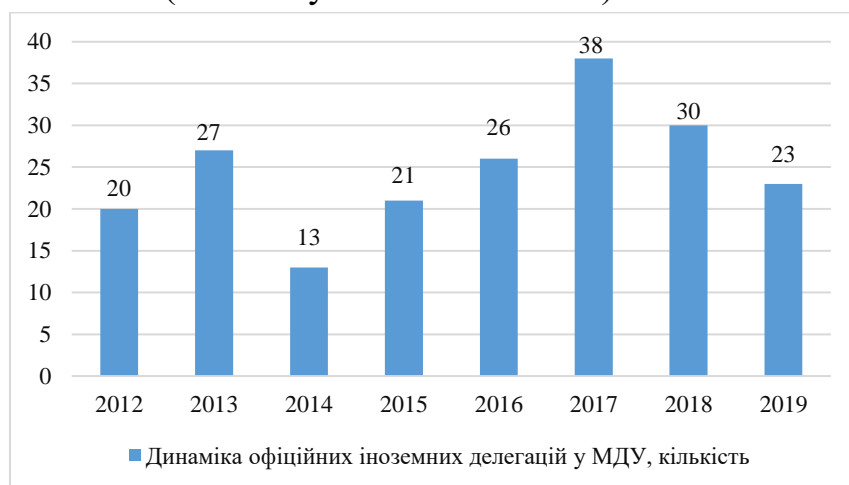

Рис. 4.2. Динаміка офіційних та ділових зарубіжних делегацій у МДУ

Протягом цього року МДУ активно співпрацював із **Францією**. В лютому 2019 року університет відвідала французька делегація на чолі із Надзвичайним і Повноважним Послом Франції в Україні Ізабель Дюмон, яка вже не вперше відвідала МДУ. У програмі візиту були зустрічі з керівництвом та студентами університету. Під час спілкування зі студентами Ізабель Дюмон ближче познайомилася із франкомовними слухачами з Камеруну та Гвінеї.

Стабільно розвиваються зв'язки МДУ з **Німеччиною**. Університет продовжує співпрацю з Гете-Інститутом та Німецькою службою академічних обмінів (DAAD), яка підтримує мобільність викладачів, студентів та молодих науковців. Так, у жовтні університет відвідала лекторка Німецької служби академічних обмінів (DAAD) Сузанна Бандау, яка презентувала програми академічних обмінів для викладачів та студентів, зокрема магістерські програми, літні мовні курси та програми для підвищення кваліфікації.

Також в рамках співробітництва з Німецькою службою академічних обмінів (DAAD) у Чернівцях проведено семінар «Міграція – мати всіх проблем?» (Migration – die Mutter aller Probleme?), який відвідала студентка 2 курсу спеціальності «Філологія. Мова і література (німецька)» Маріупольського державного університету Єлизавета Тобагулова. Семінар проводили лектори DAAD Джуліан Шорр і Карстен Грюнвальд.

На базі Маріупольського державного університету проходили тренінги з викладацької майстерності для викладачів переміщених та східних закладів вищої освіти, організатором яких виступила громадська організація «Вище» спільно із Саксонським центром викладання та навчання вищої освіти в Лейпцигу (Німеччина). Учасниками тренінгів стали понад 20 викладачів з п'яти університетів Східної України, для яких протягом чотирьох днів роз'яснювали, як аналізувати роль викладача та свій досвід викладання і навчання, планувати навчальні курси з чіткою метою та орієнтацією на студентів, враховувати особливості навчання студентів та викладання у вищій школі.

Одним з найважливіших стратегічних напрямків комплексної міжнародної роботи МДУ є співпраця з **Грецькою Республікою**. Протягом звітного року університет неодноразово відвідували співробітники Генерального консульства Греції в Маріуполі: Генеральний консул Греції у Маріуполі Елені Георгопулу та координатор з питань грецької освіти країн Центральної та Східної Європи Уранія Кости, які брали участь у численних тематичних заходах на базі університету (святкування Всесвітнього дня грецької мови, Дня Незалежності Греції, Дня факультету грецької філології, участь у святковій церемонії вручення дипломів, святкування національного свята «Охі», Днів Греків Приазов'я тощо).

У червні 2019 року на урочистому засіданні вченої ради МДУ директору Європейської організації публічного права, всесвітньо відомому вченому, юристу, адвокату, політику, автору сотень наукових робіт, який читає лекції у провідних університетах по всьому світу, професору Спілідону Флогаїтісу було присвоєно звання Почесного професора МДУ. Під час його візиту обговорювалися питання підтримки юридичних спеціальностей МДУ, зокрема, нової спеціальності «Міжнародне право», яка відкрилася в університеті цього року. Як результат,

ЄОПШ надала чотири стипендії на навчання студентів МДУ протягом 3-х років в Академії європейського публічного права в Афінах.

У вересні з офіційним візитом МДУ відвідав Надзвичайний і Повноважний Посол Грецької Республіки в Україні Георгіос Пукаміссас, якому було вручено медаль «За заслуги перед МДУ» за плідну співпрацю у галузі освіти, науки та культури.

Регулярними були візити до МДУ представників дипломатичних представництв Греції, зокрема новопризначеного Генерального консула Грецької Республіки в Маріуполі Грігоріоса Тассіопулоса. Під час зустрічей дипломата зі студентською молоддю МДУ обговорювалися історія становлення грецької мови, всесвітня історія, антична філософія, грецька література, міжнародні відносини та проблеми сучасного суспільства.

У рамках програми міжнародної кредитної мобільності Еразмус+ впродовж семестру в МДУ навчався студент Фракійського університету імені Демокрита (Греція) Іоанніс Маріос Ціріміангос, опановуючи методики навчання іноземних мов, особливості міжкультурної комунікації.

У вересні у Маріупольському державному університеті з візитом перебувала завідувач кафедри мови, літератури та культури країн Причорномор'я Фракійського університету імені Демокрита **Марія Дімасі** і викладач кафедри **Ангеліка Музакіті**. В рамках програми академічної мобільності Еразмус+ викладачі грецького університету провели лекції для студентів факультету іноземних мов і факультету грецької філології та перекладу. В результаті переговорів з грецькими колегами були досягнуті домовленості про спільне видання підручників з новогрецької мови, участь студентів МДУ в літніх мовних таборах у Греції, а також надання стипендій Фракійського університету імені Демокрита на навчання студентів у магістратурі МДУ. Також обговорювалася участь аспірантів (здобувачів рівня Phd) у програмах академічної мобільності на базі грецького університету.

Протягом року було досягнуто домовленості щодо співпраці МДУ з провідними університетами Греції: Афінським національним університетом імені Каподістрії, Фракійським університетом імені Демокрита і Міжнародним грецьким університетом у рамках програми Еразмус+.

Традиційно активно розвивається співпраця МДУ з університетами, фондами, організаціями **Республіки Кіпр** завдяки підтримці з боку Посольства Республіки Кіпр в Україні та ефективній роботі Почесного Генерального консульства Республіки Кіпр у Маріуполі, яке очолює К.В.Балабанов. Цього року співробітництво фокусувалось на забезпеченні академічних обмінів (завідувачка кафедри грецької філології та перекладу Маріупольського державного

університету, доцент Юлія Жарікова викладала протягом тижня у Відкритому університеті Кіпру за програмою мобільності Еразмус+) та організації культурно-просвітницьких заходів (участь ансамблю народного танцю «Промінь» і вокалістів Маріупольського державного університету в XIV Середземноморському фестивалі народного танцю на Кіпрі у вересні 2019 р.).

Продовжується співпраця МДУ з **Великою Британією**. У липні 2019 року Маріупольський державний університет відвідала делегація Британської Ради в Україні у складі директора Британської Ради, аташе з питань культури Відділу культури Посольства Великої Британії Саймона Вільямса і радника Міністра з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України, доктора філософії Кембриджського університету Шона Лохни. Під час зустрічі із керівництвом МДУ обговорювались питання подальшої співпраці з Британською Радою в Україні та можливості для продовження активного співробітництва з британськими партнерами.

Стабільно розвиваються зв'язки МДУ зі **Сполученими Штатами Америки**.

У січні звітного року Маріупольський державний університет відвідав відомий інвестиційний банкір, засновник американського венчурного фонду «Phoenix» Чарльз Вайтхед, який планує створити у Маріуполі міжнародний інноваційний бізнес-інкубатор. Метою проєкту буде комерціалізація наукових розробок і розвиток «нової економіки». Після зустрічі з керівниками ЗВО та міста він наголосив, що зацікавлений у створенні цілої мережі бізнес-інкубаторів по всій країні. Під час зустрічі вчені економіко-правового факультету передали на розгляд професору низку пропозицій, які містять опис інноваційних проєктів у галузі ІТ-технологій, нанотехнологій, економіки і туризму.

6 лютого 2019 р. у центрі «Вікно в Америку», який працює на базі вишу, відбулося відкриття виставки робіт Габрієли Булішової та Марка Ісаака «Where the rivers come together», створеної за підтримки Програми академічних обмінів імені Фулбрайта від Уряду Сполучених Штатів Америки і наданої Американським домом у Києві.

У квітні 2019 року перший проректор Маріупольського державного університету, професор Олена Булатова і заступник голови студентської ради МДУ Сергій Яровий взяли участь у програмі «Mariupol-Pittsburgh Connections» у Сполучених Штатах Америки. Програма організована компаніями «GlobalPittsburgh» і «City50» і націлена на знайомство з досвідом інноваційного розвитку промислових міст. Її фінансує Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Протягом тижневого стажування учасники ознайомилися із досвідом організації інноваційної діяльності провідних університетів світу – Університету

Піттсбурга та Університету Карнегі-Меллон, провели зустрічі з представниками організацій, які формують екосистему розвитку інновацій та стартапів у Піттсбурзі.

11 і 12 грудня 2019 р. в центрі МДУ «Вікно в Америку» пройшли зустрічі представників Посольства США в Україні: сержанта першого класу Офісу з питань безпеки Посольства США в Україні Фредеріка Чічоне та представниці Центру інформаційних програм Посольства США в Україні Рене Чічоне зі студентами і волонтерами центру. Зустрічі були організовані до Міжнародного дня прав людини і мали на меті ознайомити молодь із кампанією проти домашнього та гендерно-зумовленого насильства.

Успішно триває співробітництво з **італійськими партнерами**. На сьогоднішній день МДУ є провідним ЗВО на сході України у галузі співпраці з Італійською Республікою. Цього року університет двічі відвідував Надзвичайний і Повноважний Посол Італійської Республіки в Україні Давіде Ла Чечілія. Враховуючи високий інтерес маріупольської молоді та спільноти до італійської мови та культури, МДУ став одним із центрів проведення П'ятого фестивалю барокової музики в Україні. Триває плідна співпраця з італійськими університетами в рамках підписаних угод про співробітництво, що надає можливості реалізовувати академічні обміни, забезпечувати проведення спільних науково-комунікативних заходів.

Продовжується активна співпраця МДУ з **Республікою Польща**. Так, у рамках українсько-польського проєкту «Інноваційний університет і лідерство. Фаза V: Інтердисциплінарність та міжгалузевість і стратегії розвитку університету» в листопаді 2019 р. проректор з міжнародних зв'язків МДУ, професор Микола Трофименко ознайомився з польським досвідом розробки стратегій розвитку університетів. Стажування тривало протягом місяця і передбачало курс тренінгів у Варшавському та Ягеллонському університетах, а також індивідуальні консультації з провідними польськими вченими та експертами в галузі освіти й науки. Під час тренінгів у Варшавському університеті учасники дізналися про особливості управління закладом вищої освіти, використання даних про вступників і випускників у процесі розробки стратегії розвитку, джерела фінансування досліджень та «ініціативу досконалості» (збільшене фінансування від держави для дослідницьких університетів), а також про інструменти ефективного просування університету в інформаційному просторі.

4.2. Міжнародні наукові проєкти

Протягом 2019 року Маріупольський державний університет брав участь у розробці та реалізації наукових і освітніх проєктів:

Міжнародний проєкт Гете-Інституту «Цифровий мережевий університет». Маріупольський державний університет є одним з українських вузів-партнерів цього проєкту. Освітні заклади-учасники надають в онлайн-режимі навчальні курси, які сертифіковані за Загальноєвропейською системою взаємного визнання оцінок ECTS і визнаються усіма мережевими партнерами. Доступ до онлайн-курсів матимуть лише студенти університетів-учасників. Мета мережевого університету – сприяння взаємному порозумінню, яке відбуватиметься через структурований міжкультурний обмін та спільне створення навчальних пропозицій у сферах освіти для сталого розвитку, інтер- або транскulturності, запобігання конфліктів та пошуку миру. Проєкт реалізується Гете-Інститутом спільно з університетами Німеччини, Австрії, Грузії, України та інших країн. Проєкт підтримує Федеральне міністерство закордонних справ Німеччини у рамках програми «Східне партнерство».

У 2019 році продовжено співпрацю за проєктами Еразмус+:

Проєкт Еразмус+ «Переосмислення регіональних досліджень: Балто-Чорноморський зв'язок». Проєкт реалізується за участі провідних вишів Естонії, Польщі, Швеції та Литви. Від України до проєкту долучилися Львівський національний університет імені Івана Франка, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова і Маріупольський державний університет. Мета проєкту – модернізація регіональних досліджень в Україні через впровадження англomовної магістерської програми з регіональних досліджень Балто-Чорноморського регіону. У своїй основі проєкт націлений на підвищення ефективності діяльності університетів України у підготовці фахівців з міжнародних відносин та регіональних досліджень. У звітному році відбулось кілька робочих зустрічей (на базі Університету Тарту (Естонія), в Університеті імені Адама Міцкевича у Познані (Польща), Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова), в результаті яких було удосконалено знання і навички онлайн-викладання, створення електронних курсів, відеолекцій і портфолію викладача, сучасних методик дистанційного навчання. У рамках проєкту викладачі українських та європейських університетів розробили англomовну магістерську програму «Балто-Чорноморські студії» у межах спеціальності «Міжнародні відносини, соціальні комунікації та регіональні студії». За підсумками проєкту в МДУ в рамках спеціальності «Міжнародні відносини» з'явиться спеціалізація, пов'язана із вивченням Балто-Чорноморського регіону, а студенти і викладачі, які працюватимуть над цією темою, отримають можливість стажуватися й проходити практики в університетах Естонії, Швеції, Литви та Польщі.

Проект Еразмус+ «Журналістська освіта за демократію в Україні» об'єднує 10 українських університетів. Окрім МДУ, це – КНУ імені Тараса Шевченка, ЛНУ імені Івана Франка, Український католицький університет, Сумський державний університет, Ужгородський національний університет та інші авторитетні заклади вищої освіти. Координатором проекту є Університет Бат Спа (Велика Британія), партнерами – Міністерство освіти і науки України та Українська асоціація студентів. За результатами проекту учасники представлять на розгляд Міністерства освіти і науки України Національні рекомендації щодо впровадження оновлених програм підготовки журналістів у ЗВО країни.

У звітному році в рамках проекту було проведено низку зустрічей (Велика Британія, Україна, Польща) та досягнуті важливі домовленості, реалізація яких сприятиме залученню кращих практик журналістської освіти до вітчизняного освітнього процесу, а також всебічній інтеграції України до європейського освітнього та інформаційного простору. У 2019 р. були досягнуті домовленості про початок процесу моніторингу та експертного оцінювання освітніх програм за спеціальністю «Журналістика» в університетах-учасниках проекту, а також опрацювання системи оцінки якості освітніх послуг.

У рамках проекту також планується удосконалити оснащення лабораторій факультетів журналістики України – надати сучасне відеообладнання, комп'ютерне устаткування, спецтехніку тощо. Загальний бюджет проекту складає близько 800 тисяч євро. За участі представників МДУ (проректора з міжнародних зв'язків Маріупольського державного університету, професора Миколи Трофименка та декана факультету філології та масових комунікацій, професора Світлани Безчотнікової тощо) під час робочих зустрічей обговорювались питання адаптації українських освітніх програм з журналістики до Європейської рамки кваліфікацій на основі здійсненого аудиту навчальних планів та робочих програм.

У березні 2020 року кафедра представлятиме англomовні версії освітніх програм з журналістики, які проходитимуть оцінювання європейськими колегами та перевірку на готовність до впровадження у навчальний процес за європейськими нормами. Таким чином, з 1 вересня 2020 року першокурсники спеціальності «Журналістика» навчатимуться за новими освітніми програмами, розробленими за стандартами ЄС та нормами Європейської рамки кваліфікацій.

21-22 листопада 2019 р. перший проректор МДУ, професор Олена Булатова, відповідальний секретар приймальної комісії, доцент Юлія Демидова та начальник навчального відділу, старший викладач Марія Зіміна долучились до роботи семінару «Бачення та стратегічне планування інституційного розвитку ЗВО», який був організований у рамках проекту **«Зміцнення переміщених українських університетів задля сталого розвитку» (Програма імені Фулбрайта в Україні)**

реалізація якого відбуватиметься протягом 10 місяців за фінансової підтримки Посольства США в Україні.

4.3. Міжнародні центри МДУ

Інститут українсько-грецької дружби та елліністичних досліджень

На факультеті грецької філології та перекладу МДУ продовжує свою діяльність Інститут українсько-грецької дружби та елліністичних досліджень. До складу Інституту входять науково-дослідні відділи українсько-грецької дружби, історії еллінізму країн Причорномор'я, історії та культури греків України. На базі Інституту регулярно проходять семінари викладачів кафедри грецької філології та перекладу, зустрічі за участю представників закордонних університетів та освітніх організацій.

Представництво Європейської організації публічного права в Україні

МДУ є членом Ради директорів Європейської організації публічного права (ЄОПП). На базі університету функціонує представництво цієї організації в Україні, яке було відкрито у 2016 році, і науково-методичні матеріали для якого надаються безпосередньо ЄОПП. Протягом 2019 року у приміщенні Представництва проходили численні зустрічі та круглі столи. Також Представництво ЄОПП регулярно відвідували представники іноземних делегацій, що приїжджали в МДУ.

Італійський культурний центр

Одним з найуспішніших напрямів міжнародної діяльності МДУ є співробітництво з італійськими партнерами, а Італійський культурний центр, який функціонує з 2008 року, відіграє в цьому важливу роль. Центр надає консультативну допомогу, навчально-методичну, довідкову і лінгвокраїнознавчу літературу студентам і викладачам МДУ. Працівниками Центру регулярно ведеться робота з поширення й популяризації італійської мови, літератури та культури через соціальні мережі. У приміщенні ІКЦ усі бажаючі мають можливість безкоштовно переглядати італійське телебачення, дивитись художні та документальні стрічки та брати участь у тематичних заходах, пов'язаних з італійською культурою та мистецтвом. Крім того, гостями Італійського культурного центру регулярно стають представники державних та іноземних делегацій, які відвідують МДУ. Так, у червні 2019 року під час свого візиту до МДУ Надзвичайний і Повноважний Посол Італійської Республіки в Україні Давіде Ла Чечіліа на базі Центру зустрівся з викладачами кафедри італійської філології та студентами, які вивчають італійську мову, і прочитав відкриту лекцію «Італія та Європа». 19 березня у рамках Декади студентської науки на базі Італійського культурного центру відбувся перший етап Всеукраїнської олімпіади з італійської

мови, а кафедра італійської філології провела фонетичний конкурс «Parole e poesie». Традиційно на базі Італійського культурного центру проводяться заходи у рамках Тижня італійської мови у світі. Щодня протягом року в Італійському культурному центрі відбувалися покази тематичних художніх фільмів італійською мовою, пізнавальні лекції, цікаві презентації.

Польський культурний центр

З 2010 року в МДУ успішно функціонує Польський культурний центр, на базі якого працює бібліотека польськомовної літератури з історії, культури Польщі, методики викладання, проводяться дні польської мови, історії, культури не лише для студентів університету, а й для учнів маріупольських шкіл. На базі центру проходять заняття з польської мови, літератури та лінгвокраїнознавства для студентів університету, які вивчають польську мову як другу та третю іноземну, також проходять заняття для учнів Маріупольського технічного ліцею в рамках проєкту «Вивчаємо польську мову разом». Щороку учні Маріупольського міського ліцею відвідують Польський культурний центр, на базі якого вони мають змогу ознайомитися з Польщею, її мовою, культурою та історією. Окрім наукового напрямку функціонування центру, на його базі проходить і культурно-просвітницька робота зі студентами університету: перегляд відомих кінострічок польського кінематографу, щорічний конкурс «ПереКЛАДач», святкування Дня Незалежності Польщі, Анджеж та Різдва. Використання Центру польської культури, який створено з урахуванням усіх сучасних форм навчання іноземній мові, інноваційних форм роботи зі студентами спеціальностей, які вивчають польську мову та є майбутніми перекладачами з польської мови, дає можливість підготувати конкурентоспроможних спеціалістів для сучасної викладацької, наукової та бізнесової сфер діяльності.

Центр гендерних досліджень та освіти

На базі МДУ продовжує функціонувати Центр гендерних досліджень та освіти, головною метою якого є впровадження гендерних підходів в навчальний процес університету, поширення гендерних знань, підвищення рівня обізнаності студентської молоді з гендерних питань. На базі центру проводяться тренінги, здійснюється консультативна допомога жителям регіону. Так, у серпні на базі МДУ та за підтримки Центру був проведений тренінг «Як побудувати довіру до поліції для захисту безпеки і прав людини?», метою якого була підготовка ініціативної групи маріупольців до участі у проєкті «Mariupol Space for Trust. Побудова довіри до поліції для захисту безпеки і прав людини». А вже восени 2019 року проводились регулярні зустрічі-майстерні з розробки квестів, інфографіки та наліпок ініціативної групи цього проєкту, на яких учасники створювали макети роздаткового матеріалу, який буде використовуватися під час майбутніх

безпекових студій, та розробляли завдання міні-квесту для учнівської молоді на тему «Відповідальність і покарання дітей: історія та сучасність».

Міжнародний центр з навколишнього природного середовища

Міжнародний центр з навколишнього природного середовища – це сучасна науково-практична лабораторія, на базі якої у 2019 році пройшла серія екскурсій-тренінгів для школярів-членів клубу «Зелений росток», який діє за підтримки громадського союзу «Зелений центр Метінвест». Під час цих заходів учні маріупольських шкіл дізнавались про екологічні проблеми людства та можливі шляхи зменшення негативного впливу людини на навколишнє природне середовище.

Навчальна телестудія «MDU-media»

Протягом 2019 року на базі факультету філології та масових комунікацій Маріупольського державного університету продовжувала функціонувати навчальна лабораторія «Телестудія МДУ-медіа», створена у 2011 році завдяки гранту Фонду розвитку ЗМІ Посольства США. У навчальній лабораторії, оснащентій сучасною професійною технікою, є всі умови для навчальної практики студентів, підготовки бакалаврських робіт, виробництва циклів відео-лекцій, моделювання виробничих ситуацій під час навчальних занять. Телестудія дозволяє запроваджувати інтерактивні методи навчання на основі сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, моделювати робочі ситуації, допомагає майбутнім фахівцям у галузі журналістики й реклами вдосконалювати практичні навички дикторської майстерності, відео-монтажу, редагування відеоматеріалу. На базі навчальної лабораторії проходять тренінги, майстер-класи, семінари провідних міських і відомих українських журналістів та фахівців у галузі медіа.

Бібліотека елліністичних студій «Костянтинос Левендіс»

Бібліотека елліністичних студій «Костянтинос Левендіс» є найбільшою в Україні бібліотекою грецької літератури з фондом понад 18 тисяч примірників новогрецькою, англійською, німецькою, італійською, латинською мовами, у тому числі рідкісні екземпляри з особистої бібліотеки директора Фонду Хараламбоса Бакірдіса. У 2019 році фонд бібліотеки поповнили близько 80 екземплярів книг грецькою мовою. Такий подарунок університету зробило Генеральне консульство Грецької Республіки в Маріуполі. Доступ до бібліотеки елліністичних студій є відкритим, а тому її фондом користуються студенти і науковці з Маріуполя, Києва, Одеси, Львова, Афін, Салонік, Яніни.

Інформаційний центр Європейського Союзу

За підтримки Представництва Європейського Союзу в університеті був створений Інформаційний центр ЄС, який займається поширенням інформації про Європейський Союз серед населення Маріуполя та регіону. 15 квітня 2019 року вже

втретє у МДУ пройшов День кар'єри ЄС, організований Представництвом Європейського Союзу в Україні та Інформаційним центром ЄС у Маріуполі. Захід був проведений у рамках проєкту «Інформаційна підтримка молодіжних Мереж ЄС в Україні» з метою інформування молоді про шляхи професійного зростання та кар'єрні можливості у контексті європейської інтеграції України. Також Центр регулярно приймає представників державних та іноземних делегацій, які відвідують МДУ.

4.4. Міжнародні стажування викладачів і студентів

Важливою, дієвою і перспективною формою міжнародного співробітництва у МДУ вважаються *міжнародні стажування* студентів і викладачів. Серед програм, пов'язаних зі студентськими обмінами, можна виділити три основні типи: навчальні, наукові та культурні. Всі ці програми мають професійну орієнтованість і сприяють покращенню фахової підготовки випускників університету, розвитку наукового потенціалу студентів та викладачів. Тривалість програм коливається від одного місяця до повного навчального року.

Динаміку стажувань яскраво демонструють дані: протягом останніх шести років майже 450 студентів та викладачів МДУ взяли участь у навчальних, наукових та культурних стажуваннях у різних країнах світу. У тому числі за 2019 рік стажування пройшло 66 осіб, з яких 43 викладачі та 23 студенти.

Найчастіше представники Маріупольського державного університету відвідують Грецію, Італію, Польщу, Кіпр, США, Великобританію, Німеччину, Францію, Литву Молдову, Грузію тощо.

Навесні 2019 року студентки Маріупольського державного університету Анастасія Кучеренко і Катерина Чульська відвідали Португалію у рамках проєкту «НАТО@70», приуроченого до 70-ї річниці створення НАТО. Проєкт був організований Університетом Порту за підтримки Північноатлантичного Альянсу з метою показати молоді, наскільки небезпечними є гібридні методи ведення війни.

Магістрантка спеціальності «Історія та археологія» Маріупольського державного університету Олександра Воротілова взяла участь у міжнародному тренінгу «Go play», який проходив з 7 по 15 квітня у м. Цахкадзор (Вірменія) і був організований громадською організацією «Foreign students of Luxembourg» у рамках учбового курсу «Go visual» за підтримки програми Європейської комісії Еразмус+. Студентка МДУ створила гру для вивчення іноземних мов у вигляді квесту з QR-кодами та збиранням пазлу.

Влітку 2019 року студентки МДУ Ольга Мозалевська та Анастасія Кузнецова навчались у Німеччині в Літній школі з вивчення німецької мови у містах Аахен та Веймар.

Рис. 4.3. Кількість студентів і викладачів, які брали участь у закордонних стажуваннях (осіб)

Також студенти і викладачі МДУ брали активну участь у міжнародних семінарах та конгресах. Так, студентки факультету іноземних мов Маріупольського державного університету Марія Реуцька, Орина Нікітіна, Дар'я Кажан, Наталія Кудря і Катерина Ткачова разом із викладачами кафедри німецької та французької філології Юлією Кажан та Мариною Марченко відвідали Академію зі співробітництва з Центральною Європою у Бад-Кіссінгені (Німеччина). Університетська команда взяла участь у міжнародному семінарі «Зустріч представників Центральної Європи», під час якого обговорювалися питання, пов'язані з історією та культурою Німеччини, перспективами вивчення німецької мови у Східній Європі.

Традиційно студенти брали участь у різних програмах у Греції: Літня школа з вивчення новогрецької мови на о. Калімнос, міжнародна програма грецької мови, історії та культури «ІМХА» в м. Салоніки.

У липні 2019 року студентки факультету грецької філології та перекладу Маріупольського державного університету Альбіна Черкез, Крістіна Чапні та випускниця факультету Тетяна Суботіна протягом двох тижнів проходили стажування на острові Калімнос з метою вивчення грецької мови та культури. Організатором освітньої програми виступила Асоціація міжнародних відносин і культурного обміну Калімнос-Афіни.

Також у 2019 році протягом одного семестру у рамках програми міжнародної кредитної мобільності Еразмус+ студентки факультету іноземних мов Маріупольського державного університету Анна Шабан та Анастасія Чернікова навчалися у Фракійському університеті імені Демокрита у місті Комотіні (Греція).

До Фракійського університету імені Демокрита у рамках програми міжнародної кредитної мобільності Еразмус+ вирушили студентки факультету іноземних мов МДУ Анастасія Чернікова (спеціальність «Початкова освіта») та

Анна Шабан (спеціальність «Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти»). У Греції вони вивчали дисципліни педагогічного спрямування та отримували стипендію.

З 14 по 22 жовтня студенти Маріупольського державного університету брали участь у молодіжному обміні «Потрійне "П" для соціальної інтеграції: помірне споживання, повторне використання, переробка» («Triple R for social inclusion: reduce, reuse and recycle»). Проєкт реалізований у рамках програми кредитної мобільності Еразмус+. Учасники програми обговорювали теми нераціонального використання ресурсів, екологічного сліду людини, впливу відходів на навколишнє середовище, переробки і повторного використання вторсировини, а також не обійшли увагою соціальну інклюзію, стереотипи та їх вплив на громадську думку.

Цього року студентка III курсу спеціальності «Переклад (італійська)» Кароліна Болховітіна у листопаді-грудні пройшла місячне стажування в Університеті для іноземців міста Перуджа за стипендією італійського закладу.

Викладачі Маріупольського державного університету активно беруть участь у наукових семінарах, конференціях та форумах за кордоном.

У лютому 2019 р. протягом тижня завідувач кафедри грецької філології та перекладу Маріупольського державного університету, доцент Юлія Жарікова викладала у Відкритому університеті Кіпру за програмою мобільності Еразмус+. Вона прочитала курс лекцій з діалектології та соціолінгвістики, ознайомила із технологією повного дистанційного навчання, яку вже багато років успішно впроваджує Кіпрський університет, а також взяла участь у конференції «Основні принципи викладання у багатомовній аудиторії», організованій Педагогічним інститутом Кіпру.

У березні 2019 року доцент кафедри теорії та практики перекладу Маріупольського державного університету Олена Пефтієва у рамках програми академічної мобільності Erasmus+ відвідала Афінський національний університет імені Каподистрії, де прочитала курс лекцій для магістрантів-філологів.

У квітні 2019 року доцент кафедри історичних дисциплін Маріупольського державного університету Світлана Арабаджи взяла участь у тренінгу «Зменшення перешкод для працевлаштування молоді через розвиток підприємницьких навичок» («Reducing the Barriers to Employability Through Entrepreneurial Skills Development»), який проходив у місті Кайсер (Туреччина). Міжнародний проєкт був ініційований організацією «NECI Turkey» і реалізований за підтримки програми Європейської комісії Еразмус+. Метою проєкту був розвиток підприємницьких навичок в учасників тренінгу, які працюють з молоддю, просування неформальної освіти як підприємницького інструменту для

підвищення активності громадян та їх соціального включення через приклади певної діяльності.

Завідувач кафедри німецької та французької філології Маріупольського державного університету, доцент Юлія Кажан взяла участь у щорічному конгресі Асоціації польських германістів, який проходив 17-19 травня у м. Ополе. На конференції викладач МДУ представила доповідь «Німецька мова в Україні та можливості дидактизації матеріалів для занять з німецької мови», яку підготувала у співавторстві з колегою – лектором Німецької академічної служби обмінів Хеннінгом Радке (Амстердамський університет, Нідерланди).

З 13 по 20 травня доцент кафедри історичних дисциплін Маріупольського державного університету Світлана Арабаджи взяла участь у тренінгу «Молоді батьки – молоді можливості» («Young Parents – Young Empowerment»), який проходив у місті Монте де Прочіда (Італійська Республіка). Міжнародний проєкт був ініційований Благодійним фондом «Ліга толерантності», Асоціацією SFERA66 та інформаційним ресурсом UniStudy і реалізований за підтримки програми Європейської комісії Еразмус+. Метою проєкту було поглиблення знань і вдосконалення навичок учасників у сфері викладання і соціального підприємництва. Під час тренінгу молоді активісти розвивали навички креативного мислення і розробляли соціальні проєкти. Учасники дізналися, як можна використовувати інтерактивні методи навчання для розвитку творчого потенціалу і компетентностей у молоді, забезпечення умов для розвитку професійного зростання та створення креативних індустрій.

Влітку доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин МДУ Ольга Захарова стала учасницею міжнародного стажування викладачів українських закладів вищої освіти в університетах і наукових установах Балтійських країн за програмою «Інноваційний розвиток європейських університетів: балтійський шлях». У рамках програми 46 викладачів з 11 університетів України обговорювали актуальні питання освіти і науки, презентували вітчизняний і вивчали зарубіжний досвід навчально-методичної та науково-дослідної роботи, перебуваючи в освітніх і наукових установах Литви, Латвії та Естонії.

Завідувач кафедри грецької філології та перекладу Маріупольського державного університету, доцент Юлія Жарікова взяла участь у XII щорічному молодіжному фестивалі Всепонтійської федерації, який проходив з 20 по 27 червня у місті Норволк (США). Викладач МДУ виступила в якості представника від України у складі Всесвітнього координаційного комітету понтійської молоді.

Доцент кафедри педагогіки та освіти Маріупольського державного університету Наталя Воевутко взяла участь в освітньому проєкті в м. Брно (Чеська

Республіка), спрямованому на посилення можливостей працівників середнього менеджменту та викладачів українських університетів, які готують майбутніх учителів. Проект «Зміни педагогічних факультетів та університетів у ХХІ столітті» реалізує Університет Масарика за підтримки Чеської агенції розвитку.

Доцент кафедри історичних дисциплін Маріупольського державного університету Світлана Арабаджи взяла участь у Міжнародній конференції «Як ми впроваджуємо Рамку КДК Ради Європи у наші школи?», яка проходила 16-18 жовтня у Тбілісі. Захід організовано Європейським центром імені Вергеланда у співпраці з Національним центром підвищення кваліфікації вчителів Грузії (National Teacher Training House). Викладачка МДУ прибула у складі численної української делегації тренерів та представників шкіл-учасниць програми «Демократична школа». Програма має на меті змінити українську школу, щоб вона виховувала активних і відповідальних громадян, які поважають права людини.

Викладачі Маріупольського державного університету – завідувач кафедри математичних методів та системного аналізу, професор Тетяна Шабельник, доцент кафедри менеджменту Марина Горбашевська, доценти кафедри педагогіки та освіти Марина Нетреба й Ірина Тимофєєва – взяли участь у стажуванні для освітян «Академічна доброчесність: виклики сучасності», яке проходило з 22 по 25 жовтня в Університеті кардинала Стефана Вишинського у Варшаві. Поїздка відбулася за підтримки Фондації ADD та Польсько-української фундації «Інститут міжнародної Академічної і Наукової Співпраці» (IIASC). Стажування мало на меті ознайомлення з європейськими підходами до вирішення питання наукового плагіату і популяризації академічної доброчесності, а також підвищення кваліфікації освітян і поглиблення співпраці між Україною та Польщею в академічній і науковій галузях.

Крім того, у листопаді 2019 року викладачі факультету іноземних мов Маріупольського державного університету, завідувач кафедри англійської філології, доцент Юлія Федорова і доцент кафедри педагогіки та освіти Наталя Воєвутко взяли участь у XII конференції «Новогрецька мова та термінологія», яка проходила на базі Афінського національного університету імені Каподистрії. Науковий захід мав на меті розглянути сучасний стан термінології в новогрецькій мові для якісного збагачення науки.

У грудні 2019 р. завідувач кафедри італійської філології, доцент Ганна Трифонова взяла участь у міжнародній конференції «Данте в українській літературі (італійсько-українські культурні зв'язки)», яка відбулася на базі Флорентійського університету.

4.5. Підготовка іноземних громадян у Маріупольському державному університеті

Маріупольський державний університет має ліцензію на підготовку іноземних громадян за акредитованими напрямками підготовки (спеціальностями) та на підготовку іноземних громадян до вступу у вищі навчальні заклади (наказ МОН України № 102-л від 22.05.2017).

Університет активно залучає до навчання студентів – громадян іноземних держав. Так, у 2015 р. в університеті навчались 140 осіб, у 2016 р. – 99 осіб, у 2017 р. – 102, у 2018 р. – 164, а у 2019 - 350 осіб з таких країн, як Азербайджан, Бангладеш, Білорусь, Вірменія, В'єтнам, Гана, Гвінея, Індія, Камерун, Китай, Ліберія, Намібія, Нігерія, Пакистан, Туреччина, Туркменістан, Узбекистан, Філіппіни тощо). У 2019 – 2020 навчальному році до МДУ на ОС «Бакалавр» і ОС «Магістр» вступили 133 іноземних громадянина, а на підготовчому відділенні Центру довузівської підготовки та роботи з іноземними студентами протягом 2019 року навчались 80 іноземців.

Загалом можна прослідкувати значне збільшення кількості іноземних осіб, які здобувають освіту в МДУ, що є результатом плідної роботи адміністрації університету щодо набору іноземного контингенту. Іноземні студенти МДУ демонструють високий рівень професійної підготовки, прагнення до знань і беруть активну участь у науковому та громадському житті університету.

Рис. 4.4. Кількість іноземних громадян, які навчаються у МДУ (осіб)

Університет у важких умовах зберіг контингент іноземців та планує його збільшення за активного сприяння міської, обласної влади, іноземних посольств та партнерів.

Діяльність МДУ щодо підготовки іноземних громадян за акредитованими напрямками (спеціальностями) та до вступу у ЗВО України в частині дотримання законодавства у сфері міграції постійно перевіряється Державною міграційною службою України, Державною прикордонною службою, ГУ Національної поліції в

Донецькій області, Управлінням СБУ в Донецькій області, прокуратурою Донецької області тощо.

Протягом 2019 року адміністрацією МДУ була проведена низка заходів, спрямованих на адаптацію іноземних громадян, знайомство з українською культурою і традиціями: Всесвітній день вишиванки, Міжнародний день рідної мови, Міжнародний день Франкофонії, День незалежності Республіки Азербайджан.

Іноземні слухачі підготовчого відділення МДУ беруть участь у роботі Мультикультурного розмовного клубу. У такому форматі студенти вдосконалюватимуть навички розмовної англійської, а іноземні слухачі підготовчого відділення вивчатимуть українську/російську мову. Також під час засідань клубу учасники знайомлять один одного з культурою і традиціями своїх країн.

Загалом варто зазначити, що протягом звітного періоду Маріупольський державний університет продовжив розвивати міжнародне співробітництво, довівши ефективність власної моделі міжнародної співпраці, яка передбачає комплексну взаємодію на культурному, науковому, освітньому рівнях з міністерствами освіти, міністерствами закордонних справ, посольствами, обласними адміністраціями, меріями, університетами, громадськими організаціями та фондами зарубіжних країн. Успішне впровадження цієї моделі сприяє зміцненню позитивного іміджу як університету, так і української вищої школи на міжнародній арені.

Отже, результати міжнародної співпраці університету сприяють удосконаленню навчально-виховного процесу, створюють умови для розвитку наукової діяльності викладачів і підвищення їх кваліфікації, розширюють джерела фінансування МДУ шляхом активного залучення іноземних ресурсів, що сприяють зміцненню фінансово-економічного стану університету й розвитку його матеріально-технічної бази.

Завдання на 2020 рік:

– активізація участі у програмах міжнародної технічної допомоги Європейського Союзу, США, Великої Британії, Федеративної Республіки Німеччини тощо;

– розробка та впровадження нових програм подвійних дипломів, розвиток вже існуючих;

– сприяння участі представників науково-педагогічного колективу студентства у програмах обміну, стипендіальних міжнародних програмах, грантах та стажування за кордоном;

- активізація діяльності міжнародних наукових, освітніх та культурних центрів університету;
- проведення спільно з іноземними партнерами заходів для популяризації та залучення коштів на діяльність університету;
- активізація участі у програмі Еразмус+ з іноземними ЗВО для розвитку академічної мобільності;
- збереження та збільшення контингенту іноземних студентів;
- встановлення контактів із фірмами-контрактерами для збільшення контингенту студентів.

V. ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ МДУ

Рекламно-інформаційна діяльність Маріупольського державного університету націлена на забезпечення доступу громадян до відомостей стосовно роботи закладу вищої освіти, а також на формування позитивного іміджу МДУ і просування бренду університету в Україні та за кордоном. Вона здійснюється за такими напрямками:

- забезпечення функціонування офіційного сайту університету;
- просування університету і налагодження діалогу з аудиторією в соціальних мережах;
- співпраця із засобами масової інформації;
- виготовлення і поширення рекламно-інформаційної продукції;
- використання нових платформ для рекламування університету.

Сайт МДУ

Офіційний сайт МДУ <http://mdu.in.ua> є основним джерелом інформації про діяльність університету. Щодня сайт університету відвідують у середньому 525 користувачів мережі (рахуються індивідуальні IP-адреси). 86% з них – з України, 3,4% – зі США, 1,6% – з Росії, 1,5% – з Німеччини, 1,5% – зі Сполученого Королівства.

Велика увага приділяється наповненню розділу «Нормативні документи», який містить документацію щодо науково-освітньої, фінансової діяльності університету, звіти ректора, положення про структурні підрозділи та робочі органи й інші документи, що регламентують роботу університету за різними напрямками.

Інтерактивність офіційного сайту забезпечують форми «Зворотній зв'язок» і «Запитай про вступ». За допомогою цих форм протягом 2019 року на адресу університету надійшло 190 листів, 134 з яких – від абітурієнтів через форму «Запитай про вступ». Співробітники відділу інформації та зв'язків з громадськістю оперативно відповідали на всі надіслані звернення, попередньо консультуючись із відповідними структурними підрозділами.

Протягом 2019 року у стрічці новин на сайті МДУ було розміщено 592 інформаційних повідомлення.

Соціальні мережі

Велику роль у формуванні іміджу університету відіграє його просування у соціальних мережах. На сьогоднішній день МДУ представлений у соцмережах Facebook (2520 підписників), Instagram (1689 підписників), LinkedIn (507 відстежувачів), YouTube (128 підписники), Telegram (97 читачів), Twitter (87 читачів).

Використання цих можливостей дозволяє вести активний діалог із цільовою аудиторією, забезпечуючи інформування широкого кола зацікавлених осіб й оперативне реагування на їх запити, а також здійснювати моніторинг громадської думки.

Співпраця зі ЗМІ

У 2019 році із залученням журналістів було проведено 17 університетських заходів. За підсумками роботи з регіональними, міськими та всеукраїнськими ЗМІ у друкованих та інтернет-ЗМІ опубліковано понад 60 матеріалів, в ефір вийшло 48 відеосюжетів і телепрограм, які висвітлювали діяльність університету або містили коментарі викладачів і студентів. Протягом року вчені МДУ 18 разів давали експертні коментарі міським і регіональним телеканалам та інтернет-ЗМІ.

Рекламування університету

З метою інформування населення про освітні послуги, які надає МДУ, у 2019 році були виготовлені банери, розміщені на вході на територію університету. Також були оновлені рекламно-інформаційні буклети для абітурієнтів і для зарубіжних партнерів університету.

Для інформування про події, що відбуваються в університеті, використовувалося платне просування відповідних публікацій у мережі Instagram і Facebook.

Завдання на 2020 рік:

- проведення спеціальних заходів для абітурієнтів;
- рекламування МДУ в інтернет-ЗМІ, соціальних мережах тощо;
- збільшення обсягу брендованої продукції університету.

VI. ВИХОВНА РОБОТА ЗІ СТУДЕНТАМИ. РОЗВИТОК СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Аналізуючи проведену виховну роботу в університеті за 2019 р., слід відмітити, що головною метою було формування гармонійно розвиненої, соціально активної, національно свідомої особистості, професійно-грамотного та творчого фахівця.

Досягнення мети виховання передбачало вирішення таких завдань, як підготовка національно свідомої інтелігенції; збереження інтелектуального генофонду нації, який забезпечить високу ефективність діяльності майбутніх спеціалістів; створення умов для вільного розвитку особистості, її мислення і загальної культури; залучення до різних видів творчої діяльності; формування поваги до своєї alma mater;

Виховна робота була організована за напрямками: національно-патріотичне виховання; інтелектуально-духовне виховання; громадянсько-правове виховання; моральне виховання; естетичне виховання; фізичне виховання; професійне виховання. Кількість загально університетських заходів представлено на Рисунку 6. 1.

Рис. 6.1. Динаміка виховних заходів

На високому рівні були організовані та проведені заходи спільно з Громадською організацією «Українська академія лідерства», з якою протягом двох років спільно співпрацює Маріупольський державний університет. Форум *Української Академії Лідерства* «Кожне завтра розпочинається вже сьогодні. Україна потребує української молоді» отримав високу оцінку.

В межах національно патріотичного виховання проведено:

- науковою бібліотекою МДУ до Дня Соборності України була організована книжкова виставка «Сила нації в її єдності»;

- цикл заходів до Дня революції гідності;
- презентація документального фільму «Бранці Кремля», під час якої була організована зустріч студентів із Героєм України, радником Міністра інформаційної політики Володимиром Жемчуговим;
- захід «Життя – мов спалах», присвячений вшануванню пам'яті загиблих під час проведення АТО;

- презентація творчості української художниці Алли Горської за участю академіка НАНУ, директора Інституту літератури ім.Т.Г. Шевченка Жулинського М.Г., академіка НАНУ, заступника ГО «Просвіта» Філіпчука Г.Г., члена СПУ, лауреата премії ім. В.Мисика, редактора журналу «Харків» Томи Л.В..

Студенти і викладачі Маріупольського державного університету відзначили 74-ту річницю перемоги над нацизмом у Другій світовій війні і День пам'яті та примирення. Творчі колективи університету представили свої художні номери у святковій програмі міста «Ми хочемо жити в мирі». У Всесвітній день вишиванки студенти, викладачі та співробітники Маріупольського державного університету взяли участь у флешмобі «Вдягни вишиванку – підтримай свою культуру!» та в міському заході «Парад вишиванок».

Традиційно студенти університету беруть участь у заходах, присвячених «Дню Європи», так у травні 2019 р. студенти стали організаторами Євробатлу серед тинейджерів закладів загальної середньої освіти міста «Жити в Маріуполі - бути європейцем».

Участь студентів у творчих конкурсах поповнили скарбничку університету: обласний конкурс української пісні, номінація «Соло»: Губська Аліна – I місце, Целенко Павло – II місце, дипломи лауреатів отримали: Крюкова Олександра, Ангеліна Анастасія, Костенко Максим, Харабет Світлана, Лісова Юлія;

Так, у рамках проєкту «Study Challenge» конкурсанти від МДУ були представлені у всіх номінаціях «Вокал-соло», «Танцювальний колектив», «Сольний танець», «Сольна гра на музичних інструментах», «Групова гра на музичних інструментах», «Читець», «Театральна творчість», та здобули перемогу і призові місця в кожній номінації, що свідчить про високий рівень зацікавленості та добру підготовку наших студентів:

- «Танцювальний колектив» - хореографічний колектив «Еквілібріум» - 1 місце, керівник Костюченко Сергій, 4 курс ФФМК;
- «Театральна творчість» - театральнo-музичний колектив «Tallent» - 2 місце, керівник Багаєва Крістіна, 2 курс, ФІМ;
- «Сольна гра на музичних інструментах» - 1 місце, Савін Михайло, 1 курс ФІМ;
- «Сольний танець» - 2 місце, Козлова Софія , 1 курс ЕПФ;

- «Вокал-соло» - 3 місце, Згара Аліса, магістратура ЕПФ;
- «Читець» - учасник проекту, Яровий Сергій, студент 3 курсу ЕПФ;
- «Групова гра на музичних інструментах» - 2 місце, колектив «Ad-Libitum».

Обласний конкурс «Молода людина року-2019» став визначним для університету, в номінації «Молодий журналіст року» - переможцем стала Павлій Інга, студентка 3 курсу ФФМК, спеціальність «Журналістика. Журналістика», а в номінації «Відкриття року в галузі культури та мистецтв» стали переможцями балетмейстер Пупирева К. та хореограф Ковальов О., завдяки яким «Народний аматорський колектив» ансамблю народного танцю «Промінь» підтвердив звання «Народний аматорський колектив» (Постанова колегії Донецької обласної адміністрації управління культури і туризму від 22.05.2019 року).

У вересні НАНТ «Промінь» гідно представив Україну у XIV Міжнародному середземноморському фестивалі етнографічного мистецтва у м. Ларнака (Кіпр), в якому брали участь 9 країн (Болгарія, Грузія, Кіпр, Греція, Єгипет, Латвія, Ізраїль, Армєнія та Україна) - диплом першої премії.

Скарбничка НАНТ «Промінь» поповнилася дипломами першої премії за участь у Міжнародному фестивалі-конкурсі мистецтв «Світ краси та фантазії», у II Відкритому фестивалі національних спільнот Донецької області «ПЕРЕХРЕСТЯ КУЛЬТУР», XVII Міжнародному фестивалі народного мистецтва «Зимові візерунки».

Проведення лекцій, бесід, дискусій, виховних годин національно-патріотичного, правового та громадянського спрямування відігравали важливу роль в організації виховної роботи:

- лекція «Вступ до міжнародного гуманітарного права. Діяльність МКЧХ в Україні» (січень 2019р.);
- тематичний захід до 30-ї річниці виведення військ з Афганістану, показ фільму «Повернення солдат» (лютий 2019р.);
- лекція прокурора першого процесуального керівництва Анни Снігур та прокурора відділу організації діяльності у сфері запобігання і протидії корупції Сергія Олейніченко «Корупційні злочини» (лютий 2019 р.);
- зустріч-бесіда з начальником управління протидії наркозлочинності майором поліції, Мусенко О.А, заступником начальника, полковником Вовк Є.Л. (березень 2019 р.);
- науковий круглий стіл з теми «Кібербезпека у системі національної безпеки України: проблеми та перспективи розвитку» (квітень 2019 р.);
- зустріч-бесіда з представниками Головного територіального управління юстиції у Донецькій області (квітень 2019 р.);

- урочисте свято до 198-ї річниці Дня незалежності Греції «День національного відродження Греції» (березень 2019р.);
- круглий стіл «Розвиток систем управління людськими ресурсами у Донецькому регіоні» (травень 2019 р.);
- бесіда до Всесвітнього дня боротьби з ВІЧ інфекціями (грудень 2019р.).

Найважливішими завданнями **естетичного напряму** було формування естетичної культури студентів. В університеті створені умови для участі студентів у художній самодіяльності, творчих студіях, конкурсах та проєктах. Протягом 2019 року в МДУ діяли хореографічні колективи спортивно-естрадного танцю «Еквілібріум» та "Growl", «Народний аматорський колектив» ансамблю народного танцю «Промінь», театрально-музичний колектив «Tallent», вокальна студія та хор Маріупольського державного університету.

Студенти Маріупольського державного університету – активні учасники заходів екологічної спрямованості. Найбільш цікавими були: екологічна акція «Міжнародний день чистих берегів» (вересень 2019 р.); участь у проєкті «СхідСортує» (березень 2019 р.); круглий стіл «Розвиток туризму в Донецькому регіоні» (березень 2019 р.); екологічна конференція ЕКО-РесНаКисНа «Зелена школа»; презентація проєкту «Green Campus» у рамках конкурсу соціальних проєктів «Місто нашими руками» (ініціативна група студентів, квітень 2019 р) та інші.

Професійне виховання спрямоване на формування у студентів професійної самосвідомості, ерудиції та компетенції. Формами професійного виховання були бесіди, круглі столи, конференції, конкурси, диспути, а саме:

- всеукраїнський молодіжний форум «У твоїх руках», який проходив у форматі панельних дискусій на теми: як творити себе, як творити організацію, як творити країну (25-26 жовтня 2018 р.);
- презентація для студентів МДУ «Вища освіта у США: можливості для українців», (листопад 2018 р., на базі інформаційно-ресурсного центру «Вікно в Америку»).

Морально-етичне виховання

Традиційним стало проведення в університеті благодійних акцій, концертів, ярмарок. Студенти МДУ стали активними учасниками Всесвітньої благодійної акції «Щедрий вівторок», організатором якої була благодійна організація «Парафіяльний благодійний фонд «Карітас Маріуполь» (листопад 2019 р).

Традиційно відбулося спортивне свято «Спорт, творчість, краса» для студентів спеціальностей «Здоров'я людини» і «Фізична культура».

Участь у змаганнях за різними видами спорту добавили у скарбничку університету наступні нагороди:

- 1 місце у командному заліку з шашок;
- 1 місце в індивідуальному заліку у турнірі з настільного тенісу (студентка 1 курсу спеціальності «Середня освіта. Українська мова і література» Карина Ляшук);
- 1 місце жіноча та юнацька волейбольні команди (тренер команди МДУ Вертель А.В.);
- 2 місце футбольна команда, в змаганнях приурочених до Дня Героїв Небесної Сотні (тренер Тамбулатов Г.І).

Команда Маріупольського державного університету стала переможцем першого регіонального спортивного фестивалю «LEAGUE LIVE», організованого Головним управлінням Національної поліції в Донецькій області з нагоди 3-ї річниці громадської організації «Ліга майбутніх поліцейських».

У рамках співпраці з Міжнародним Комітетом Червоного Хреста в Україні в МДУ у січні 2019 року пройшла відкрита лекція з теми «Вступ до міжнародного гуманітарного права. Діяльність МКЧХ в Україні». Під час лекції студентам розповіли про основні засади міжнародного гуманітарного права.

Слід відзначити, що в університеті за звітний період досягнуто певного позитивного рівня результативності виховного процесу. За активної участі ректорату, студентського активу помітно поліпшилась якість проведення виховних заходів. Активну участь у підготовці та проведенню виховних заходів беруть заступники деканів з виховної роботи, куратори академічних груп та вихователь гуртожитку.

Значна увага приділяється соціальній роботі зі студентами соціально-незахищених категорій. Студенти та викладачі МДУ протягом року брали активну участь у реалізації проєктів, спрямованих на відновлення регіону і допомогу його жителям. В університеті розроблена програма підтримки колег і студентів, які мають статус внутрішньо переміщених осіб і яким приділяється особлива увага. Крім того, студенти і викладачі МДУ реалізують безліч благодійних проєктів, а також у якості волонтерів приєднуються до гуманітарних проєктів ОБСЄ, ООН, посольств і консульств іноземних держав. Викладачі та кращі студенти кафедри практичної психології надають безкоштовну допомогу постраждалим у результаті військового конфлікту, активно працює юридична клініка, до якої звертаються жителі, що потребують правової допомоги. Порівняльний аналіз контингенту студентів соціально незахищених категорій за чотири роки демонструє збільшення студентів даної категорії, суттєво збільшується категорія внутрішньо переміщених осіб (Табл.6.2.).

На основі звітів, наданих факультетами МДУ, можемо прослідкувати відсоткове співвідношення соціально незахищених категорій студентів, які на

даний час отримують соціальну стипендію. Згідно Рисунку 6.3, найбільший відсоток становить категорія дітей, зареєстрованих як внутрішньо переміщені особи, а саме **56% (82 студента)** від загальної кількості (**147 студентів**).

Таблиця 6.2.

Порівняльний аналіз контингенту студентів соціально незахищених категорій (за чотири роки)

Факультети	2016-2017 навч. рік	2017-2018 навч. рік	2018-2019 навч.рік	2019-2020 навч.рік
ЕПФ	36	112	116	147
ІФ	30	36	54	67
ФФМК	110	125	128	127
ФІМ	15	24	44	51
ФГФП	19	25	32	34
Всього по університету	185	321	374	426

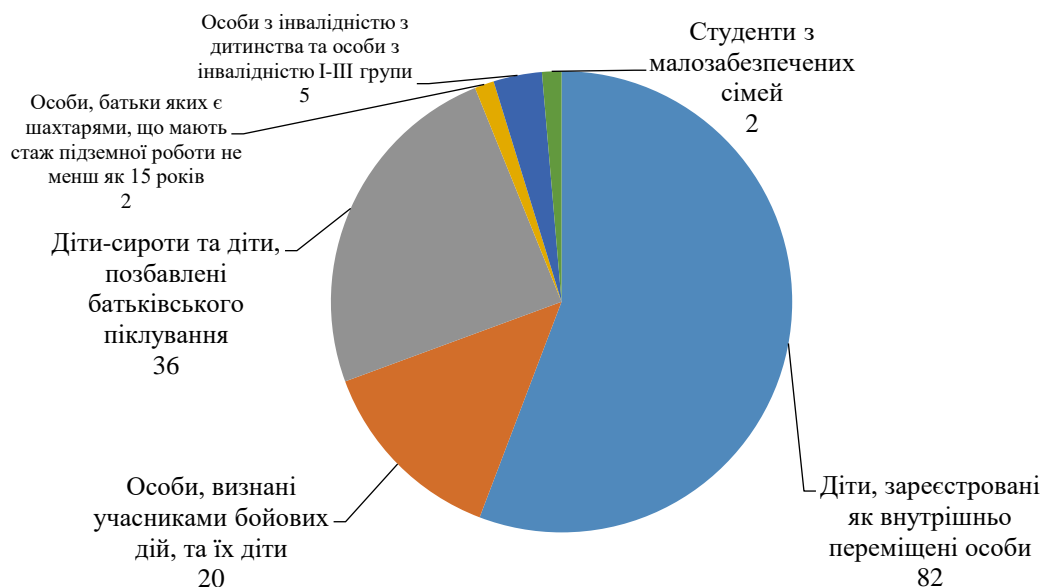

Рис 6.3. Інформація про кількість студентів МДУ, які отримують соціальну стипендію

Для більш детального опису соціально незахищених категорій студентів, які отримують соціальну стипендію, представлені наступні діаграми.

Найбільша кількість студентів, які отримують соціальну стипендію, навчаються на факультеті філології та масових комунікацій (рис. 6.4.)

Якщо ж розглядати інформацію по курсах навчання (рис. 6.5.), ми можемо побачити, що саме на 1 курсі знаходиться найбільша кількість студентів, які отримують соціальну стипендію, з другого курсу частина студентів даної категорії отримують академічну стипендію. Зі студентами, які мають недостатньо високий

рейтинг, з метою покращення їх успішності працюють психолог та заступники деканів з виховної роботи.

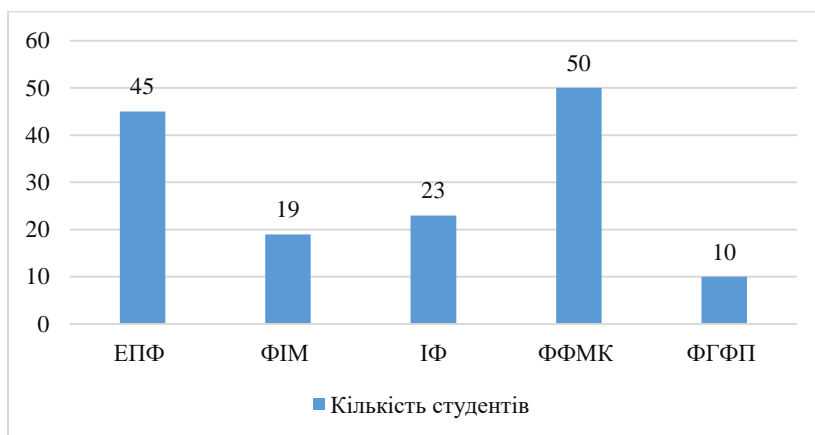

Рис.6.4. Загальна кількість студентів, які отримують соціальну стипендію (по факультетам)

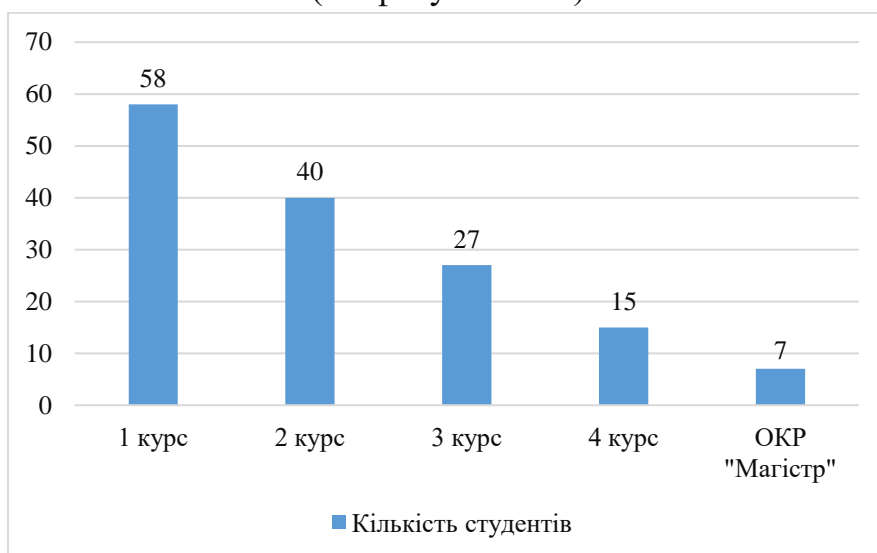

Рис.6.5. Загальна кількість студентів, які отримують соціальну стипендію (по курсам)

Загальна кількість студентів, які відносяться до категорії соціально незахищених, становить 426 осіб (рис. 6.6.) Переважна кількість припадає на категорію внутрішньо переміщених осіб (209 студентів), в той час, як найменша – на категорію студентів з малозабезпечених сімей (4 студенти).

Маріупольський державний університет у своїй діяльності досяг певних конкретних результатів у роботі з соціально незахищеними категоріями із вирішення комплексу проблем соціально-економічного характеру, пов'язаних з особливостями організації роботи в умовах проведення ООС. У співпраці з *Маріупольською міською радою* та її департаментами з 2014 року і по сьогодні приділяється пильна увага роботі з внутрішньо переміщеними особами, для чого

проводяться відповідні практичні заняття, тренінги для співробітників органів державного та місцевого самоврядування; впроваджуються психологічні методики з питань організації надання допомоги особам з числа внутрішньо переміщених осіб різної вікової категорії.

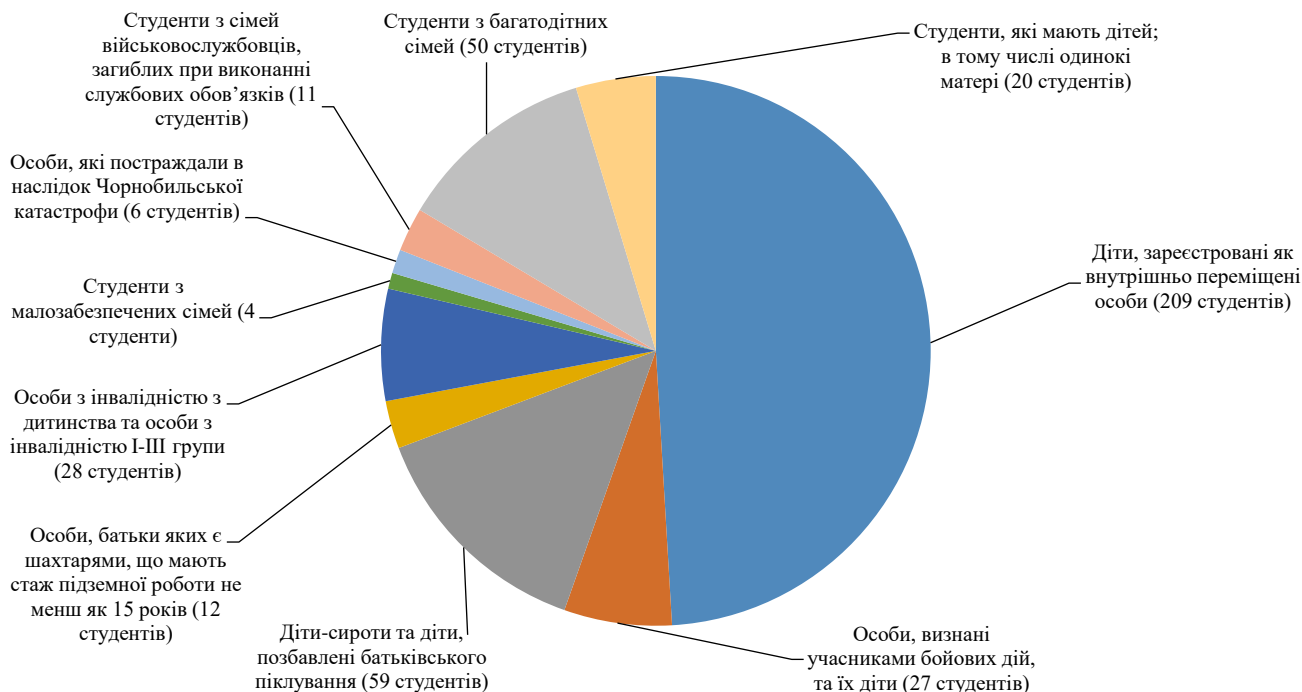

Рис.6.6. Відомості про загальну кількість соціально незахищених категорій студентів МДУ

Студентське самоврядування

Студентське самоврядування в Маріупольському державному університеті є важливою ланкою у розвитку демократичних засад та виявленні потенційних лідерів, формуванні майбутньої еліти нації. До складу Вченої ради університету та конференції трудового колективу входить 10 % студентів. Рада студентського самоврядування університету спільно з адміністрацією, профкомом та молодіжним центром бере участь у розподілі місць для поселення в гуртожитках, представники органів студентського самоврядування є членами стипендіальної комісії. Діяльність органів студентського самоврядування спрямовується на вдосконалення навчально-виховного процесу в університеті, сприяння науковій та творчій діяльності студентів. У 2019 році відповідно до нормативних документів та вимог сучасності, спільно з юридичним відділом університету були внесені зміни до Положення про студентську раду МДУ.

Органи студентського самоврядування активно співпрацюють з молодіжним центром та профспілковою організацією університету щодо правового й соціального захисту студентів, проведення розважально-виховних заходів для студентів тощо. Студентським самоврядуванням за 2019 рік проведено ряд культурно-масових заходів, до яких увійшли: підготовча робота по організації «Майдансу», «Дебюту першокурсника», «Вертепу», «Поїздки до Ворохти», зустрічі з президентом, конференцій, цікавих форумів, та залучення студентів в ролі учасників та волонтерів на заходи місцевого та обласного рівня. В період проведення цих заходів було опрацьовано понад 30 спонсорських напрямлень, величезна кількість зусиль направлена на підготовку та роботу з волонтерами. За цей період спільно з відділом у справах сім'ї департаменту соціального захисту населення Маріупольської міської ради було розроблено та створено Положення та план заходу «Student Challenge», які мали на меті об'єднати студентів міста. МДУ посів друге місце за результатами участі творчих колективів в усіх номінаціях. Відродили студентський журнал. Сприяли в організації круглих столів та наукових конференцій на базі університету.

В межах благодійного проєкту було проведено 9 благодійних заходів загальна зібрана сума близько 40 тисяч гривень, ці гроші спрямовані на допомогу студентам і дітям з важкими захворюваннями які потребують швидких і спрямованих дій. Не залишились без уваги діти, позбавлені батьківського піклування, студентами здійснені благодійні візити у дитячі будинки.

Активна участь представників студентського самоврядування у проєкті «Маріуполь, відкритий для молоді», який проводився ГО «Маріупольська спілка молоді» за підтримки неурядової організації «Представництво INTERNATIONALALERT в Україні» (грудень) дозволила внести корективи в роботу студентської ради.

Отже, студентське самоврядування університету бере активну участь у громадському житті закладу, тісно співпрацює з адміністрацією, молодіжним центром, громадськими організаціями та з органами студентського самоврядування в інших ЗВО. В цілому робота спрямована на покращення умов навчання та проживання студентів університету, їх національно-патріотичне виховання та підняття рейтингу МДУ.

Таким чином, стан виховної роботи зі студентами та розвиток студентського самоврядування університету, дозволяє прозвітувати про виконання пп 1,10.28 ч. 6 Контракту

Завдання на 2020 рік

- створення умов для вільного розвитку особистості, її мислення і загальної культури, залучення до різних видів творчої діяльності (науково-дослідної, культурно-просвітницької, суспільно-гуманістичної, фізкультурно-оздоровчої, спортивної, правоохоронної);
- сприяння участі студентів в проектах та програмах, спрямованих на підтримку студентів, які мають статус внутрішньо переміщених осіб і яким приділяється особлива увага;
- формування громадянської, соціальної активності та відповідальності, залучення молоді до участі в процесі державотворення, розвитку суспільних відносин;
- культивування кращих рис української ментальності: працелюбності, любові до рідної землі, участь у відродженні та створенні національно-культурних традицій міста, регіону;
- пропаганда здорового способу життя, викорінення шкідливих звичок і запобігання правопорушень;
- створення необхідних умов для ефективного розвитку студентського самоврядування, виявлення потенційних лідерів та організаторів.

VII. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ, ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК

Для забезпечення якісного освітнього процесу, розвитку наукових досліджень в Маріупольському державному університеті на підставі виділених пріоритетів у господарській діяльності, а також наявних обсягів фінансування, здійснюється планова та поетапна реалізація стратегії розвитку матеріально – технічної бази (переобладнання наявного аудиторного фонду, ремонт приміщень, будівель та споруд, а також придбання необхідного інвентарю та матеріалів тощо).

В навчальних корпусах, спорткомплексі, студентському гуртожитку проводилися наступні ремонтні роботи:

1. У першому навчальному корпусі відремонтовані аудиторії №№102б, 102в, 108, 216, 202; проведено ремонт і заміна освітлення коридору 2-го поверху.

2. У другому навчальному корпусі проведено ремонт аудиторій №№ 108а, 203, 216, 310-а, приміщення книгосховищ та студради; відремонтовано дах площею 220м.кв.

3. У 3-4 навчальних корпусах відремонтовані аудиторії №№ 13,24; проведені ремонтні роботи фундаменту, переходу між корпусами.

4. У п'ятому навчальному корпусі проведені ремонтні роботи в аудиторіях №№ 202,204,217, у фойє першого поверху.

На виконання Плану заходів з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року, організовано безбар'єрний доступ до навчальних корпусів та приміщень Маріупольського державного університету. В другому навчальному корпусі та гуртожитку змонтовано пандуси на вході до будівлі відповідно до вимог ДБН. На території автостоянки другого навчального корпусу організовані парковочні місця з урахуванням потреб мало мобільних груп населення.

З метою посилення безпеки та забезпечення збереження матеріально-технічних цінностей в університеті продовжується встановлення системи відеоспостереження.

Протягом 2019 року в МДУ було продовжено процес модернізації існуючої та придбання нової комп'ютерної техніки. На виконання рішення Маріупольської міської ради від 05.09.2019 №7/44-4242 було придбано обладнання для лінгафонного кабінету та для навчання усного синхронного перекладу на суму 1050, 0 тис. грн. На даний момент структурні підрозділи в повному обсязі укомплектовані необхідною технікою задля забезпечення статутної діяльності університету. Загальна кількість робочих комп'ютерних місць та комп'ютерів – 470. Також було завершено заміну старої АТС на нову ІТ-телефонію.

Своєчасно та згідно з планом-графіком проводяться заходи з підтримки працездатності систем теплоспоживання, електропостачання, водопостачання. Постійна увага приділяється питанням охорони праці, протипожежної безпеки, цивільного захисту, екологічної безпеки. Утримуються в належному стані протипожежна та охоронна сигналізація, прилеглі території.

Обсяг фінансування університету у 2019 році становив 84641,8 тис.грн. Порівняно з 2018 роком кошторисні призначення в цілому зросли на 12%, а саме:

- за загальним фондом – 58568,1 тис.грн. (у 2018 – 51042,2 тис.грн.);
- за спеціальним фондом – 26073,7 тис.грн. (у 2018 – 24867,4 тис.грн.).

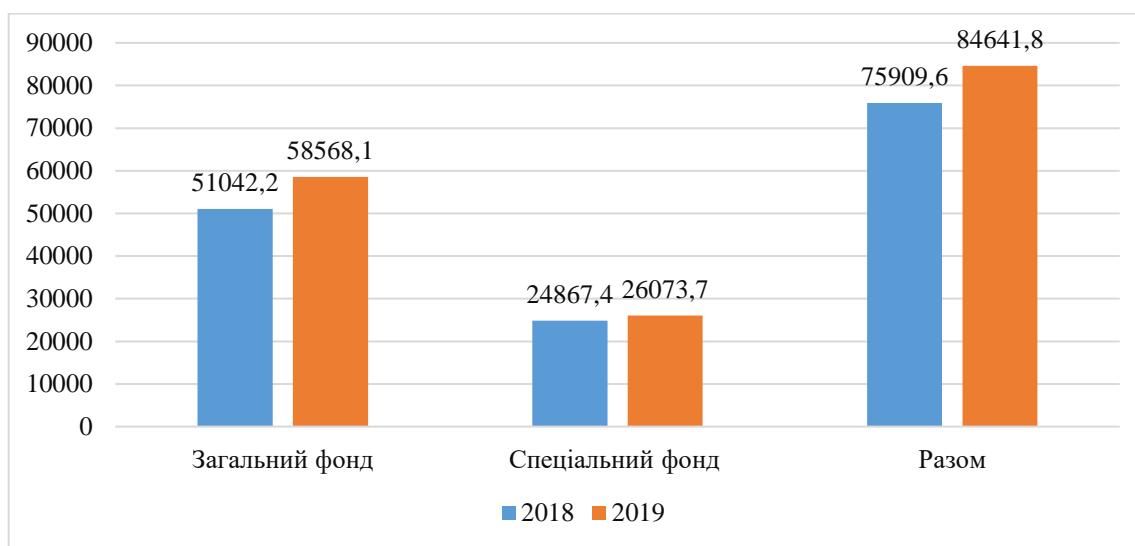

Рис.7. 1. Фінансування університету у 2018–2019 роках, млн.грн.

Фінансування загального фонду державного бюджету у 2019 році становило 58568,1 тис.грн, яке було спрямовано на:

- виплату заробітної плати з нарахуванням 39583,5 тис.грн.;
- оплату комунальних послуг 2293,3 тис.грн.;
- виплату стипендій та забезпечення дітей-сиріт 12879,7 тис.грн.;
- придбання товарів, оплата робіт та послуг для навчального процесу 3811,6 тис.грн.

Загальні кошторисні призначення за витратами спеціального фонду державного бюджету у 2019 році становили 26073,7 тис.грн, і були спрямовані на:

- виплату заробітної плати з нарахуванням 20828,3 тис.грн.;
- оплату комунальних послуг 597 тис.грн.;
- придбання товарів, оплата робіт та послуг для навчального процесу 1909,3 тис. грн.;

- поточний ремонт аудиторій навчальних

корпусів та гуртожитку	1599тис. грн;
– витрати на відрядження	597,2тис.грн;
– інші витрати	542,9тис. грн;

Витрати на оплату комунальних послуг зменшилися на 13% та становили 2890,3тис.грн (у 2018 році – 3325,1тис. грн). Це стало можливим завдяки комплексу енергозберігаючих заходів, що проводилися в університеті.

У 2019 році МДУ було надано фінансову допомогу на реалізацію окремих доручень на загальну суму 1521,7 тис. грн. Із них на виплату іменних стипендій 129,2 тис. грн, благодійна допомога та гранти – 1458,4тис. грн.

За звітний період університет отримав гуманітарну допомогу на суму 204,5 тис. грн, а саме: навчальної літератури – на 90,5тис. грн, комп’ютерної техніки – на 82,2тис. грн, меблі та обладнання – 7,2 тис. грн, інших товарно-матеріальних цінностей – на 24,6 тис. грн.

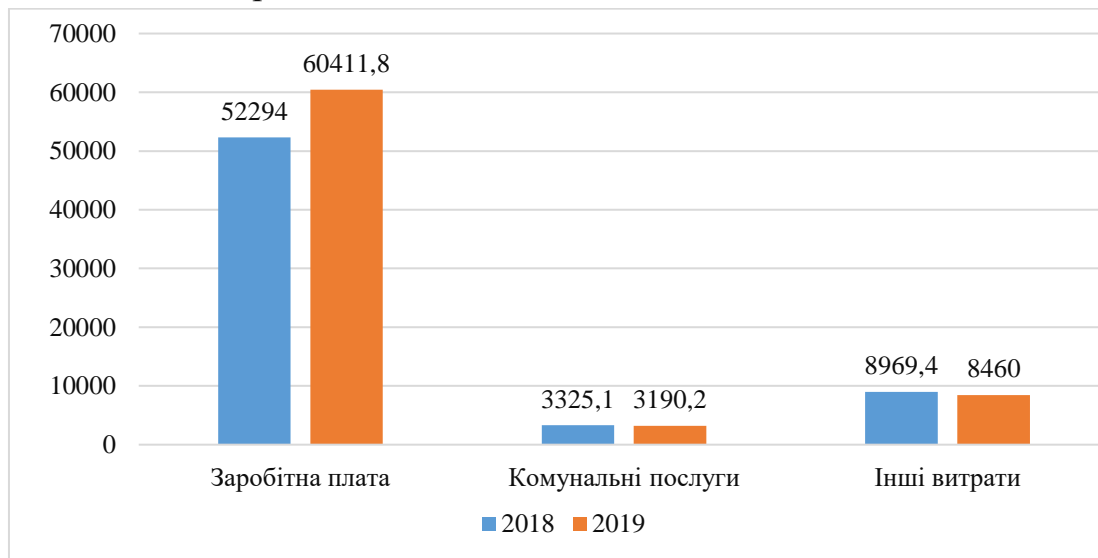

Рис.7.2. Витрати університету у 2018–2019 роках, млн.грн.

Потреби університету у фінансуванні заробітної плати професорсько-викладацького складу, навчально-допоміжного персоналу та адміністративно-обслуговуючого персоналу розраховані згідно з чинними нормами. Загальні витрати на заробітну плату з нарахуванням у 2019році становили 60412 тис.грн, що на 15,5% більше, ніж у 2018 році (52294тис.грн).

Заробітна плата за 2019 рік у порівнянні з 2018 роком збільшена у зв’язку з:

1) підвищенням розміру мінімальної заробітної плати з 1 січня 2019 року до 4073грн. (у грудні 2018 року – 3723грн.) відповідно до чинного законодавства України;

2) підвищенням першого тарифного розряду з 1 січня 2019 року до 1921грн. (у грудні 2018 року – 1762грн.);

3) підвищенням оплати праці науково-педагогічним працівникам на 11% відповідно до Постанови КМУ від 23.01.2019 №36.

Щороку науково-педагогічним працівникам виплачується матеріальна допомога на оздоровлення в розмірі посадового окладу до щорічної відпустки. На такі цілі керівництвом університету було виділено 1587,6 тис. грн, а саме: за рахунок коштів загального фонду – 1282,3 тис. грн, за рахунок коштів спеціального фонду – 305,3 тис. грн.

Протягом року співробітники заохочувалися преміями. Так, цього року на преміювання працівників з нагоди ювілею, за сумлінну багаторічну працю, керівництвом університету було виділено коштів на суму 217,7 тис. грн.

У повному обсязі (а це 45% від загальної кількості студентів бюджетної форми навчання) виплачувалась академічна стипендія, на що було витрачено 9366 тис. грн. Профспілковий комітет підтримує рішення стипендіальної комісії про попереднє призначення стипендії 42% студентів і остаточне – 45%, щоб уможливити отримання стипендії студентам, які з поважних причин склали заліки та іспити пізніше. Завдяки оперативній роботі Молодіжного центру університету, станом на грудень 228 студентів оформили соціальну стипендію, а з початку року за цією статтею вже сплачено 2177,1 тис. грн.

Особлива увага керівництвом університету приділяється студентам-сиротам – 49 осіб. На матеріальну допомогу, харчування, одяг та підручники витрачено 1336,6 тис. грн.

Роботу з питань соціального захисту керівництво університету будувало на принципах конструктивного діалогу, соціального партнерства і співробітництва з первинною профспілковою організацією співробітників та студентів. Звернення і прохання профкому завжди брались до уваги і виконувались, приймались колективні оптимальні рішення.

Основними пріоритетними напрямками з питань захисту трудових прав і соціально-економічних інтересів членів колективу були: здійснення контролю за правильністю застосування систем оплати праці, нарахування заробітної плати та інших видів виплат компенсаційного і стимулюючого характеру, встановлених колективним, трудовими договорами; проведення індивідуальних консультацій з питань соціально-трудова прав та інтересів працівників, розглядання їх заяв і скарг; організація літнього оздоровлення та санаторно-курортного лікування співробітників, дітей та членів їх сімей; спільні дії профспілкового комітету та адміністрації університету щодо виконання комплексних заходів з охорони праці; надання матеріальної допомоги малозабезпеченим членам профспілки у разі їх звернення із заявою про матеріальну допомогу; фінансування та проведення

культурно-масових заходів з метою підвищення рівня комфортності в колективі та покращення міжособистісного клімату серед працівників та студентів.

Адміністрація університету всебічно сприяє роботі профспілкового комітету в питаннях захисту трудових прав і соціально-економічних інтересів працівників, формування у членів колективу почуття єдиної родини. За звітний період звернень до профкому про порушення прав працівників і студентів не надходило. Співробітники та студенти, звертались до профкому за допомогою у розв'язанні побутових, соціальних питань та наданням консультацій.

Значна увага приділялась зміцненню здоров'я членів колективу та їх дітей. У 2019 році профком надав допомогу 15 співробітникам для відпочинку та покращення здоров'я в санаторіях міст Бердянськ, Миргород, Моршин, Трускавець, Хмільник та пансіонатах, прилеглих до Азовського моря. Також 5 дітей співробітників університету скористалися можливістю відпочити у дитячих таборах і отримали від профкому часткову компенсацію на погашення витрат.

Адміністрацією та профкомом реалізовувались не тільки проекти, спрямовані на підвищення престижу університету, але й на поліпшення умов праці та побуту, забезпечення життєдіяльності університету, реалізовувались заходи, спрямовані на підвищення рівня комфортності наших працівників. Профкомом в рамках проведення щорічної «Школи профспілкового лідера» було організовано навчання для профоргів академічних груп з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності. Періодично, згідно з графіком, в структурних підрозділах проводяться теоретичні навчання та практичні заходи з охорони праці та пожежної безпеки. Наслідком такої роботи є відсутність нещасних випадків і травматизму.

Матеріальна допомога малозабезпеченим та вразливим категоріям громадян здійснюється, виходячи з потреб та актуальності звернення працівників. У 2019 році за наданням допомоги (хвороба, операція, побутова травма, смерть батьків та допомога на поховання членів колективу, допомога у зв'язку з народженням дитини, допомога батькам, діти яких йдуть у 1 клас, допомога у зв'язку із захистом дисертації, допомога учасникам АТО тощо у профком звернулось 126 членів профспілки. На дані цілі було використано 77,8 тис. грн. Усі звернення до профкому були розглянуті та по них прийнято відповідні рішення.

Студенти-сироти, які закінчують навчання за ОС «Бакалавр» та вступають на ОС «Магістр», у липні-серпні залишаються без соціальних виплат, тому профкомом кожного року розглядається питання надання матеріальної допомоги цій категорії. У 2019 р. таких студентів було 3, кожен з них отримав по 500 грн.

На культурно-масову роботу та спортивні заходи у 2019 р. профспілковим комітетом витрачено 100,7 тис. грн. Це проведення святкових заходів, привітання членів колективу з нагоди професійних свят (День вчителя, Новий рік, 8 березня,

свято Новорічної ялинки для дітей співробітників, подарунки на свято Новорічної ялинки для дітей співробітників і студентів, студентські заходи – Майданс, Дебют, Фотоконкурс, тренувальні збори і змагання з волейболу, організаційні внески для конкурсів творчих колективів.

В цілому слід зауважити, що заходи щодо захисту трудових прав і соціально-економічних інтересів співробітників і студентів університету виконуються в повному обсязі. Слід відмітити, що адміністрація МДУ та профком завжди знаходять компромісні рішення, спільно вирішують питання щодо захисту прав та інтересів членів колективу.

МДУ забезпечується цільове та ефективне використання бюджетних коштів, раціональне використання матеріальних ресурсів, що дозволяє стверджувати про результативне виконання п.п.15-18,20-23 та 25 п.6 Контракту.

Завдання на 2020 рік:

- створення сприятливих умов для праці та навчання, підвищення безпеки освітньої діяльності Маріупольського державного університету;
- продовження реалізації загальноуніверситетської програми енергоефективності та енергоощадження;
- закінчення капітального ремонту гуртожитку, капітальний ремонт корпусу №1 (укріплення фундаменту будівлі в цілому)
- реконструкція будівель та споруд університету з урахуванням вимог для людей з обмеженими можливостями
- здійснення контролю за правильністю застосування систем оплати праці, нарахуванням заробітної плати та інших видів виплат компенсаційного і заохочувального характеру, встановлених колективним, трудовим договорами;
- спільні дії профспілкового комітету та адміністрації університету щодо дотримання трудової дисципліни в колективі, виконання комплексних заходів з охорони праці, організації літнього оздоровлення та санаторно-курортного лікування співробітників та членів їхніх сімей.

VIII. РОБОТА, НАПРАВЛЕНА НА ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

На виконання Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про запобігання корупції», з метою формування та реалізації антикорупційної політики в Маріупольському державному університеті, врегулювання конфлікту інтересів, надання роз'яснень, методичної та консультаційної допомоги з питань застосування актів законодавства із запобігання корупції, здійснення інформативної роботи в університеті діє Комісія з питань запобігання та виявлення корупції (далі - Комісія), яка була створена наказом ректора №299 від 02.12.2013 р.

Головою Комісії є проректор з науково-педагогічної роботи (міжнародні зв'язки) Трофименко М.В., кандидатуру якого було погоджено Міністерством освіти і науки України (лист № 1/11-742 від 28.01.2016р.).

Комісія у своїй діяльності керується Законом України «Про запобігання корупції», постановою КМУ «Питання запобігання та виявлення корупції» № 706 від 04.09.2013р., наказом МОН України № 1432 від 14.10.2013р. «Про утворення (визначення) підрозділу (особи) з питань запобігання та виявлення корупції», Положенням про Комісію з питань запобігання та виявлення корупції в Маріупольському державному університеті, затвердженим наказом МДУ №291 від 30.10.2015 р. та іншими установчими й локальними нормативними актами МДУ.

Свою роботу Комісія організовувала та здійснювала відповідно до Плану заходів запобігання та протидії корупції в Маріупольському державному університеті на 2018-2021 роки, затвердженого наказом МДУ №163 від 25.04.2018 р.

Відповідно до Плану заходів діяльність Комісії була зосереджена на проведенні виховної, організаційної та роз'яснювальної роботи із запобігання, виявлення і протидії корупції в університеті.

Комісія здійснювала перевірки на дотримання вимог антикорупційного законодавства України в структурних підрозділах МДУ. З цією метою постійно проводилась роз'яснювальна робота, особливо перед початком заліково-екзаменаційних сесій та проведенням державної атестації, у період вступної компанії та під час освітнього процесу.

Комісія забезпечувала дотримання вимог антикорупційного законодавства під час проведення конкурсних заходів, які передують укладенню контрактів. В період конкурсів серед претендентів проводилась роз'яснювальна робота з питань запобігання та протидії корупції, запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням. Водночас, виносилися попередження членам Вченої ради про наявність на той момент потенційного конфлікту інтересів.

Антикорупційна програма Маріупольського державного університету введена в дію наказом МДУ №339 від 17.09.2018 року.

На виконання вимог частини першої статті 45 Закону України «Про запобігання корупції», враховуючи частину п'яту статті 45 Закону, було видано наказ ректора МДУ від 31.01.2019 №36 «Про подання декларацій працівниками університету за 2018 рік». Відповідно до цього наказу у термін до 1 квітня 2019 року ректор, перший проректор, проректор з науково-педагогічної роботи, проректор з науково-педагогічної роботи (міжнародні зв'язки), проректор із соціальних та організаційних питань подали шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування за 2018 рік.

Членами Комісії постійно проводилась антикорупційна експертиза проєктів локальних нормативних актів, організаційно-розпорядчих документів, наказів тощо; надавалися консультації з антикорупційного законодавства, формування громадської думки серед здобувачів вищої освіти, співробітників щодо неприйнятності та осуду корупційних діянь.

Відповідно до вимог чинного законодавства та Плану заходів в університеті постійно проводились заходи із забезпечення прозорості здійснення тендерних процедур та розміщення на офіційних веб-сайтах передбаченої нормативними актами інформації з питань здійснення публічних закупівель.

Комісією забезпечувався невідкладний розгляд звернень громадян, підприємств, установ, організацій, органів державної влади з питань запобігання корупції.

З метою інформування співробітників та студентів МДУ про стан роботи Комісії та виконання заходів із запобігання корупції, врегулювання конфлікту інтересів та дотримання принципу прозорості на офіційному сайті МДУ створено Розділ «Антикорупційні заходи». Разом з тим, з метою попередження фактів корупції в університеті створено електронну адресу: stopcorruption@mdu.in.ua.

Офіційно, за 2019 рік, на адресу Комісії не надходило жодних звернень/заяв щодо вчинення працівниками корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень; жодна особа не була притягнута до відповідальності за вчинення корупційних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією; не було проведено жодного внутрішнього розслідування та заходів з припинення або розслідування корупційних злочинів (включаючи оперативно-розшукові заходи) з боку уповноважених представників правоохоронних органів.

Таким чином, стан роботи, направленої на запобігання та виявлення корупції, дозволяє провітувати про виконання пп 13,24 ч. 6 Контракту

Завдання на 2020 рік:

- своєчасне виконання Плану заходів запобігання та протидії корупції в Маріупольському державному університеті на 2018-2020 роки;
- активізація інформаційної та роз'яснювальної роботи з питань дотримання антикорупційного законодавства України;
- забезпечення постійного контролю за корупційними ризиками;
- посилення роботи зі здійснення планових та позапланових перевірок діяльності працівників МДУ щодо виконання (реалізації) Антикорупційної програми та інших документів МДУ з питань антикорупційного законодавства;
- посилення роботи з проведення експертизи організаційно-розпорядчих, юридичних, виробничих та фінансових документів, а також їх проєктів; проєктів нормативних локальних актів МДУ.

ІХ. БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Костянтин Васильович Балабанов народився 4 жовтня 1949 року в с. Малоянисоль Донецької області. У 1970 році закінчив Донецький державний університет (ДонДУ) і розпочав трудову діяльність учителем історії в селі Кременьовка Нікольського району Донеччини. Повернувшись після служби в армії, працював у Донецькому обкомі комсомолу.

К.В. Балабанов почав працювати в системі вищої освіти з 1982 р. у ДонДУ. К. В. Балабанов працює ректором Маріупольського державного університету з 1992 р. Успішна та результативна робота високопрофесійного колективу МДУ на чолі з ректором забезпечила стрімке проходження всіх етапів становлення навчального закладу: від гуманітарного коледжу до класичного університету. Сьогодні МДУ – це сучасний авторитетний університет, відомий не тільки в Україні, а й за її межами, важливий науково-освітній і культурний осередок підготовки кадрів української інтелігенції в Донецькій області, провідний центр духовного відродження греків України, що відіграє визначну роль у розвитку ефективного співробітництва України із зарубіжними державами в галузі освіти, науки й культури. В університеті працюють близько 40 докторів, професорів і понад 120 кандидатів наук, доцентів; за більш ніж 80 освітньо-професійними та освітньо-науковими програмами навчаються понад 3400 студентів.

К. В. Балабанов є автором моделі міжнародної діяльності Маріупольського державного університету, яка передбачає комплексне співробітництво з міністерствами освіти та закордонних справ, обласними адміністраціями, меріями, посольствами, університетами та громадськими фондами Греції, Кіпру, Італії, Польщі, Великої Британії тощо. За останні 5 років університет відвідало понад 160 офіційних зарубіжних делегацій, у тому числі єврокомісар, депутати парламентів, міністри, губернатори областей, мери міст, послы, ректори та професори зарубіжних університетів загальною кількістю понад 270 осіб.

К.В. Балабанов ініціював запрошення та зробив вагомий особистий внесок в організацію візитів керівників закордонних держав до України: Президента Грецької Республіки Костянтиноса Стефанопулоса (1997 р.), Президента Грецької Республіки Каролоса Папуляса (2008 р.), Президента Республіки Кіпр Дімітріса Христофіаса (2011 р.). За особистий внесок у розвиток міждержавних відносин його відзначено державними нагородами іноземних держав (орденами «Честь» (Греція, 1998 р.), «Зірка італійської солідарності», «Зірка Італії» (Італія, 2008 р., 2018 р.)).

При активному сприянні ректора МДУ Україна була обрана до складу Європейської організації публічного права (2006 р.). К. В. Балабанов у числі

перших ректорів ЗВО України підписав Велику Хартію університетів у Болонському університеті (2004 р.). Він є ініціатором проведення (вперше на теренах України) засідання Колегії Наглядової Ради Великої Хартії університетів за участю ректорів провідних українських і європейських університетів (2005 р.).

Незважаючи на складну військово-політичну ситуацію в регіоні колектив МДУ продовжує стабільно і успішно реалізовувати освітню, наукову, міжнародну діяльність, зберігає і розвиває штат науково-педагогічних кадрів та контингент студентів, створює належні умови для навчання та комфортного проживання в гуртожитку МДУ студентів-переселенців. Університет став платформою для проведення регулярних заходів, спрямованих на розв'язання сучасних проблем регіону із залученням міжнародних експертів, дипломатів, політиків, правоохоронців, вчених (міжнародний форум «Відновлення і розвиток Донбасу» (2017 р.), організований за підтримки Представництва ЄС в Україні, ПРООН тощо, всеукраїнський науково-практичний семінар «Забезпечення правопорядку на території проведення Операції Об'єднаних Сил» (2018 р.), всеукраїнський молодіжний форум «Кожне завтра розпочинається вже сьогодні», який проводився в рамках Інвестиційного форуму «Re: Think Invest in Ukraine» за участю Президента України Володимира Зеленського (2019) тощо.

К. В. Балабанов – відомий вчений, фахівець з питань міжнародних відносин і зовнішньої політики, міжнародної інтеграції, розвитку українсько-грецьких, україно-кіпрських відносин. Він є керівником наукової школи з теорії міждержавного та регіонального співробітництва. Член-кореспондент філологічного товариства «Парнас» (Греція) та Пелоританської академії (Італія). Почесний доктор Янінського університету (Греція) та Фракійського університету ім.Демокрита (Греція). Член ради директорів Європейської організації публічного права. Почесний Генеральний консул Республіки Кіпр у Маріуполі. Член міжнародної редколегії журналу Європейської організації публічного права.

Указом Президента України Костянтин Балабанов нагороджений високими державними нагородами: орденом Ярослава Мудрого IV,V ступенів, орденом «За заслуги» I, II, III ступенів. Нагороджений орденом Української православної церкви «Рівноапостольного князя Володимира» I та II ступенів, медалями «К. Д. Ушинський», «Григорій Сковорода» та «Іван Франко» Національної академії педагогічних наук України.

Має почесний міжнародний титул «Посланець еллінізму», є почесним громадянином м. Асклепійон (Греція) і м. Маріуполя (Україна).

Х. ВИСНОВКИ ТА ЗАВДАННЯ КОЛЕКТИВУ МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ НА 2020 РІК

За результатами роботи колективу Маріупольського державного університету у 2019 році за всіма напрямками (кадрове забезпечення та розвиток науково-педагогічного потенціалу, забезпечення якості підготовки фахівців, організація навчально-методичної та науково-дослідної роботи, міжнародне співробітництво, виховна робота та розвиток студентського самоврядування, матеріально-технічне, фінансово-економічне забезпечення та соціальний розвиток) вирішено конкретні завдання та досягнуто відповідних результатів.

Головними завданнями колективу МДУ на 2020 рік визначено:

- формування та прийняття стратегічного плану розвитку Маріупольського державного університету на 2021-2025 роки;
- забезпечення публічності та прозорості діяльності університету, відповідних робочих та дорадчих органів МДУ;
- забезпечення принципів академічної доброчесності та дотримання Етичного кодексу МДУ, реалізація антикорупційної політики в університеті, врегулювання конфлікту інтересів;
- подальший розвиток науково-педагогічного потенціалу та кадрового забезпечення університету для якісної реалізації освітньо-професійних, освітньо-наукових та наукових програм, здійснення наукової діяльності, реалізації міжнародних проєктів; розвиток системи заохочення та соціального захисту працівників;
- удосконалення організації та результативності освітнього процесу шляхом вдосконалення внутрішньоуніверситетської системи забезпечення якості освітньої діяльності, перегляду освітніх програм, удосконалення профорієнтаційної роботи та довузівської підготовки, подальше провадження технологій дистанційного навчання, неформальної освіти, розвитку партнерства із стейкхолдерами;
- розвиток наукових шкіл, наукової бібліотеки МДУ, інтернаціоналізація науково-дослідної діяльності, розширення мережі наукового співробітництва із провідними вітчизняними та закордонними науковими центрами, розвиток інноваційної діяльності;
- реалізація на високому рівні програм міжнародного співробітництва, розширення академічної мобільності, програм міжнародного партнерства;

➤ створення умов для гармонійного розвитку студентства, формування сучасного світогляду та громадянських якостей випускників, всебічна підтримка розвитку студентського самоврядування;

➤ зміцнення і розвиток інфраструктури університету, матеріально-технічної бази університету та забезпечення його стабільного фінансового стану та інформатизація діяльності усіх структурних підрозділів МДУ;

➤ розвиток бренду університету, просування університету в інформаційному просторі.

Звіт ректора був оприлюднений та обговорений на конференції трудового колективу МДУ (протокол № 1 від 11.01.2020 р.). За підсумками обговорення шляхом відкритого голосування роботу ректора МДУ одноголосно було визнано задовільною.

Ректор МДУ, професор

К.В. Балабанов